

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0450/2013

6.12.2013

*****I**
RAPORT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend
(COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD))

Arengukomisjon

Raportöör: Thijs Berman

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Kahes veerus esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Välja jäetav tekst on märgistatud vasakpoolses veerus *paksus kaldkirjas*. Asendatav tekst on märgistatud mõlemas veerus *paksus kaldkirjas*. Uus tekst on märgistatud parempoolses veerus *paksus kaldkirjas*.

Iga muudatusettepaneku päise esimene ja teine rida näitavad ära läbivaadatava õigusakti eelnõu asjaomase tekstiosa. Kui muudatusettepanek puudutab kehtivat õigusakti, mida õigusakti eelnõus soovitakse muuta, märgitakse päises lisaks kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ja neljandale reale viide muudetavale sättele.

Konsolideeritud tekstina esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Uued tekstiosad on märgistatud *paksus kaldkirjas*. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul on uus tekst märgistatud *paksus kaldkirjas* ja asendatav tekst kustutatud või läbi kriipsutatud.

Erandina ei tähistata teenistuste tehtud puhtalt tehnilist laadi muudatusi lõpliku teksti vormistamiseks.

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA.....	128
SELETUSKIRI.....	133
VÄLISKOMISJONI ARVAMUS.....	138
RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS	166
EELARVEKOMISJONI ARVAMUS	206
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS ...	235
MENETLUS.....	264

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

**ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend
(COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD))**

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2011)0840),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 209 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C7-0493/2011),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse nõukogu esindaja poolt 4. detsembri 2013. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 55,
 - võttes arvesse arengukomisjoni raportit ning väliskomisjoni, rahvusvahelise kaubanduse, eelarve- ja naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi (A7-0450/2013),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. kiidab heaks käesolevale resolutsioonile lisatud Euroopa Parlamendi avalduse ning Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavalduse;
 3. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avaldused;
 4. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle muu tekstiga asendada;
 5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Muudatusettepanek 1

EUROOPA PARLAMENDI MUUDATUSED*

komisjoni ettepanekule

Arengukoostöö rahastamisvahend (DCI)

Lõplik kompromisstekst, milles kajastuvad 2. detsembril 2013 toimunud kolmepoolse kohtumise tulemused

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) .../20..,**

...

millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 209 lõiget 1 ja **artikli 212 lõiget 2**,

võttes arvesse **Euroopa** Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide **parlamentidele**,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

* Muudatused: uus või muudetud tekst on märgistatud paksus kaldkirjas, välja jäetud tekst on tähistatud sümboliga ■ .

¹ **ELT C ...**

² **Euroopa Parlamendi [kuupäev] seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu [kuupäev] otsus.**

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesolev määrus *kuulub liidu arengukoostöö poliitika juurde* ja on üks rahastamisvahenditest, millega ■ toetatakse Euroopa Liidu välispoliitikat. Käesoleva määrusega *asendatakse* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus nr 1905/2006, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend ■ , mis aegub 31. detsembril 2013.
- (1a) *Käesolevas määruses tuleks sätestada kogu rahastamisvahendi kestvuse ajaks rahastamispakett, mis on eelarvepädevatele institutsioonidele iga-aastase eelarvemenetluse käigus peamiseks juhiseks Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni XX/201Z eelarvealast koostööd ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punkti [...] tähenduses.*
- (2) Euroopa Liidu arengupoliitika põhieesmärk on jätkuvalt võitlus vaesuse vastu, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu lepingu V jaotise 1. peatükis ja Euroopa Liidu toimimise lepingu 5. osa III jaotise 1. peatükis, kooskõlas aastatuhande arengueesmärkidega ■ ja muude *rahvusvaheliselt kokkulepitud arengualaste kohustustega ning* eesmärkidega, mille liit ja selle liikmesriigid *on heaks kiitnud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja teiste pädevate rahvusvaheliste foorumite raames.*

(3) Euroopa konsensussega, *milleks on Euroopa Liidu arengupoliitikat käsitlev nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavaldus ning selle kokkulepitud muudatused*, on kindlaks määratud üldine poliitiline raamistik, suundumused ja fookus käesoleva määruse rakendamiseks.

(3 uus) Aja jooksul peaks liidu abi aitama vähendada abist sõltuvust.

(4) Liidu *tegevus rahvusvahelisel areenil peaks järgima põhimõtteid, millest on juhindunud liidu enda loomine, arendamine ja laienemine ning mida liit soovib edendada ka ülejäänud maailmas*: demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ning jagamatus ning nende õiguste ja vabaduste austamine, inimväärikuse, võrdsuse ja solidaarsuse ning ÜRO põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamine. Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu edendada ning tugevdada neile *põhimõtetele* pühendumist partnerriikides, *-territooriumitel* ja -piirkondades. *Neid põhimõtteid järgides tõestab liit oma lisandväärtust arengupoliitikas osalejana.*

Käesoleva määruse rakendamisel ning eelkõige programmide koostamise protsessis peaks liit võtma nõuetekohaselt arvesse neid prioriteete, eesmärke ja sihttasemeid inimõiguste ja demokraatia valdkonnas, mida ta on kindlaks määranud oma partnerriikide jaoks, eelkõige oma inimõigusi käsitlevates riigipõhistes strateegiates.

- (4a) *Liit tunnistab, et inimõiguste ja põhivabaduste austamine, õigusriigi ja demokraatia põhimõtete, läbipaistvuse, hea valitsemistava, rahu ja stabiilsuse edendamine ning sooline võrdõiguslikkus on partnerriikide arenguks olulised ning need küsimused tuleks liidu arengupoliitikas peavoolustada, eelkõige programmitöös ja kokkulepetes partnerriikidega.*
- (5) *Liit peaks otsima võimalusi olemasolevate vahendite kõige tõhusamaks kasutamiseks, et saavutada välistegevuse optimaalne mõju. Seda tuleks saavutada, töötades iga riigi jaoks välja laiapõhjalise lähenemisviisi, mis rajaneb täiendavusel, koostoime loomisel ning käesoleva määruse ja liidu muude välisvahendite raames välja töötatud programmide vastastikusel tugevdamisel. Püüdes kogu oma välistegevuses olla järjekindel kooskõlas ELi lepingu artikliga 21, peaks liit tagama poliitikavaldkondade arengusidususe, nagu on nõutud ELi toimimise lepingu artiklis 208.*

- (6) **Abi tõhusus, suurem läbipaistvus, koostöö ja** vastastikune täiendavus ning ühtlustamine, partnerriikidega vastavusse viimine ja menetluste koordineerimine nii liidu ja selle liikmesriikide vahel kui ka suhetes muude rahastajate ning arenguvaldkonnas tegutsejatega on olulise tähtsusega abi järjepidevuse ja asjakohasuse tagamisel, vähendades samal ajal partnerriikide kulusid. Liit on otsustanud oma arengupoliitika kaudu rakendada 2. märtsil 2005 Pariisis peetud kõrgetasemelisel abi tulemuslikkuse foorumil vastu võetud abi tulemuslikkust käsitleva deklaratsiooni järeldusi, 4. septembri 2008. aasta Accra tegevuskava järeldusi ja nende jätkudeklaratsiooni järeldusi, mis võeti vastu 1. detsembril 2011 Busanis. ■ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad on nimetatud kohustuste põhjal teinud palju järeldusi, nagu ELi tegevusjuhend vastastikuse täiendavuse ja tööjaotuse kohta arengupoliitikas ■ ja ELi abi tõhususe tegevusraamistik ■. **Ühise kavandamise püüdlusi ja menetlusi tuleks tõhustada.**
- (7) Liidu abi peaks toetama **2007. aasta detsembris Lissaboni tippkohtumisel vastu võetud** Aafrika ja ELi ühisstrateegiat ■ **ning selle hilisemaid muudatusi ja lisandusi, tuginedes Aafrika ja Euroopa Liidu strateegilise partnerluse aluseks olevale ühisele visioonile, põhimõtetele ja eesmärkidele.**

- (8) Liit ja selle liikmesriigid peaksid parandama oma arengukoostöö poliitika järjepidevust, **koordineerimist** ja vastastikust täiendavust, eelkõige järgides partnerriikide ja -piirkondade prioriteete riiklikul ning piirkondlikul tasandil. Selleks et tagada, et liidu ja liikmesriikide arengukoostöö poliitika üksteist täiendaks ja tugevdaks, **ning et tagada kulutõhus abi, vältides samas kattuvust ja lünkide, on hädavajalik ja** asjakohane näha ette ühise kavandamise menetlused, mida tuleks rakendada igal võimalikul ja asjakohasel juhul.
- (9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad sellistele aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, sealhulgas kõnealuste arengueesmärkide mis tahes hilisematele muudatustele ning liidu ja selle liikmesriikide heakskiidetud arengueesmärkidele, -põhimõtetele **ja võetud kohustustele**, sealhulgas koostöö raames, mida nad arengukoostöö valdkonnas teevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja muude pädevate rahvusvaheliste **foorumitega. Liit juhindub oma poliitikas ja rahvusvahelises tegevuses ka võetud ülesannetest ja kohustustest inimõiguste ja arengu valdkonnas, sealhulgas inimõiguste ülddeklaratsioonist, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelisest paktist, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelisest paktist, konventsioonist naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, ÜRO lapse õiguste konventsioonist ning ÜRO arenguõiguse deklaratsioonist.**

(9a) *Euroopa Liit on kindlalt pühendunud soolisele võrdõiguslikkusele kui inimõigusele, sotsiaalse õiguse osale ja liidu arengupoliitika kesksele väärtusele; sooline võrdõiguslikkus on kõigi aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel keskse tähtsusega; nõukogu on võtnud vastu ELi tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös (2010–2015).*

(10) Liit peaks *esmatähtsa küsimusena* edendama laiapõhjalist lähenemisviisi kriisile ja suurõnnetustele reageerimise ning konfliktidest mõjutatud ja ebakindlate olukordade, sealhulgas ülemineku- ja kriisijärgsete olukordade suhtes. Seejuures tuleks eelkõige toetuda *nõukogu järeldustele julgeoleku ja arengu kohta*, ELi meetmete kohta ebakindlates olukordades ja konfliktiennetuse kohta ning nende põhjal tehtud asjakohastele järeldustele.

Eelkõige nendes olukordades, kus vajadused on kõige tungivamad ning vaesus kõige levinum ja sügavam, peaks liidu abi eesmärgiks olema riikide ja nende elanikkonna vastupidavuse suurendamine negatiivsetele mõjudele. Seda peaks tegema mitme asjakohase lähenemisviisi, reageeringu ja vahendi ühendamise kaudu, tagades eelkõige, et turvalisusele suunatud, humanitaar- ja arenguabi käsitlevad lähenemisviisid on tasakaalus, sidusad ja tõhusalt koordineeritud, ühendades seeläbi hädaabi, taastus- ja arenguabi.

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele väljakutsetele, nagu vaesuse kaotamine, säästev ja kaasav areng ning demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja õigusriigi üleilmne edendamine, samuti liidu pikaajalist ja prognoositavat arenguabikohustust ning liidu rolli liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö on suunatud partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, sealhulgas ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevatele riikidele, kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud.

EL peaks looma uued partnerlussuhted riikidega, kes ei osale enam kahepoolsetes abiprogrammides, toetudes eelkõige kõnealuste rahastamisvahendite ja muude ELi välisgevuse valdkondlike rahastamisvahendite kohastele piirkondlikele ja temaatilistele programmidele, eelkõige uuele partnerluse rahastamisvahendile.

(11a) *Liit peaks otsima võimalusi olemasolevate vahendite kõige tõhusamaks kasutamiseks, et saavutada välisgevuses optimaalne mõju. See tuleks saavutada välisgevuse rahastamisvahendite sidususe ja täiendavuse abil ning luues koostoime käesolevas määruses sätestatud vahendi, välisgevuse muude rahastamisvahendite ja liidu muude poliitikameetmete vahel. Lisaks peaks see hõlmama nende rahastamisvahendite raames välja töötatud programmide vastastikust tugevdamist.*

- (12) Käesolev määrus peaks ***poliitikavaldkondade arengusidusust järgides võimaldama*** liidu poliitikavaldkondade tõhusamat sidusust. See peaks võimaldama partnerriikide ja -piirkondadega täielikku vastavusse viimist, ***kasutades liidu tegevuse kavandamise alusena võimaluse korral*** riiklike arengukavu või samaväärseid laiaulatuslikke arengudokumente, ***mis on vastu võetud koostöös asjaomaste riiklike ja piirkondlike organitega***, ning ühise kavandamise kaudu paremat koordineerimist rahastajate, eelkõige liidu ja selle liikmesriikide vahel.
- (13) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei ole võimalik piisavalt saavutada liikmesriikide tasandil ja seepärast on neid meetmete ulatuse tõttu võimalik paremini saavutada liidu tasandil, võib liit Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võtta vastu meetmeid. Kooskõlas nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei minda selles määruises kaugemale sellest, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks.

- (14) Globaliseerunud maailmas saavad ELi välistegevuse osaks aina rohkem ka sisepoliitikavaldkonnad, nagu keskkond, kliimameetmed, **taastuenergia edendamise**, tööhõive (sealhulgas inimväärse töö tagamine kõigile), sooline võrdõiguslikkus, energeetika, veepoliitika, transport, tervishoid, haridus, õigusküsimused ja turvalisus, **kultuur**, teadustegevus ja innovatsioon, infoühiskond, ränne, põllumajandus ja kalandus. ■

Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia (*st kasvumudelid, mis suurendavad sotsiaalseid, majanduslikku ja territoriaalseid ühtekuuluvust ning võimaldavad vaestel inimestel suurendada oma panust rahvuslikku rikkusesse ja saada sellest kasu*) tõstab esile liidu kohustust edendada oma sise- ja välispoliitikas arukat, kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu, koondades kolm sammast: majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase.

- (15) Suured probleemid, millega liit ja **arenguriigid** silmitsi seisavad ja kus on tungiv vajadus **riigisiselt ja** rahvusvaheliselt tegutseda, on kliimamuutustega võitlemine ja keskkonnakaitse. **Seetõttu** peaks käesolev määrus aitama kaasa eesmärgile suunata vähemalt 20% ELi eelarvest vähese CO₂-heittega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise ühiskonna loomiseks ning vähemalt 25% üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi rahalistest vahenditest tuleks kasutada kliimamuutuste ja keskkonnaküsimuste hõlmamiseks. Nendes ■ valdkondades võetavad meetmed peaksid võimaluse korral olema vastastikku toetavad, et nende mõju tugevdada.

(16) *Käesolev määrus peaks liidul võimaldama kaasa aidata oma ühise kohustuse täitmisele jätkuvalt toetada inimarengut inimeste elukvaliteedi parandamiseks. Sellele kaasaaitamiseks peaks vähemalt 25 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmist toetama kõnealust arenguvaldkonda.*

Vähemalt 20% käesoleva määruse alusel eraldatud abist peaks minema põhiliste sotsiaalteenuste toetuseks, pöörates erilist tähelepanu tervishoiule, haridusele ja keskkaridusele, tunnistades seejuures vajadust teatud paindlikkuse järele, näiteks erakorralise abiga seotud olukordades. Andmed selle sätte järgimise kohta tuleks lisada ühise rakendusmääruse artiklis 13 osutatud iga-aastasesse aruandesse.

(16a) *Istanbuli tegevusprogrammis võtsid vähim arenenud riigid endale kohustuse integreerida oma riiklikesse arengustrateegiatesse kaubandus- ja kaubandussuutlikkuse edendamise poliitika. Lisaks leppisid ministrid WTO 8. ministrite konverentsil kokku selles, et pärast 2011. aastat säilitatakse kaubandusabi tasemed, mis kajastavad vähemalt aastate 2006-2008 keskmist. Lisaks neile jõupingutustele tuleb osutada tõhusamat ja sihipärasemat kaubandusabi ning hõlbustada kaubandust.*

- (16b) *Kuigi temaatiliste programmide kaudu tuleks eelkõige toetada arenguriike, peaks mõnedel abisaajariikidel ning ülemeremaadel ja -territooriumidel, kes ei vasta Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni arenguabi komitee (OECD/DAC) määratletud ametliku arenguabi saajatele esitatavatele nõuetele ja kelle suhtes kohaldatakse artikli 1 lõike 1 punkti b, olema samuti õigus saada käesolevas määruses sätestatud tingimustel toetust temaatiliste programmide raames.*
- (17) Koostöövaldkondi ning *geograafiliste piirkondade ja koostöövaldkondade kaupa* tehtavate rahaeraldiste kohandamist käsitlevad üksikasjad on käesoleva määruse mitteolemuslikud osad. Sellest tulenevalt tuleks komisjonile anda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaselt volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte, et ajakohastada käesoleva määruse lisade osasid, mis sisaldavad üksikasju geograafiliste ja temaatiliste programmide kohaste koostöövaldkondade kohta ning rahaeraldiste suunava jaotuse kohta *geograafiliste piirkondade ja koostöövaldkondade kaupa*. Eriti oluline on, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide ettevalmistamise ja koostamise ajal tagama asjakohaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

- (18) Käesoleva määruse rakendamisel ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused.
- (19) Käesoleva määruse artiklites 11–14 sätestatud strateegiadokumentide ja mitmeaastaste sihtprogrammidega seotud rakendamisvolitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes **1**. Võttes arvesse kõnealuste rakendusaktide olemust, eeskätt nende poliitilist orientatsiooni ja mõju eelarvele, tuleks nende vastuvõtmiseks kasutada üldiselt kontrollimenetlust, välja arvatud väikese finantsmahuga meetmete puhul. Komisjon peaks vastu võtma viivitamata kohaldatavad rakendusaktid, kui see on tungiva kiireloomulisuse tõttu nõuetekohaselt põhjendatud seoses vajadusega liidu kiire reageerimise järele.

- (20) Liidu välistegevuse rahastamisvahendite rakendamise ühised eeskirjad ja menetlused on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu [kuupäev] määruses (EL) nr .../... (edaspidi „ühine rakendusmäärus”).
- (21) Euroopa välisteenistuse korraldust ja toimimist on kirjeldatud nõukogu otsuses 2010/427/EL,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS

SISSEJUHATUS

Artikkel 1

Reguleerimise ja -ala

1. Käesoleva määruse alusel võib liit rahastada:
 - a) geograafilisi programme, mille eesmärk on toetada **arengukoostööd** arenguriikidega, **kes** on lisatud OECD arenguabi komitee ametliku arenguabi saajate loetellu, **välja arvatud:**
 - i) 23. juunil 2000 Cotonous AKV-EÜ partnerluslepingule alla kirjutanud riigid, välja arvatud Lõuna-Aafrika;*
 - ii) riigid, kes on kõlblikud saama abi Euroopa Arengufondist;*
 - iii) riigid, kes on kõlblikud saama liidu rahastamist Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendist;*
 - iv) riigid, kes on kõlblikud saama liidu rahastamist ühinemiseelse abi rahastamisvahendist;*

- b) temaatilisi programme, et käsitleda **arenguga seonduvaid** üleilmse tähtsusega avalikke hüvesid ja probleeme ning toetada kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi **lõike 1 punkti a kohastes partnerriikides ning riike**, kes on kõlblikud saama liidu **rahastamist lõike 1 punkti a alapunktides i–iii nimetatud rahastamisvahenditest ning riike ja territooriumeid, kes on hõlmatud** nõukogu otsusega **ülemeremaade ja -** territooriumide assotsieerimise kohta **;**
- c) üleaafrikalist programmi **ELi ja Aafrika vahelise strateegilise partnerluse ning selle hilisemate muudatuste ja lisanduste** toetuseks, **et hõlmata piirkondadevahelisi, kogu mandrit või maailma hõlmavaid meetmeid Aafrikas ja Aafrikaga.**
2. Käesolevas määruses määratletakse piirkonda kui geograafilist üksust, mis koosneb rohkem kui ühest arenguriigist.
3. **Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud riikidele ja territooriumidele osutatakse edaspidi vastavalt kui „partnerriikidele” või „partnerpiirkondadele” nende vastava geograafilise, temaatilise või üleaafrikalise programmi raames.**

II JAOTIS

EESMÄRGID JA ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 2

Eesmärgid ja abikõlblikkuse kriteeriumid

1. Liidu välistegevuse *ning Euroopa arengukonsensuse ja selle hiljem kokku lepitud muudatuste* põhimõtete ja eesmärkide raames:
 - a) on käesoleva määruse kohaselt tehtava koostöö põhieesmärk vaesuse vähendamine ja pikemas perspektiivis selle kaotamine;
 - b) *põhieesmärgiga kooskõlas* aitab käesoleva *määruse* raames tehtav koostöö ka ■ :
 - i) edendada säästvat majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaarengut ning
 - ii) *tugevdada ja toetada* demokraatiat, õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava■ , inimõigusi *ja rahvusvahelise õiguse asjaomaseid põhimõtteid*.

1a. Käesoleva määruse raames tehtav koostöö aitab arengu valdkonnas täita rahvusvahelisi kohustusi ja saavutada eesmärged, mille suhtes liit on kokku leppinud, eelkõige aastatuhande arengueesmärged ja 2015. aasta järgseid uusi arengueesmärged.

Nende eesmärkide täitmist mõõdetakse asjakohaste näitajatega, **sealhulgas inimarengu näitajatega**, milleks on punkti a puhul eelkõige 1. aastatuhande arengueesmärk ja punkti b puhul 1.–8. aastatuhande arengueesmärk ning **pärast 2015. aastat** muud näitajad, milles liit ja liikmesriigid on **rahvusvahelisel tasandil** kokku leppinud.

2. Geograafiliste programmide meetmed kavandatakse selliselt, et need vastaksid OECD arenguabi komitee poolt kehtestatud ametliku arenguabi kriteeriumidele.

Üleaafrikalise programmi ja temaatiliste programmide meetmed kavandatakse selliselt, et need vastaksid OECD arenguabi komitee poolt kehtestatud ametliku arenguabi kriteeriumidele, välja arvatud kui:

a) neid kohaldatakse abisaajariigi või -territooriumi suhtes, kes ei kvalifitseeru OECD arenguabi komitee kohaselt arenguabi saavaks riigiks või territooriumiks, või

b) meetmega rakendatakse artikli **6 lõikes 2** osutatud üleilmset algatust, liidu poliitilist prioriteeti või liidu rahvusvahelist kohustust ning meetme omadused ei vasta ametliku arenguabi kriteeriumidele.

2a. Ilma et see piiraks punkti a kohaldamist, peab vähemalt 90 % üleaaafrikalise programmi raames **ja vähemalt 95 %** temaatiliste programmide raames ettenähtud kuludest vastama OECD arenguabi komitee kehtestatud ametliku arenguabi kriteeriumidele.

3. Põhimõtteliselt ei rahastata käesoleva määruse alusel nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 1257/96 (humanitaarabi kohta) hõlmatud ja nimetatud määruse alusel abikõlblikke meetmeid, välja arvatud siis, kui tuleb tagada koostöö järjepidevus kriisist stabiilsetesse arengutingimustesse liikumisel. ***Neil juhtudel pööratakse erilist tähelepanu selle tagamisele, et humanitaarhüdaabi, taastus- ja arenguabi oleksid omavahel tõhusalt seotud.***

Artikkel 3

Üldpõhimõtted

1. Euroopa Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu partnerriikide ja -piirkondadega edendada, arendada ja toetada demokraatiat ning õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste põhimõtete austamist, millele liit rajatud on.
2. Käesoleva määruse rakendamisel ja liidu abi suure mõju tagamiseks tuleb partnerriikide suhtes viia ellu diferentseeritud lähenemisviis, et tagada täpselt nende olukorda arvestav konkreetne koostöö, mis põhineb partnerriikide:
 - a) *vajadustel, mille aluseks on sellised kriteeriumid nagu rahvastik, sissetulek inimese kohta ja vaesuse määr, tulude jaotumine ja inimarengu tase;*
 - b) suutlikkusel luua rahalisi vahendeid ja tagada neile juurdepääs ning suutlikkusel abi vastu võtta; ning
 - c) kohustustel ja tulemusnäitajatel, *mille aluseks on sellised kriteeriumid ja näitajad nagu poliitiline, majanduslik ja sotsiaalne areng, sooline võrdõiguslikkus, hea valitsemistava ja inimõiguste areng ning abi tõhus kasutamine, eelkõige viis, kuidas riik kasutab arengu heaks väheseid ressursse, eelkõige omavahendeid.*

d) liidu arenguabi võimalikul mõjul.

Diferentseeritud lähenemisviisi elluviimisel arvestatakse ka liidu abi võimalikku mõju partnerriikidele.

Toetuste jaotamisel eelistatakse riike, kes seda enim vajavad, eelkõige vähim arenenud riigid, väikese sissetulekuga riigid ning kriisi-, kriisijärgses, ebakindlas või haavatavas olukorras olevad riigid.

Analüüsi toetamiseks ja enim abi vajavate riikide kindlakstegemiseks võetakse arvesse selliseid kriteeriumeid nagu inimarengu indeks, majandusliku haavatavuse indeks ja muud asjakohased indeksid, sealhulgas riigisisese vaesuse ja ebavõrdsuse mõõtmist.

3. ***Kõigis programmides süvalaiendatakse „Euroopa konsensus“ kindlaks tehtud mitut valdkonda hõlmavad küsimused. Lisaks süvalaiendatakse vajaduse korral konfliktide ennetamine, inimväärne töö ja kliimamuutuste käsitlemine.***

Eelmises lõigus osutatud mitut valdkonda hõlmavad küsimused on need, mis sisaldavad järgmiseid mõõtmeid, millele vastavalt vajadusele pööratakse erilist tähelepanu: mittediskrimineerimine, vähemusrühmadesse kuulujate õigused, puuetega inimeste õigused, eluohtlikke haigusi põdevate inimeste ja muude haavatavate rühmade õigused, põhilised tööõigused ja sotsiaalne kaasamine, naiste õiguste suurendamine, õigusriigi põhimõte, parlamentide ja kodanikühiskonna suutlikkuse suurendamine, dialoogi, osalemise ja lepitamise edendamine, institutsioonide loomine, sealhulgas kohalikul ja piirkondlikul tasandil.

■

5. Käesoleva määruse rakendamisel *tagatakse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 208 poliitikavaldkondade arengusidusus ja* kooskõla ■ liidu välistegevuse muude valdkondade ja muude liidu asjakohaste poliitikasuundadega. ■

Sellega seoses toetuvad käesoleva määruse alusel rahastatavad meetmed, sealhulgas Euroopa Investeeringuspanga hallatavad meetmed *arengukoostöö* poliitikameetmetele, mis on sätestatud sellistes vahendites nagu liidu ning asjaomaste kolmandate riikide ja piirkondade kokkulepped, deklaratsioonid ja tegevuskavad, ning liidu *asjaomastele* ■ otsustele, erihuvidele, poliitilistele prioriteetidele ja strateegiatele.

6. ***Liit*** ja selle liikmesriigid vahetavad korrapäraselt ja sagedasti teavet, sealhulgas teiste rahastajatega, ning edendavad rahastajate paremat koordineerimist ja vastastikust täiendavust, töötades mitmeaastase ühise kavandamise suunas, mis **■** tugineb partnerriikide vaesuse vähendamisele või samaväärsetele ***arengustrateegiatele***. ***Nad võivad võtta ühismeetmeid, sealhulgas teostada nende strateegiate ühist analüüsi ja anda nendele strateegiatele ühiseid vastuseid, määrates kindlaks prioriteetsed sekkumisvaldkonnad ja riigisisese tööjaotuse***, kasutades rahastajaid kaasavaid ühiseid missioone ning kaasrahastamise ja delegeeritud koostöö korda.
7. ***Liit*** edendab mitmepoolset lähenemisviisi üleilmsetele probleemidele ja ***teeb selles osas liikmesriikidega koostööd***. Vajadusel tugevdab liit koostööd rahvusvaheliste organisatsioonide ja organite ning muude kahepoolsete rahastajatega.
- 7a. ***Lüüdu ja selle liikmesriikide ning partnerriikide vahelised suhted põhinevad inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõttega seotud ühistel väärtustel, samuti omaluse ja vastastikuse vastutuse põhimõtetel ning edendavad neid väärtusi ja põhimõtteid.***

Lisaks võetakse partnerriikidega suhetes arvesse nende pühendumust ja eelnevaid tulemusi rahvusvaheliste kokkulepete ja lepinguliste suhete rakendamisel liiduga.

8. Liit edendab partnerriikide ja -piirkondadega tõhusat koostööd kooskõlas parimate rahvusvaheliste tavadega. **Võimaluse korral** viib liit oma abi vastavusse partnerite riiklike või piirkondlike arengustrateegiatega, reformipoliitika ja -korraga **ning toetab demokraatlikku omavastutust ning siseriiklikku ja vastastikust vastutust.**

Selleks edendab liit:

- a) ***läbipaistvat*** arenguprotsessi, mida juhib või reguleerib partnerriik või -piirkond ***ning mis hõlmab ka kohalike ekspertteadmiste edendamist;***
- aa) ***(uus) õigustel põhinevat lähenemisviisi, mis hõlmab kõiki inimõigusi, nii kodanike, poliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid kui ka kultuurilisi õigusi, et integreerida inimõiguste põhimõtted käesoleva määruse rakendamisse, aidata partnerriike oma rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustuste täitmisel ning toetada õiguste omajate suutlikkust oma õigusi nõuda, pöörates erilist tähelepanu vaestele ja haavatavatele rühmadele;***
- b) ***partnerriikide elanike mõjuvõimu suurendamist***, kaasavaid ja osalust soodustavaid lähenemisviise arengu suhtes ning kõikide ühiskonnarühmade laialdast kaasamist arenguprotsessi ning riigisisesse ja piirkondlikku dialoogi, sealhulgas poliitilisse dialoogi. ***Erilist tähelepanu pööratakse liikmesriikide parlamentide, kohalike asutuste ja kodanikuühiskonna vastavatele ülesannetele, muu hulgas seoses osaluse, järelevalve ja vastutusega;***

- c) ühise *rakendus*määruse artiklis 4 sätestatud tõhusaid ■ koostööviise ja -vahendeid, *mis on kooskõlas OECD arenguabi komitee parimate tavadega, sealhulgas selliste innovatiivsete vahendite kasutamist* nagu toetuste ja laenude kombineerimine ning muud riskijagamismehhanismid teatud valdkondades ja riikides ning erasektori kaasamine, *võttes nõuetekohaselt arvesse laenu jätkusuutlikkuse küsimust, selliste mehhanismide arvu ning nõuet teha korrapäraselt mõjuhindamisi kooskõlas käesoleva määruse eesmärkidega, eelkõige vaesuse vähendamise suhtes.*

Kõik programmid, sekkumised ning koostööviisid ja -vahendid kohandatakse iga partnerriigi või -piirkonna konkreetsetele vajadustele, keskendudes programmipõhistele käsitusviisidele, abi prognoositavale rahastamisele, erasektori, sealhulgas kohaliku erasektori vahendite kasutamisele, üldisele ja mittediskrimineerivale juurdepääsule põhiteenustele ning riikide süsteemide arendamisele ja kasutamisele ■ ;

- ca) (uus) siseriikliku tulu kasutamist partnerriikide eelarvepoliitika tugevdamise kaudu, et vähendada vaesust ja sõltuvust abist;*

- d) *poliitika ja kavandamise mõju parandamist rahastajate tegevuse koordineerimise, järjepidevuse tagamise ja ühtlustamise kaudu, et saavutada koostoime ning vältida kattumist ja dubleerimist, parandada vastastikust täiendavust ja toetada kõikidele rahastajatele avatud algatusi;*
- e) *koordineerimist partnerriikides ja -piirkondades, kasutades kokkulepitud suuniseid ning koordineerimise ja abi tõhususe parimate tavade põhimõtteid;*
- ea) *(uus) arengule suunatud tulemuspõhiseid käsitusviise, sealhulgas selliste läbipaistvate ja riigi tasandil võetavate tulemusraamistike kaudu, mis asjakohasel juhul põhinevad rahvusvaheliselt kokku lepitud eesmärkidel ja näitajatel, näiteks aastatuhande arengueesmärkide näitajatel, et hinnata ja edastada arenguabi tulemusi, sealhulgas väljundeid ja mõju.*

9. Liit toetab *vastavalt vajadusele* kahepoolse, piirkondliku ja mitmepoolse koostöö ja dialoogi, partnerluslepingute *arengumõõtm*e ning kolmepoolse koostöö elluviimist. *Liit edendab koostööd ka lõuna-lõuna suunal.*

- 9a.** *Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja vahetab temaga regulaarselt seisukohti.*
- 9b.** *Liit kasutab ja jagab oma arengukoostöölases tegevuses asjakohasel viisil liikmesriikide ülemineku- ja reformialaseid kogemusi ning õppetunde.*
- 10.** *Komisjon vahetab korrapäraselt teavet kodanikuühiskonna ja kohalike ametiasutustega.*
- 10a.** *Käesoleva määruse kohast liidu abi ei kasutata relvade või laskemoona hankimise ega sõjaliste või kaitsealaste operatsioonide rahastamiseks.*

III JAOTIS

EESMÄRGID JA ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 4

Liidu *abi* rakendamine

Kooskõlas käesoleva määruse üldeesmärgi ja reguleerimisala, eesmärkide ja üldpõhimõtetega rakendatakse liidu abi geograafiliste, temaatiliste ja üleaafrikaliste programmide raames ning kooskõlas ühise *rakendus*määrusega.

Artikkel 5

Geograafilised programmid

1. Käesoleva artikli kohaseid liidu koostöömeetmeid rakendatakse riikliku, piirkondliku, piirkondadevahelise ja tervet maailmajagu hõlmava tegevuse suhtes.
2. Geograafiline programm hõlmab koostööd asjakohastes tegevusvaldkondades **■** :
 - a) piirkondlik koostöö *artikli 1 lõike 1 punktis a osutatud partnerriikidega, eelkõige selleks, et vähendada kihistumise mõju nendes partnerriikides, kus suur ebavõrdsus aina kasvab; ning*

- b) kahepoolne koostöö partnerriikidega, *kes ei ole OECD arenguabi komitee arenguriikide loetelus suurema keskmise sissetulekuga riigid või kelle SKP ei ole suurem kui üks protsent maailma SKPst, ning*
- c) *erandjuhtudel, sealhulgas arenguabi andmise järkjärguliseks lõpetamiseks, võib kahepoolset koostööd teha ka piiratud hulga riikidega, kui see on artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidega asjakohaselt põhjendatud. Arenguabi andmine lõpetatakse järk-järgult tihedas koostöös teiste rahastajatega; sellise koostöö lõpetamisega kaasneb vajaduse korral asjaomase riigiga poliitiline dialoog, milles keskendutakse kõige vaesemate inimeste ja kõige haavatavamate rühmade vajadustele.*

3. Geograafilised programmid koostatakse **■** Euroopa arengukonsensuses *ja selle hiljem kokku lepitud muudatustes sisalduvates* koostöövaldkondades *ning järgnevalt loetletud koostöövaldkondades*, et saavutada artikli 2 lõikes 1 sätestatud eesmärke:

I. Inimõigused, demokraatia ja hea valitsemistava:

- a) demokraatia, inimõigused ja õigusriik;*
- b) sooline võrdõiguslikkus ning naiste mõjuvõimu suurendamine ja võrdsed võimalused;*
- c) avalik haldus kesk- ja kohalikul tasandil;*
- d) maksupoliitika ja -haldus;*
- e) võitlus korrupsiooniga;*
- f) kodanikuühiskond ja kohalikud ametiasutused;*
- g) laste õiguste edendamine ja kaitsmine.*

II. Kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu rakendamine inimarengu teenistusse:

- a) tervishoid, haridus, sotsiaalkaitse, tööhõive ja kultuur;**
- b) ettevõtluskeskkond, piirkondlik integratsioon ja ülemaailmsed turud;**
- c) jätkusuutlik põllumajandus, toiduga ja toitumisalane kindlustatus;**
- ca) säästev energia;**
- d) loodusvarade, sealhulgas maa, metsa ja vee majandamine;**
- e) kliimamuutused ja keskkond.**

III. Muud arengu seisukohast olulised valdkonnad:

- a) *ränne ja varjupaik;*
- b) *humanitaarabi ja arengukoostöö sidumine;*
- c) *vastupanuvõime ja katastroofide riski vähendamine;*
- d) *areng ja julgeolek, sealhulgas konfliktide ennetamine.*

3a. Täiendavad üksikasjad eespool osutatud koostöövaldkondade kohta ■ on esitatud IV lisas.

4. Iga konkreetse riigi programmi raames keskendub liit põhimõtteliselt abiandmisele ***kõige rohkem*** kolmes valdkonnas, ***mis võimaluse korral lepitakse kokku partnerriigiga.***

Artikkel 6

Temaatilised programmid

1. Kooskõlas käesoleva määruse üldeesmärgi ja reguleerimisala, eesmärkide ja üldpõhimõtetega lisavad temaatiliste programmide raames võetud meetmed väärtust geograafiliste programmide alusel rahastatavatele meetmetele ning ■ täiendavad neid **ja on nendega sidusad.**
2. Temaatiliste meetmete kavandamise suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:
 - a) liidu käesoleva määruse kohaseid poliitilisi eesmärke ei ole võimalik saavutada asjakohasel või tõhusal viisil geograafiliste programmide kaudu, **sealhulgas võtta vajadusel meetmeid neil juhtudel, kus geograafilist programmi pole või kui see on peatatud, või kui asjaomase partnerriiigiga ei ole meetme suhtes kokkulepet saavutatud;**
 - b) kõnealused meetmed on suunatud üleilmsetele algatustele, millega toetatakse rahvusvaheliselt kokku lepitud **arengueesmärke, ■** või üleilmsetele avalikele hüvedele ja probleemidele;

■

- c) meetmed hõlmavad mitut piirkonda, **riiki** ja/või valdkonda;
- d) **meetmetega rakendatakse** uuenduslikke poliitikaid **■** või algatusi, mille eesmärk on edaspidistest meetmetest teavitada;

või

- e) meetmed **■** kajastavad liidu poliitilist prioriteeti, liidu rahvusvahelist kohustust või **arengukoostööga seoses** võetud ülesannet.

■

- 3. ***Kui käesoleva määrusega ei ole konkreetselt sätestatud teisiti, saavad temaatilistest meetmetest otseselt kasu artikli 1 lõike 1 punktis b määratletud riigid või territooriumid ning neid meetmeid võetakse kõnealustes riikides või territooriumitel. Asjaomaseid meetmeid võib võtta väljaspool kõnealuseid riike või territooriume, kui see on kõige tõhusam viis vastava programmi eesmärkide saavutamiseks.***

Artikkel 7

Üleilmse tähtsusega avalikud hüved ja probleemid

1. Liidu abi eesmärk programmi „Üleilmse tähtsusega avalikud hüved ja probleemid” raames on toetada meetmeid sellistes valdkondades nagu:
 - a) *keskkond ja kliimamuutused;*
 - b) *säästev energia;*
 - c) *inimareng, sealhulgas inimväärne töö, sotsiaalne õiglus ja kultuur;*
 - d) *toiduga ja toitumisalane kindlustatus ning säästev põllumajandus; ning*
 - e) *ränne ja varjupaik.*
2. *Täiendavad üksikasjad eespool osutatud koostöövaldkondade kohta on esitatud V lisa A osas.*

Artikkel 8

Kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud ametiasutused

1. Programmi eesmärk on *tugevdada* kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi *partnerriikides, ja kui see on käesolevas määruses ette nähtud, siis ka liidus ja IPA määruse kohaselt abikõlblikes riikides. Rahastatavaid algatusi viivad eelkõige läbi kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud ametiasutused. Kui see on asjakohane, võib algatuste tõhususe tagamiseks neid asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike ametiasutuste nimel läbi viia ka muude osalejate poolt.*
2. *Täiendavad üksikasjad* käesoleva artikli kohaste *koostöövaldkondade* kohta on esitatud V lisa *B osas*.

Artikkel 9

Üleaafrikaline programm

1. Liidu abi *rahastab üleaafrikalist programmi ELi ja Aafrika vahelise strateegilise partnerluse ning selle hilisemate muudatuste ja lisanduste toetuseks, et hõlmata piirkondadevahelisi, kogu mandrit või maailma hõlmavaid meetmeid Aafrikas ja Aafrikaga.*
2. Üleaafrikaline programm *täiendab muid käesoleva määruse kohaseid programme ja muid liidu välistegevuse rahastamisvahendeid, eelkõige Euroopa Arengufondi ja Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendit, ning on nende programmide ja rahastamisvahenditega kooskõlas.*
3. **I** *Täiendavad üksikasjad käesoleva artikli kohaste koostöövaldkondade kohta on esitatud VI lisas.*

IV JAOTIS

KAVANDAMINE JA VAHENDITE ERALDAMINE

Artikkel 10

Kavandamise ja vahendite eraldamise üldraamistik

1. Geograafiliste programmide mitmeaastased sihtprogrammid partnerriikide ja -piirkondade jaoks koostatakse strateegiadokumendi alusel kooskõlas artikliga 11.

Temaatiliste programmide mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse kooskõlas artikliga 13.

Üleaafrikaline mitmeaastane sihtprogramm koostatakse kooskõlas artikliga 13a.

Komisjon võtab rakendusmeetmed vastu *kooskõlas* ühise *rakendusmääruse* artikliga 2 artiklites *11, 13 ja 13a* osutatud programmdokumentide alusel.

Ühise *rakendus*määruse *artikli 2* kohaselt võib liidu abi seisneda ka meetmetes, mis ei ole nimetatud dokumentides ette nähtud.

Käesoleva määruse kohasel programmide koostamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse inimõigusi ja demokraatiat partnerriikides.

2. Liit ja selle liikmesriigid konsulteerivad üksteisega **■** programmide koostamise protsessi varases etapis *ja kogu selle protsessi vältel*, et edendada oma koostöömeetmete *sidusust*, vastastikust täiendavust ja kooskõla. Sellise konsulteerimise tulemus võib olla liidu ja liikmesriikide ühine kavandamine. *Liit konsulteerib ka teiste rahastajate ja arenguvaldkonnas osalejatega, sealhulgas kodanikuühiskonna, kohalike ametiasutuste ja muude rakendusasutuste esindajatega. Sellest teavitatakse Euroopa Parlamenti.*
3. Komisjon *võtab* mitmeaastased suunavad rahaeraldised iga geograafilise programmi raames *vastu* kooskõlas käesoleva määruse üldpõhimõtetega artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteeriumide põhjal ning võtab arvesse kriisi- või haavatavas olukorras olevate, ebakindlate, konflikti- või katastroofialdiste riikide või piirkondade konkreetseid raskusi, arvestades samas programmi eripäraga.

4. Rahalised vahendid võivad jääda eraldamata, *et tagada liidu asjakohane reageerimine ettenägematutes, eelkõige ebakindlates, kriisi- ja kriisijärgsetes olukordades ning võimaldada partnerriikide strateegiatsüklitega sünkroniseerimist ja suunavate rahaeraldiste kohandamist artikli 11 lõike 5, artikli 13 lõike 2 ja artikli 13a lõike 3 kohaselt läbi viidud läbivaatamiste tulemusel*. Selliste eraldiste kasutamine otsustatakse hiljem ühise *rakendus*määruse kohaselt, tingimusel, et need seejärel *artiklis 14* sätestatud menetluste kohaselt jaotatakse või ümber jaotatakse.
- Iga programmiliigi tasandil jaotamata jäänud eraldiste osakaal ei tohi ületada 5%, välja arvatud sünkroniseerimise eesmärgil ja artikli 12 lõikes 1 osutatud riikide puhul.*
5. *Ilma et see piiraks artikli 2 lõike 2 kohaldamist, võib komisjon ette näha spetsiaalse rahaeraldise, et aidata partnerriikidel ja -piirkondadel tugevdada oma koostööd liidu äärepoolseimate piirkondade naaberriikidega.*
- 5a. *(uus) Mis tahes programmitöös või programmide läbivaatamises, mis leiab aset pärast ühise rakendusmääruse artiklis 16 osutatud aruande avaldamist, võetakse arvesse selle aruande tulemusi, leide ja järeldusi.*

Artikkel 11

Geograafiliste programmide programmdokumendid

- 1. *Käesolevas artiklis osutatud liidu dokumendid on strateegilised programmdokumendid ühise rakendusmääruse artikli 2 tähenduses.*
- 1a. *Kõikide programmdokumentide ettevalmistamine, rakendamine ja läbivaatamine käesoleva artikli kohaselt on kooskõlas järgmiste poliitikavaldkondade arengusiduse ja abi tõhususe põhimõtetega: demokraatlik omavastutus, partnerlus, koordineerimine, ühtlustamine, vastavusse viimine partnerrükkide või piirkondlike süsteemidega, läbipaistvus, vastastikune vastutus ja tulemustele orienteeritus, nagu on sätestatud artikli 3 lõigetes 5–8. Võimaluse korral ühtlustatakse programmiperiood partnerrükkide strateegiatsüklitega.*

Geograafiliste programmide programmdokumendid, sealhulgas ühised programmdokumendid, tuginevad võimalikult suurel määral liidu, liikmesriikide ja partnerrügi või -piirkonna dialoogile, kuhu kaasatakse riikide ja piirkondade parlamendid, kodanikuühiskond ning kohalikud ametiasutused ja muud osalejad, et suurendada omalust protsessi suhtes ja soodustada riiklike arengustrateegiate, eelkõige vaesuse vähendamise strateegiate toetamist.

1. Strategiadokumendid on dokumendid, mille on koostanud liit eesmärgiga tagada liidu ja asjaomase partnerriigi või -piirkonna arengukoostöö sidus raamistik, mis on kooskõlas *käesolevas määruses sätestatud* üldeesmärgi ja reguleerimisala, eesmärkide, põhimõtete ja poliitikameetmeid käsitlevate sätetega.

1. ■

2. Strategiadokumendid kuuluvad vaheläbivaatamisele, ■ vajaduse korral on võimalik rakendada ka eriotstarbelist läbivaatamist kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud partnerriikide või -piirkondadega sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes.

3. Strategiadokumendid koostatakse ■ partnerriikide või -piirkondade jaoks ■ .
Strategiadokumenti ei ole vaja:

a) riikide jaoks, kellel on riikliku arengukava kujul riiklik arengustrateegia või sarnane arengudokument, mille komisjon on ■ vastava mitmeaastase sihtprogrammi vastuvõtmisel viimatinimetatud dokumendi alusena heaks kiitnud;

- aa) riikide või -piirkondade jaoks, kelle suhtes on koostatud ühine raamdokument, milles on sätestatud ulatuslik liidu strateegia, sealhulgas eraldi peatükk arengupoliitika kohta;*
- b) riikide või piirkondade jaoks, kelle suhtes liit ja liikmesriigid on kokku leppinud ühise mitmeaastase programmdokumendi;
- c) piirkondade jaoks, kellel on ELiga ühiselt kokkulepitud strateegia ■ ;
- d) riikide jaoks, kus liit kavatses ühtlustada oma strateegia uue riikliku tsükliga, mis algab enne 1. jaanuarit 2017; sellisel juhul sisaldab mitmeaastane sihtprogramm 2014. aasta ja uue riikliku tsükli alguse vahepealsel perioodil liidu reaktsiooni selle riigi suhtes.*
- e) riikide või piirkondade jaoks, kellele liidu rahalistest vahenditest käesoleva määruse alusel aastatel 2014–2020 jaotatav eraldis ei ületa 50 miljonit eurot ■ ;

Punktides aa ja e osutatud juhtudel sisaldab asjaomase riigi või piirkonna mitmeaastane sihtprogramm liidu arengustrateegiat selle riigi või piirkonna jaoks.

5. Mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse iga riigi või piirkonna jaoks, kes saab käesoleva määruse alusel liidu rahalistest vahenditest suunavaid rahaeraldise. Välja arvatud ***lõike 3 teise lõigu punktis d ja*** lõikes 4 osutatud riikide või piirkondade puhul, koostatakse need dokumendid strateegiadokumentide või ***lõikes 3*** osutatud ***samaväärsete*** dokumentide alusel.

Käesoleva määruse kohaldamisel võib lõike 3 punktis b osutatud ühist mitmeaastast programmdokumenti käsitada mitmeaastase sihtprogrammina, juhul kui see vastab käesoleva lõikega kehtestatud põhimõtetele ja tingimustele, sealhulgas rahaeraldiste suunav jaotus, ning artiklis 14 sätestatud menetlustele.

Mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse prioriteetsed valdkonnad liidupoolseks rahastamiseks, erieesmärgid, oodatavad tulemused, ***selged, konkreetsed ja läbipaistvad*** tulemusnäitajad, **■** rahaeraldiste suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa ***ning, kui see on kohaldatav, abi andmise kord***. Kavandatavad ***rahaeraldised*** võib esitada vajaduse korral vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata. ***Rahaeraldiste suunavaid jaotusi ei saa ette näha artikli 20 lõikes 1 sätestatud ajavahemiku järgseks perioodiks, välja arvatud juhul kui sellega kaasneb konkreetne tingimus, et need eraldised sõltuvad rahaliste vahendite kättesaadavusest pärast nimetatud ajavahemikku.***

Mitmeaastaseid sihtprogramme *võib vajaduse korral läbi vaadata, sealhulgas nende tõhusa rakendamise huvides*, võttes arvesse nende aluseks oleva strateegiadokumendi **■** vaheläbivaatamisi või eriotstarbelisi läbivaatamisi.

Suunavaid jaotusi, prioriteete, konkreetseid eesmärke, oodatavaid tulemusi, tulemusnäitajaid ja, kui see on kohaldatav, abi andmise korda võib samuti läbivaatamiste tulemusel kohandada, eelkõige pärast kriisi või kriisijärgses olukorras.

Sellised läbivaatamised peaksid hõlmama vajadusi, kohustusi ja edusamme seoses kokkulepitud arengueesmärkidega, sealhulgas selliste eesmärkidega, mis on seotud inimõiguste, demokraatia, õigusriigi ja hea valitsemistavaga.

- 5a. *Komisjon annab ühise rakendusmääruse artiklis 16 osutatud aruande raames aru liikmesriikidega ühise kavandamise kohta ning esitab soovitusi nendel juhtudel, kui ühist kavandamist täielikult ei realiseeritud.*

Artikkel 12

Kavandamine kriisi-, kriisijärgses või ebakindlas olukorras olevates riikides

1. Kriisi-, kriisijärgses või ebakindlas olukorras olevate **või sagedaste loodusõnnetustega riikide ja piirkondade** programmdokumentide koostamisel tuleb arvesse võtta asjaomaste riikide või piirkondade haavatavat olukorda, erivajadusi ning tingimusi.

Piisavat tähelepanu tuleks pöörata konfliktiennetus-, riigi ülesehitamise ja rahu kindlustamise, konfliktijärgse lepitamise ja taastusmeetmete, **samuti naiste rollile ja laste õigustele nendes protsessides.**

Juhul kui partnerriigid või **-piirkonnad** on vahetult kaasatud kriisi-, kriisijärgsesse või ebakindlasse olukorda või neid mõjutab selline olukord, pannakse erilist rõhku hädaabi, taastus- ja arenguabi koordineerimise parandamisele **kõigi asjaomaste osalejate seas**, et aidata sellistel riikidel hädaolukorrast arenguetappi üle minna. Programmides, mis on kavandatud riikidele või piirkondadele, mis on haavatavas olukorras või kus esineb sageli loodusõnnetusi, nähakse ette suurõnnetuste vältimise ja nendeks valmisoleku ning selliste õnnetuste tagajärgede likvideerimise vahendid, **käsitletakse kriisidele vastuvõitlikkust ja tugevdatakse vastupanuvõimet.**

2. **Piisavalt põhjendatud eriti kiireloomulistel juhtudel, nagu** kriisi ajal või demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi või põhivabadusi ähvardava **vahetu** ohtu korral, võib kasutada **artikli 14 lõikes 3 osutatud** menetlust artiklis 11 osutatud **dokumentide** muutmiseks.

Selliste läbivaatamiste tulemusena võidakse kavandada spetsiaalne ja kohandatud strateegia, et tagada üleminek pikaajalisele koostööle ja arengule, edendades humanitaar- ja arenguabi poliitika vahendite paremat koordineerimist ja ühtedelt teistele üleminekut.

Artikkel 13

Temaatiliste programmide programmdokumendid

-1. Käesolevas artiklis osutatud liidu dokumendid on strateegilised programmdokumendid ühise rakendusmääruse artikli 2 tähenduses.

1. Temaatiliste programmide **mitmeaastaste** sihtprogrammidega sätestatakse liidu strateegia asjaomase valdkonna kohta **ning üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi puhul iga koostöövaldkonna kohta**, liidupoolseks rahastamiseks valitud prioriteedid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, **selged, konkreetsed ja läbipaistvad** tulemusnäitajad, rahvusvaheline olukord ja peamiste partnerite meetmed, **ning, kui see on kohaldatav, abi andmise kord.**

Vajaduse korral sätestatakse üleilmsetes algatustes osaluse vahendid ja sekkumisprioriteedid. Mitmeaastased sihtprogrammid **täiendavad geograafilisi programme ja** on kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud dokumentidega.

2. Mitmeaastastes sihtprogrammides esitatakse rahaeraldiste suunav jaotus ■ nii üldiselt kui ka *koostöövaldkondade* ja prioriteetide kaupa ■ . Vajaduse korral võib ■ nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata.

Mitmeaastased sihtprogrammid *vaadatakse* vajaduse korral *läbi* tulemusliku elluviimise tagamiseks, võttes arvesse ■ vaheläbivaatamisi või eriotstarbelisi läbivaatamisi.

Suunavaid jaotusi, prioriteete, oodatavaid tulemusi, tulemusnäitajaid ja, kui see on kohaldatav, abi andmise korda võib samuti läbivaatamiste tulemusel kohandada.

Artikkel 13a

Üleaafrikalise programmi programmdokumendid

- 1. Käesolevas artiklis osutatud liidu dokumendid on strateegilised programmdokumendid ühise rakendusmääruse artikli 2 tähenduses.*
- 2. Programmdokumentide ettevalmistamine, rakendamine ja läbivaatamine käesoleva artikli alusel on kooskõlas artikli 3 lõigetes 5-8 sätestatud abi tõhusust käsitlevate põhimõtetega.*

Programmide koostamine tugineb dialoogile, kuhu on kaasatud kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas üleaafrikaline parlament.

Üleaafrikalise programmi mitmeaastase sihtprogrammiga sätestatakse prioriteetsed rahastamisvaldkonnad, erieesmärgid, oodatavad tulemused, selged, konkreetsed ja läbipaistvad tulemusnäitajad ning, kui see on kohaldatav, abi andmise kord.

Mitmeaastane sihtprogramm on kooskõlas käesoleva määruse alusel loodud geograafiliste ja temaatiliste programmidega.

3. *Mitmeaastases sihtprogrammis esitatakse rahaeraldiste suunav jaotus nii üldiselt kui ka tegevusvaldkondade ja prioriteetide kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna. Mitmeaastase sihtprogrammi võib vajaduse korral läbi vaadata, et reageerida ettenägematutele või rakendusprobleemidele ning võtta arvesse strateegilise partnerluse mis tahes läbivaatamist.*

Artikkel 14

Strateegiadokumentide kinnitamine ja mitmeaastaste sihtprogrammide vastuvõtmine

1. Strateegiadokumendid kinnitab ja mitmeaastased sihtprogrammid võtab vastu komisjon ühise *rakendus*määruse artikli 15 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Nimetatud menetlust kohaldatakse ka **l** läbivaatamiste suhtes, mille tagajärjel strateegiat või selle kavandamist märkimisväärselt muudetakse.
l
3. Nõuetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse korral **l** seoses artikli 12 lõikes 2 osutatud olukordadega, võib komisjon strateegiadokumente ja mitmeaastaseid sihtprogramme *läbi vaadata* kooskõlas ühise *rakendus*määruse artikli 15 lõikes 4 osutatud kiirmenetlusega.

V JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 15

Käesoleva määruse alusel abikõlbmatu kolmanda riigi osalemine

Erakorralistel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel *ning ilma et see piiraks artikli 2 lõike 2 kohaldamist*, võib komisjon liidu rahastamise sidususe ja tõhususe tagamiseks või piirkondliku või piirkondadevahelise koostöö edendamiseks otsustada *mitmeaastastes sihtprogrammides kooskõlas artikliga 14 või asjakohastes rakendusaktides kooskõlas ühise rakendusmääruse artikliga 2* laiendada meetmete abikõlblikkust neile riikidele *ja* territooriumidele **█**, mis muul juhul artikli 1 kohaselt rahastamiskõlblikud ei oleks, kui rakendatav meede on üleilmse, piirkondliku, piirkondadevahelise või piiriülese iseloomuga. **█**

Artikkel 16

Abi peatamine

█

Artikkel 17

Volituste delegeerimine komisjonile

I. Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 18, et muuta **■** :

a) *nende koostöövaldkondadega seotud üksikasju, millele on osutatud:*

- *artikli 5 lõikes 3, nagu on sätestatud IV lisa A ja B osas;*
- *artikli 7 lõikes 2, nagu on sätestatud V lisa A osas;*
- *artikli 8 lõikes 2, nagu on sätestatud V lisa B osas;*
- *artikli 9 lõikes 3, nagu on sätestatud VI lisas, eelkõige Aafrika-ELi tippkohtumiste järelmeetmete puhul;*

b) *rahaeraldiste suunavaid jaotusi geograafiliste programmide ning üleilmseid avalikke hüvesid ja üleilmseid probleeme käsitleva temaatilise programmi raames, nagu on sätestatud VII lisas. Kõnealuste muudatuste tulemusel ei tohi esialgne summa väheneda rohkem kui 5 % võrra, välja arvatud VII lisa punkti 1b kohaste eraldiste puhul.*

2. *Eelkõige võtab komisjon pärast ühise rakendusmääruse artiklis 16 osutatud vaheläbivaatuse aruande avaldamist ja selles esitatud soovitudele tuginedes vastu delegeeritud õigusaktid, millega muudetakse lõikes 1 loetletud elemente 31. märtsiks 2018.*

Artikkel 18

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Artiklis 17 osutatud volitused antakse käesoleva määruse kehtivusajaks.
2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
3. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

4. Vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 19

Komitee

1. Komisjoni abistab arengukoostöö rahastamisvahendi komitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. *Euroopa Investeeringispanga vaatleja võtab panka käsitlevates küsimustes komitee tööst osa.*

Artikkel 20

Lähtesumma

1. Käesoleva määruse rakendamise lähtesumma ajavahemikuks 2014–2020 on **19 662 miljonit** eurot. *Eelarvapädevad institutsioonid teevad otsuse iga-aastaste assigneeringute kohta mitmeaastases finantsraamistikus sätestatud summade piires iga-aastase eelarvemenetluse käigus.*
2. Artiklites 5–9 osutatud programmidele aastatel 2014–2020 eraldatavad suunavad ■ summad on kindlaks määratud VII lisas. ■
3. Nagu on ette nähtud programmi „Erasmus +” käsitleva määruse artikli 13 lõikes 2, eraldatakse kõrghariduse rahvusvahelise mõõtme edendamiseks õpialasele liikuvusele väljaspool ELi asuvatesse riikidesse või asuvatest riikidest ning nende riikide ametiasutuste/institutsioonide/organisatsioonidega tehtavale koostööle ja peetavale poliitikadioloogile erinevatest välisvahenditest (arengukoostöö rahastamisvahend, Euroopa naabruspoliitika *rahastamisvahend*, ühinemiseelse abi rahastamisvahend, partnerluse rahastamisvahend ■) suunav summa 1 **680 miljonit** eurot. Kõnealuste vahendite kasutamise suhtes kohaldatakse programmi „Erasmus +“ käsitlevat määrust.

Rahastamine toimub **kahe** mitmeaastase eraldise kaudu, millest esimene katab programmi esimesed **neli** aastat ja teine ülejäänud **kolm** aastat. Neid vahendeid võetakse arvesse kõnealuste rahastamisvahendite mitmeaastasel suunaval kavandamisel kooskõlas asjaomaste riikide vajaduste ja prioriteetidega. Eraldised võib üle vaadata märkimisväärsete ettenägematute asjaolude või oluliste poliitiliste muutuste korral kooskõlas ELi välistegevuse prioriteetidega.

4. ***Kogurahastamine käesoleva määruse alusel ei ületa 707 miljonit eurot sellele vahendile eraldatud lähtesummast. Vahendid saadakse geograafiliste programmide rahaeraldistest, täpsustades oodatava piirkondliku jaotuse ja rahastatavate meetmete tüübi. Selle rahastamisvahendi vahendeid, millega rahastatakse programmi „Erasmus +” käsitleva määrusega hõlmatud meetmeid, kasutatakse meetmete jaoks käesoleva määrusega hõlmatud partnerriikides, pöörates erilist tähelepanu kõige vaesematele riikidele. Arengukoostöö rahastamisvahendist rahastatavates meetmetes, mille eesmärk on üliõpilaste ja personali liikuvus osalevate riikide ja kolmandate riikide vahel, keskendutakse valdkondadele, mis on arenguriikide kaasava ja jätkusuutliku arengu seisukohast olulised.***

Komisjon lisab käesoleva määruse rakendamist käsitlevasse iga-aastasesse aruandesse kõikide nende programmi „Erasmus+” meetmete loetelu, mida rahastatakse käesolevast rahastamisvahendist, ning teabe nende meetmete koostõla kohta käesoleva määruse artiklites 2 ja 3 sätestatud eesmärkide ja põhimõtetega.

Artikkel 21

Euroopa välisteenistus

Käesoleva määruse kohaldamine on koostõlas nõukogu otsusega 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist **2014 kuni 31. detsembrini 2020**.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

nõukogu nimel

president

eesistuja

IV LISA¹

GEOGRAAFILISTE PROGRAMMIDE KOHASED KOOSTÖÖVALDKONNAD

A. GEOGRAAFILISTE PROGRAMMIDE KOHASED ÜHISED KOOSTÖÖVALDKONNAD

Geograafilised programmid peavad *olema* **allpool loetletud** koostöövaldkondadest, mida ei tohiks võrdsustada sektoritega. Prioriteedid kehtestatakse kooskõlas liidu arengupoliitika valdkonnas võetud *rahvusvaheliste kohustustega, iseäranis aastatuhande arengueesmärkide ja pärast 2015. aastat rahvusvaheliselt kokkulepitud uute arengueesmärkidega, millega muudetakse või asendatakse aastatuhande arengueesmärgid, ning tuginedes abikõlblike partnerriikide või -piirkondadega peetavale poliitilisele dialoogile.*

I. Inimõigused, demokraatia ja hea valitsemistava

a) Demokraatia, inimõigused ja õigusriik

- *Demokratiseerimise toetamine ja demokraatlike institutsioonide, sh parlamentide rolli tugevdamine;*

¹ *NB! Varasemad I, II ja III lisa on välja jäetud*

- *õigusriigi ning kohtu- ja kaitsesüsteemide sõltumatuse tugevdamine ning õiguskaitse takistamatu ja võrdse kättesaadavuse tagamine kõigile;*
- *institutsioonide läbipaistva ja aruandekohustusliku töö ja detsentraliseerimise toetamine; osalust soodustava riigisisese sotsiaalse dialoogi ja muude valitsemist ja inimõigusi käsitlevate dialoogide edendamine;*
- *meediavabaduse edendamine, sealhulgas tänapäevaste sidevahendite osas;*
- *poliitilise pluralismi edendamine, kodaniku-, kultuuriliste, majanduslike, poliitiliste ja sotsiaalsete õiguste kaitse ning vähemustesse ja kõige haavatavamatesse rühmadesse kuuluvate isikute kaitse;*
- *mis tahes põhjusel, sealhulgas rassilisel või etnilisel päritolul, kastil, usutunnistusel või veendumustel, sool, soolisel identiteedil või seksuaalsel sättumusel, sotsiaalsel kuuluvusel, puudel, tervislikul seisundil või vanusel põhineva diskrimineerimise või diskrimineeriva tegevuse vastase võitluse toetamine;*
- *tsiviilisikute registreerimise, eelkõige sündide ja surmade registreerimise edendamine.*

b) Sooline võrdõiguslikkus ■ , naiste mõjuvõimu suurendamine ja *naiste võrdsed võimalused*

- *soolise võrdõiguslikkuse ning võrdsete võimaluste edendamine;*
- *naiste ja tüdrukute õiguste kaitsmine, sealhulgas laste abielude ja muude traditsiooniliste traumeerivate tavade, nt naiste suguelundite moonutamise ning mis tahes naiste- ja tüdrukutevastase vägivalla vastu võitlemise ja soolise vägivalla ohvrite toetamise meetmete kaudu;*
- *naiste mõjuvõimu edendamine, sealhulgas arengu edendaja ja rahu kindlustaja rollis.*

c) Avalik haldus *kesk- ja kohalikul tasandil*

- *avaliku sektori arengu toetamine, et edendada põhiteenuste, eriti tervishoiu- ja hariduse üldist ja mittediskrimineerivat kättesaadavust;*
- *selliste programmide toetamine, millega parandatakse poliitika väljatöötamist, riigi rahanduse juhtimist, sealhulgas auditi-, kontrolli- ja pettustevastase võitluse asutuste ja meetmete loomist ja tugevdamist ning institutsioonilist arengut, sh inimressursside juhtimist;*

- *parlamentide tehnilise asjatundlikkuse suurendamine, et neil oleks võimalik hinnata riikide eelarvete koostamist ning kaasa rääkida eelarve koostamisel ja järelevalves, sealhulgas loodusvaradest saadava riikliku tulu ja maksude küsimuses.*

d) Maksupoliitika ja -haldus ■

- *õiglaste, läbipaistvate, tõhusate, progressiivsete ja jätkusuutlike riiklike maksusüsteemide loomise või tugevdamise toetamine;*
- *arenguriikide järelevalvesuutlikkuse suurendamine võitluses maksudest kõrvalehoidumise ja ebaseaduslike rahavoogude vastu;*
- *maksupettuste ja selle mõju alase töö, eriti järelevalveorganite, parlamentide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt tehtava töö tootmise ja levitamise toetamine;*
- *maksuhaldust ja -reforme käsitlevate mitmepoolsete ja piirkondlike algatuste toetamine;*

- *arenguriikide toetamine tulemuslikumaks osalemiseks rahvusvahelistes maksukoostööstruktuurides ja -protsessides;*
- *partnerriikide õigusaktides riigi- ja projektipõhise aruandluse sätestamise toetamine, et suurendada rahanduse läbipaistvust.*

e) *Võitlus korrupsiooniga*

- *partnerriikide aitamine mis tahes korrupsiooni vastases võitluses sealhulgas selgitustöö, teadlikkuse suurendamise ja aruandluse kaudu;*
- *kontrolli- ja järelevalveorganite ning kohtuasutuste suutlikkuse suurendamine.*

f) *Kodanikuühiskond ja kohalikud ametiasutused*

- *kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse parandamise toetamine, et suurendada nende kaasärääkimist ja aktiivset osalemist arenguprotsessis ning edendada poliitilist, sotsiaalset ja majanduslikku dialoogi;*

- *kohalike ametiasutuste suutlikkuse parandamise toetamine ja nende asjatundlikkuse rakendamine, et edendada piirkondlikku lähenemist arengule, sealhulgas detsentraliseerimisprotsesse;*
- *kodanike osalemist ja kodanikuühiskonna tegutsemist soodustava keskkonna edendamine.*

g) *Laste õiguste edendamine ja kaitsmine*

- *juriidiliste dokumentide väljastamise edendamine,*
- *piisava ja tervisliku elatustaseme ning tervena täiskasvanuks saamise toetamine;*
- *põhihariduse tagamine kõigile.*

2. █

II. Kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu rakendamine inimarengu teenistusse

a) *Tervishoid, haridus, sotsiaalkaitse, tööhõive ja kultuur*

- *selliste sektoripõhiste reformide toetamine, mis suurendavad põhiliste sotsiaalteenuste, eelkõige kvaliteetsete tervishoiu- ja haridusteenuste kättesaadavust, keskendudes asjaomastele aastatuhande arengueesmärkidele ja selliste teenuste kättesaadavusele vaeste, tõrjutud ja haavatavate elanikkonnariühmade jaoks;*
- *kohaliku suutlikkuse suurendamine, et tulla toime üleilmsete, piirkondlike ja kohalike probleemidega, kasutades selleks muu hulgas valdkonnapõhist eelarvetoetust ja intensiivistatud poliitilist dialoogi;*
- *tervishoiusüsteemide tugevdamine, muu hulgas tervishoiuteenuste kvalifitseeritud pakkujate puuduse probleemiga tegeledes, tervishoiu valdkonna õiglase rahastamise ja ravimite ning vaktsiinide vaestele taskukohasemaks muutmise teel;*

- *Pekingi tegevusprogrammi ja rahvusvahelise rahvastiku- ja arengukonverentsi tegevusprogrammi ja nende läbivaatamist käsitlevate konverentside tulemuste täieliku ja tulemusliku rakendamise edendamine ning sellega seoses seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ja -õiguste edendamine;*
- *piisavas koguses, taskukohase hinna ja hea kvaliteediga joogiveega varustatuse, nõuetekohase kanalisatsiooni ja hügieeni tagamine;*
- *toetuse suurendamine kvaliteetsele haridusele ja sellele võrdse juurdepääsu tagamine;*
- *kutseõppe toetamine, et suurendada tööhõivevõimalusi, ning teadusuuringute korraldamise ja nende tulemuste kasutamise suutlikkuse suurendamine, et toetada säästvat arengut;*
- *riiklike sotsiaalkaitse süsteemide ja minimaalse sotsiaalkaitse, sealhulgas tervise- ja pensionialaste sotsiaalkindlustussüsteemide toetamine, keskendudes ebavõrdsuse vähendamisele;*
- *inimväärse töö tegevuskava toetamine ja sotsiaalse dialoogi edendamine;*

- *kultuuridevahelise dialoogi, kultuurilise mitmekesisuse ja kõikide kultuuride võrdse väärikuse edendamine;*
- *rahvusvahelise koostöö edendamine, et stimuleerida kultuuritööstuse poolt arengumaade majanduskasvu antavat panust, et täielikult ära kasutada selle potentsiaali vaesuse vastu võitlemisel, tegeledes muu hulgas turule juurdepääsu ja intellektuaalomandi õiguste küsimustega;*

b) Ettevõtluskeskkond, piirkondlik integratsioon ja ülemaailmsed turud ■

- *konkurentsivõimelise kohaliku erasektori arengu toetamine muu hulgas kohalike institutsioonide ja ettevõtjate suutlikkuse suurendamise teel;*
- *kohalike tootmissüsteemide ja kohalike ettevõtete, sealhulgas roheliste ettevõtete arengu toetamine;*
- *VKEde, mikroettevõtjate ja ühistute ning õiglase kaubanduse edendamine;*
- *kohalike, riigisiseste ja piirkondlike turgude, sealhulgas keskkonnasõbralike kaupade ja teenuste turgude arengu edendamine;*

- *õigus- ja reguleerivate raamistike reformide ja nende jõustamise toetamine;*
- *ettevõtlusele ja finantsteenustele, nt mikrokrediidile ja säästuvõimalustele, mikrokindlustusele ja ülekandega maksetele juurdepääsu hõlbustamine;*
- *rahvusvaheliste kokkulepetega ette nähtud töötajate õiguste jõustamise toetamine;*
- *õigusaktide ja kinnistusraamatute loomine ja parandamine, et kaitsta maa- ja intellektuaalomandi õigusi;*
- *teadusuuringute- ja innovatsioonipoliitika edendamine, mis aitab kaasa jätkusuutlikule ja kaasavale arengule;*
- *püsivaid töökohti loovate investeeringute edendamine, muu hulgas segarahastamismehhanismide kaudu, keskendudes kodumaiste ettevõtete rahastamisele ja kodumaise kapitali kasvatamisele iseäranis VKEde tasandil ning inimressursside arendamise toetamisele;*

- *infrastruktuuri parandamine, järgides täielikult sotsiaalseid ja keskkonnastandardeid;*
- *transpordi jätkusuutlikkuse valdkonnas sektoripõhiste lähenemisviiside edendamine, partnerriikide vajadustele vastamine, transpordi ohutuse, taskukohasuse ja tõhususe tagamine ning selle keskkonda kahjustava mõju minimeerimine;*
- *erasektori kaasamine sotsiaalselt vastutustundliku ja säästva arengu toetamisse, ettevõtete sotsiaalse ja keskkonnaalase vastutuse ning aruandluse ja sotsiaalse dialoogi edendamine;*
- *arenguriikide abistamine kaubanduse valdkonnas ning piirkondlikus ja ülemandrilises integratsioonis, nende sujuva ja järkjärgulise maailmamajandusse integreerimise toetamine;*
- *info- ja sidetehnoloogiale üldisema juurdepääsu toetamine, et ületada digitaalne lõhe.*

c) Jätkusuutlik põllumajandus, *toiduga ja toitainetega kindlustatus*;

- *Arenguriikide abistamine vastupanuvõime suurendamisel kriiside, näiteks ressursside ja tarnevõimaluste nappuse või hinnavolatiilsuse suhtes; ebavõrdsuse vähendamine, tagades vaestele parema juurdepääsu maale, toidule, veele, energiale ja rahalistele vahenditele, ilma et kahjustataks keskkonda;*
- *säästlike põllumajandustavade ja põllumajandust käsitlevate asjakohaste teadusuuringute toetamine, keskendudes väikepõllundusele ja maapiirkondade tuluallikatele;*
- *naiste põllumajandustegevuse toetamine;*
- *valitsuste jõupingutuste ergutamine erasektori sotsiaalselt ja keskkonnaalasel vastutustundlike investeeringute hõlbustamiseks;*
- *strateegilise seisukoha kujundamise toetamine toiduga kindlustatuse küsimuses, keskendudes toidu kättesaadavusele, juurdepääsule, infrastruktuurile, ladustamisele ja toitainetele;*
- *hädavajalike sekkumiste abil alatoitumise ja toiduga kindlustamatuse probleemiga tegelemine ebakindlates ja üleminekuolukordades;*

- *riiklikult juhitava ning osalusel põhineva detsentraliseeritud ja keskkonnasäästliku territoriaalse arengu toetamine.*

d) Säästev energeetika

- *Juurdepääsu parandamine kaasaegsetele, taskukohastele, säästvatele, tõhusatele ja keskkonnasõbralikele taastuvenegi kasutavatele energiateenustele;*
- *kohalike ja piirkondlike säästva energeetika lahenduste ning detsentraliseeritud energiatootmise edendamine;*

e) loodusvarade, sh maa, metsa ja vee majandamine; ja eriti

- *järelevamenetluse ja -asutuste ning selliste valitsusreformide toetamine, mis edendavad säästvat ja läbipaistvat majandamist ja loodusvarade kaitset;*
- *õiglase juurdepääsu edendamine veevarudele, samuti veevarude integreeritud haldamine ja jõgede vesikondade haldamine;*
- *bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kaitse ja säästliku kasutamise edendamine;*

- *säästvate tootmis- ja tarbimismudelite edendamine ning kemikaalide ja jäätmete ohutu ja säästev käitlemine, võttes arvesse nende tervisemõju.*

f) Kliimamuutused ja keskkond

- *Keskkonnahoidlikuma tehnoloogia kasutuse, säästva energeetika ja ressursitõhususe edendamine, et saavutada vähese süsinikdioksiidheitega areng, tugevdades samal ajal keskkonnaalaseid nõudeid;*
- *arenguriikide vastupidavuse parandamine kliimamuutuste tagajärgedele, toetades ökosüsteemipõhiseid kliimamuutustega kohanemise, kliimamuutuste leevendamise ja loodusõnnetuste riski maandamise meetmeid;*
- *asjakohaste mitmepoolsete keskkonnaalaste kokkulepete rakendamise toetamine, iseäranis institutsioonilise raamistiku keskkonnamõõtme tugevdamine, et edendada säästvat arengut ja bioloogilise mitmekesisuse kaitset;*
- *partnerriikide abistamine kliimamuutustest tingitud ümberasumise ja rändega seotud probleemide lahendamisel ning kliimapõgenike elukeskkonna taastamisel.*

III. Muud arengu seisukohast olulised valdkonnad:

3. ■

a) *Ränne ja varjupaik*

- *Sihotstarbeliste jõupingutuste toetamine, mida tehakse rände, liikuvuse, tööhõive ja vaesuse vähendamise vaheliste seoste täielikuks ärakasutamiseks, et rändest saaks arengut toetav jõud, ning ajude äravoolu vähendamine;*
- *arenguriikide toetamine rändevoogude haldamise pikaajalise poliitika vastuvõtmisel seoses rändajate inimõiguste ja nende perekondade austamise ning sotsiaalse kaitse tõhustamisega.*

b) Humanitaarabi ja ■ arengukoostöö ■ sidumine

- *Konfliktidest, inimtegevusest tingitud katastroofidest või loodusõnnetustest mõjutatud piirkondade ja riikide ülesehitamine ja taastamine keskmises ja pikas plaanis;*
- *kodukohast lahkuma sunnitud inimeste iseseisva toimetuleku tagamisele ja integreerimisele või taasintegreerimisele suunatud keskmise ja pika tähtajaga meetmete võtmine, sidudes omavahel humanitaarabi, rehabiliteerimise ja arengu.*

c) *Vastupanuvõime ja katastroofiohu vähendamine*

- *Ebakindlate olukordade puhul põhiteenuste pakkumise toetamine, õiguspärase, tõhusate ja stabiilsete riigiasutuste ülesehitamine ning aktiivse ja organiseeritud kodanikuühiskonna rajamine koostöös asjaomase riigiga;*
- *riigi nõrgenemist, konflikte, loodusõnnetusi ja muid kriise ennetava suhtumise edendamine, aidates partnerriikidel ja piirkondlikel organisatsioonidel tugevdada varajase hoiatamise süsteeme ja demokraatlikku valitsemist ning suurendada institutsioonilist suutlikkust;*
- *katastroofiohu vähendamise, katastroofideks valmisoleku ja nende ärahoidmise ning katastroofide tagajärgedega toimetulemise toetamine.*

d) *Areng ja julgeolek, sealhulgas konfliktide ennetamine*

- *Konfliktide tekkepõhjustega, sealhulgas vaesuse, keskkonnaseisundi halvenemise, maa ja loodusvarade ekspluateerimise, ebaõiglase jaotuse ja nendele ebavõrdse juurdepääsu, nõrga valitsuse, inimõiguste rikkumise ja soolise ebavõrdsusega tegelemine, et toetada sellega konfliktide ennetamist ja lahendamist ning rahu kindlustamist;*
- *dialogi, osalemise ja lepitamise edendamine, et säilitada rahu ja vältida vägivaldpuhanguid kooskõlas rahvusvaheliste parimate tavadega;*
- *koostöö ja poliitikareformide edendamine sellistes valdkondades nagu julgeolek ja õiguskaitse, võitlus uimasti- ja muu ebaseadusliku kaubandusega, sealhulgas inimkaubanduse, korrupsiooni ja rahapesuga.*

B. KONKREETSSED KOOSTÖÖVALDKONNAD REGIOONIDE KAUPA

Euroopa Liidu abiga toetatakse meetmeid ja sektoripõhist dialoogi, mis on kooskõlas *IV lisa A osa artiklis 5 nimetatutega* ning [] käesoleva määruse üldise reguleerimiseseme ja -ala, eesmärgi ning üldpõhimõtetega. Eriliselt tuleb kaaluda meetmeid allpool kirjeldatud valdkondades, võttes arvesse ühiselt kokkulepitud strateegiaid [] .

I. Ladina-Ameerika

- a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ning naiste mõjuvõimu suurendamise edendamine;
- b) valitsemisprobleemide lahendamine ja poliitikareformide toetamine, eeskätt sotsiaalpoliitika, avaliku sektori finantsjuhtimise ning maksustamise, julgeoleku (sealhulgas uimastid, kuritegevus ja korrupsioon), hea valitsemistava ja *kohaliku, riikliku ning piirkondliku tasandi* avaliku sektori institutsioonide tugevdamise (sealhulgas uuenduslikud tehnilise koostöö edendamise mehhanismid, nt TAIEX ja mestimisvahendid), inimõiguste (sealhulgas *vähemuste*, põlisrahvaste ning aafriklastest *põlvnejate õigused*) kaitsmise, *Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) tööõiguse põhireeglite austamise*, keskkonna, diskrimineerimisvastase [] ning *seksuaalse, soopõhise ja lastevastase vägivalga* vastu võitlemise ning uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubanduse *vastase võitluse* valdkonnas;

- c) *aktiivse, hästi korraldatud ja sõltumatu kodanikuühiskonna toetamine ning sotsiaalse dialoogi tõhustamine sotsiaalpartnerite toetamise teel;*
- d) *sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamine, eelkõige jätkusuutlike sotsiaalkaitsesüsteemide (sh sotsiaalkindlustuse) loomise ja tugevdamise ning maksureformi abil; maksusüsteemide suutlikkuse suurendamine ning pettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastu võitlemine, et aidata kaasa võrdsuse suurendamisele ja jõukuse ühtlasemale jaotumisele;*
- e) *Ladina-Ameerika riikide toetamine nende hoolsuskohustuse täitmisel seoses naistetapu ärahoidmise, uurimise ja selle eest vastutusele võtmise, karistuste ja hüvitiste määramise ning naistetapule tähelepanu pööramisega;*
- f) *mitmesuguste regionaalse integratsiooni protsesside ja võrgutaristute omavahelise ühendamise toetamine, tagades samas vastastikuse täiendavuse tegevusega, mida toetavad Euroopa Investeeringuspank ja muud institutsioonid;*
- g) *arengu ja julgeoleku vahelise seose tugevdamine;*
- h) *suutlikkuse suurendamine üldise juurdepääsu võimaldamiseks kvaliteetsetele põhilistele sotsiaalteenustele (iseäranis tervishoiu- ja haridussektoris);*

- i)* poliitika toetamine hariduse ja ühise Ladina-Ameerika kõrgharidusruumi arendamise valdkonnas;
- j)* majandusliku haavatavuse vähendamine ja ümberstruktureerimise soodustamine ***õiglaste ja avatud kaubandussuhete, arvukamate ja paremate rohelise ja kaasava majanduse töökohtade loomiseks vajalike tootlike investeeringute, teadmussiirde ja teaduskoostöö, innovatsiooni ning tehnoloogiaga seotud tugeva partnerluse rajamise teel ja jätkusuutliku ning kaasava majanduskasvu edendamine kõikides selle valdkondades, pöörates erilist tähelepanu rändevoogudele, toiduga kindlustatusele (sealhulgas säästev põllumajandus ja kalandus), kliimamuutustele, säästvale energeetikale, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste (sealhulgas vee, mulla ja metsade) kaitsmisele ja seisundi parandamisele; mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (MVKEd) kui kaasava majanduskasvu, arengu ja töökohtade peamise allika toetamine; kaubandusele antava arenguabi soodustamine, tagamaks, et Ladina-Ameerika MVKEd saaksid kasutada rahvusvahelise kauplemise võimalusi; üldise soodustuste süsteemi muudatuste arvessevõtmine;***
- k)* ***kahjuliku mõju leevendamine, mida üldiste tariifsete soodustuste kavast väljajätmine paljude selle piirkonna riikide majandusele põhjustab;***
- l)* asjakohaste järeelmeetmete tagamine pärast lühiajalisi erakorralisi meetmeid, mis on suunatud muude rahastamisvahendite kaudu rakendatavale katastroofi- ja kriisijärgsele taastamisele.

2. Lõuna-Aasia

(1) *Demokraatliku valitsemistava edendamine*

- a) *Demokraatiaprotsesside toetamine, tõhusa demokraatliku valitsemise kindlustamine, avalike institutsioonide ja asutuste tugevdamine (kaasa arvatud kohalikul tasandil), tulemusliku detsentraliseerimise, riikide ümberkorraldamise ja valimisteprotsesside toetamine;*
- b) *aktiivse, hästi korraldatud ja sõltumatu kodanikuühiskonna, sealhulgas meedia arengu toetamine ning sotsiaalse dialoogi tõhustamine sotsiaalpartnerite toetamise teel;*
- c) *õiguspäraste, tõhusate ja oma tegevuse eest vastutavate avalike institutsioonide loomine ja tugevdamine, institutsiooniliste ja halduslike reformide, hea valitsemistava, korruptsioonivastase võitluse ja avaliku sektori finantshalduse edendamine, õigusriigi toetamine;*
- d) *inimõiguste, sealhulgas vähemuste, sisserändajate, põlisrahvaste ja haavatavate rühmade õiguste kaitse tugevdamine, võitlus diskrimineerimise, seksuaalse, soopõhise ja lastevastase vägivalla ning inimkaubanduse vastu;*

e) *inimõiguste kaitsmine institutsiooniliste reformide (sealhulgas hea valitsemistava, korrupsioonivastase võitluse, avaliku sektori finantsjuhtimise, maksusüsteemi ning avaliku halduse reformi) edendamise ning seadusandlike, halduslike ja regulatiivsete reformide kaudu kooskõlas rahvusvaheliste nõuetega, eeskätt ebakindlas ning konflikt- ja konfliktijärgses olukorras olevates riikides.*

(2) *Sotsiaalse kaasatuse ja kõikide inimarengu mõõtmete edendamine*

a) *Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste ning meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine haridus-, tervishoiu- ja muu sotsiaalpoliitika abil;*

4. **I**

b) *suutlikkuse suurendamine, et pakkuda põhiliste sotsiaalteenuste üldist kättesaadavust iseäranis tervishoiu ja hariduse valdkonnas; hariduse kättesaadavuse parandamine kõikide jaoks, et parandada teadmisi ja väljaõpet ning suurendada tööturul konkurentsivõimet, tegeledes muu hulgas vajaduse korral ka ebavõrdsuse ning tööalase ja päritolu tõttu diskrimineerimise, eeskätt kastipõhise diskrimineerimise probleemiga;*

- c) *sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö, tööõiguse põhireeglite ja võrdsete võimaluste ning meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine haridus-, tervishoiu- ja muu sotsiaalpoliitika abil;*
- d) *kõikidele (kaasa arvatud naistele ja tüdrukutele) kättesaadavate kõrge kvaliteediga haridus-, kutseõppe- ja tervishoiuteenuste edendamine;*
- e) *võitlemine sool ja päritolul põhineva vägivalla, lapsröövide, korrupsiooni ning organiseeritud kuritegevuse, uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubanduse ning ebaseadusliku kaubanduse muude vormidega, võttes arvesse arengu ja julgeoleku vahelist seost;*
- f) *põllumajanduse, erasektori arengu, kaubanduse, investeringute, abi, rände, teadustegevuse, innovatsiooni ning tehnoloogiaga seotud ja arengule suunatud partnerluste rajamine ning avalike hüvede pakkumine eesmärgiga vähendada vaesust ja suurendada sotsiaalset kaasatust.*

- (3) *Lõuna-Aasia riikide säästva arengu toetamine ja vastupanuvõime suurendamine kliimamuutuste ja looduskatastroofide suhtes*
- a) *Jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu ning elatusvahendite, maaelu integreeritud arengu, jätkusuutliku põllumajanduse ja metsanduse, toiduga ja toitainetega kindlustatuse edendamine;*
 - b) *loodusressursside ja taastuvenergia säästva kasutuse edendamine, bioloogilise mitmekesisuse kaitse, vee- ja jäätmemajandus, mullastiku- ja metsakaitse;*
 - c) *kliimamuutustega toimetulekule kaasa aitamine kohanemis-, leevendamise- ja katastroofiohu vähendamise meetmete abil;*
 - d) *majanduse mitmekesistamiseks, konkurentsivõime, kaubanduse ja erasektori arengu parandamiseks tehtavate jõupingutuste toetamine, keskenduses eriti VKEdele, mikroettevõtetele ja ühistutele;*
 - e) *säästva tarbimise ja tootmise ning lisaks ka keskkonnahoidlikku tehnoloogiasse, säästvasse energiasse, transporti, säästvasse põllumajandusse ja kalandusse, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste (sealhulgas vee ja metsade) kaitsmisse ja nende seisundi parandamisse tehtavate investeeringute ning rohelises majanduses inimväärsete töökohtade loomise toetamine;*

f) *katastroofideks valmisoleku ning katastroofijärgse pikaajalise taastamise toetamine, sealhulgas toiduga kindlustatuse ning toitumisalase kindlustatuse ja kodukohast lahkuma sunnitud isikute abistamise valdkonnas.*

(4) Piirkondliku integratsiooni ja koostöö *toetamine*

a) Tulemustele suunatud viisil *piirkondliku integratsiooni ja koostöö ergutamine* regionaalse integratsiooni ning dialoogi toetamise kaudu, *eelkõige Lõuna-Aasia Piirkondliku Koostöö Assotsiatsiooni kaudu, ning Istanbuli protsessi (Aasia keskosa julgeolek ja koostöö) arengueesmärkide edendamine;*

b) *tõhusa piirihalduse ja piiriülese koostöö toetamine, et edendada säästvat majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengut piirialadel; võitlus organiseeritud kuritegevuse ning ebaseadusliku uimastootmise, -tarbimise ja -kaubandusega;*

c) *selliste piirkondlike algatuste toetamine, mille eesmärk on peamiste nakkushaigustega tegelemine;* terviseohtude, sealhulgas loomade, inimeste ja nende erinevate keskkondade kokkupuute tasandil tekkivate terviseohtude ennetamise ning tõrjumise soodustamine.

3. Põhja- ja Kagu-Aasia

(1) *Demokraatliku valitsemistava edendamine*

- a) *Demokratiseerimisele kaasaaitamine; õiguspäraste, tulemuslike ning oma tegevuse eest vastutavate avaliku sektori institutsioonide ja asutuste rajamine ning tugevdamine ja inimõiguste kaitsmine institutsiooniliste reformide (sealhulgas hea valitsemistava, korrupsioonivastase võitluse, avaliku sektori finantsjuhtimise, maksusüsteemi ning avaliku halduse reformi) edendamise ning seadusandlike, halduslike ja regulatiivsete reformide kaudu kooskõlas rahvusvaheliste nõuetega, eeskätt ebakindlas ning konflikt- ja konfliktjärgses olukorras olevates riikides;*
- b) *inimõiguste, sealhulgas vähemuste ja põlisrahvaste õiguste kaitse tugevdamine, tööõiguse põhireeglite austamine, võitlus diskrimineerimise, seksuaalse, soopõhise ja lastevastase vägivalla, sealhulgas laste relvakonfliktidesse kaasamise vastu ning inimkaubanduse probleemiga tegelemine;*
- c) *ASEANI inimõiguste kaitse mehhanismide ja eriti ASEANI valitsustevahelise inimõiguste komisjoni töö toetamine;*

- d) *õiguspäraste, tõhusate ja oma tegevuse eest vastutavate avalike institutsioonide ja organite loomine ja tugevdamine;*
- e) *aktiivse, hästi korraldatud ja sõltumatu kodanikuühiskonna toetamine ning sotsiaalse dialoogi tõhustamine sotsiaalpartnerite toetamise teel;*
- f) *piirkonnas demokraatia, õigusriigi ja kodanike julgeoleku kindlustamiseks tehtavate jõupingutuste toetamine, muu hulgas kohtu- ja julgeolekusektori reformimise teel, ning erineva etnilise päritolu ja eri usku rühmade vahelise dialoogi ja rahuprotsesside toetamine;*
- g) *võitlemine korruptsiooni ning organiseeritud kuritegevuse, ebaseadusliku uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubanduse ning ebaseadusliku kaubanduse muude vormidega ning tõhusa piirihaldamise ja piiriülese koostöö toetamine, et edendada säästvat majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengut piirialadel, võttes arvesse arengu ja julgeoleku vahelist seost; demineerimistöde toetamine.*

(2) Sotsiaalse kaasatuse ja kõikide inimarengu mõõtmete edendamine

- a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste ning meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine;**
- b) suutlikkuse suurendamine, et pakkuda põhiliste sotsiaalteenuste üldist kättesaadavust iseäranis tervishoiu ja hariduse valdkonnas; hariduse kättesaadavuse parandamine kõikide jaoks, et parandada teadmisi ja väljaõpet ning suurendada tööturul konkurentsivõimet, tegeledes muu hulgas vajaduse korral ka ebavõrdsuse ning tööalase ja päritolu tõttu diskrimineerimise, eeskätt kastipõhise diskrimineerimise probleemiga;**
- c) põllumajanduse, erasektori arengu, kaubanduse, investeringute, abi, rände, teadustegevuse, innovatsiooni ning tehnoloogiaga seotud ja arengule suunatud partnerluste rajamine ning avalike hüvede pakkumine eesmärgiga vähendada vaesust ja suurendada sotsiaalset kaasatust;**

- d) piirkonnas terviseohtude, sealhulgas loomade, inimeste ja nende erinevate keskkondade ühisosa tasandil tekkivate terviseohtude ennetamiseks ning tõrjumiseks tehtavate jõupingutuste toetamine;*
- e) kaasava hariduse, elukestva õppe ja koolituse (sealhulgas kõrghariduse, kutsehariduse ja -koolituse) edendamine ning tööturgude toimimise parandamine;*
- f) rohelisema majanduse ning jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu edendamine eelkõige põllumajanduse, toiduga ja toitainetega kindlustatuse ja säästva energeetika alal, ning bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kaitse ja nende seisundi parandamine;*
- g) võitlus soo- ja päritolupõhise vägivalla ning lapseröövide vastu, võttes arvesse arengu ja julgeoleku vahelist seost.*

- (3) *Kagu-Aasia riikide säästva arengu toetamine ja vastupanuvõime suurendamine kliimamuutuste ja looduskatastroofide suhtes*
- a) *Kliimamuutuste mõju leevendamise ja nendega kohanemise toetamine, säästva tarbimise ja tootmise edendamine;*
 - b) *piirkonna toetamine kliimamuutustega võitlemise integreerimisel säästva arengu strateegiatesse, kohanemis- ja leevendamisvahendite ja poliitika arendamisel, kliimamuutuste negatiivse mõjuga tegelemisel ning pikaajaliste koostööalgatuste tõhustamisel ja katastroofidest haavatavuse vähendamisel, et toetada ASEANi sektoriteülest kliimamuutustega võitlemise raamistikku: põllumajanduse ja metsanduse panus toiduga kindlustatusse (AFCC);*
 - c) *arvestades elanikkonna kasvu ja tarbijate muutuvaid nõudmisi, säästva tarbimise ja tootmise toetamine ning samuti keskkonnahoidlikku tehnoloogiasse (eelkõige piirkondlikul tasandil), säästvasse energeetikasse, transporti, säästvasse põllumajandusse ja kalandusse, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste (sealhulgas vee ja metsade) kaitsmisse ja nende seisundi parandamisse tehtavate investeeringute ning rohelises majanduses inimväärsete töökohtade loomise toetamine;*
 - d) *häda-, taastamis- ja arenguabi sidumine selliste asjakohaste järelmeetmete tagamisega pärast lühiajalisi hädaabimeetmeid, mis aitavad kaasa katastroofi- või kriisijärgsele taastumisele ja mida rakendatakse muude rahastamisvahendite kaudu; katastroofideks valmisoleku ning katastroofijärgse pikaajalise taastamise toetamine, sealhulgas toiduga ja toitainetega kindlustatuse ja kodukohast lahkuma sunnitud isikute abistamise valdkonnas.*

- (4) *Piirkondliku integratsiooni ja koostöö toetamine kogu Põhja- ja Kagu-Aasias*
- a) *Suurema regionaalse integratsiooni ja koostöö edendamine tulemustele suunatud viisil regionaalse integratsiooni ning dialoogi toetamise kaudu;*
 - b) *ASEANi sotsiaalmajandusliku integratsiooni ja ühenduvuse, sealhulgas ASEANi majandusühenduse arenguga seotud eesmärkide, ühenduvuse juhtkava ja 2015. aasta järgse visiooni rakendamise toetamine;*
 - c) *kaubandusega seotud abi ja kaubandusele antava arenguabi soodustamine, tagamaks muu hulgas, et mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (MVKEd) saaksid kasutada rahvusvahelise kauplemise võimalusi;*
 - d) *piirkondlikku integratsiooni, sotsiaalset kaasatust ja ühtekuuluvust ning jätkusuutlikku majanduskasvu soodustavate jätkusuutlike infrastruktuuride ja võrgustike rahastamise võimendamine, tagades vastastikuse täiendavuse Euroopa Investeerimispanka (EIP) ja muude ELi finantseerimisasutuste, samuti muude sama piirkonna asutuste poolt toetatavate tegevustega;*
 - e) *ASEANi institutsioonide ja riikide ning ELi vahelise dialoogi ergutamine;*
 - f) *selliste piirkondlike algatuste toetamine, mille eesmärk on peamiste nakkushaigustega tegelemine; terviseohtude, sealhulgas loomade, inimeste ja nende erinevate keskkondade ühisosa tasandil tekkivate terviseohtude ennetamise ning tõrjumise soodustamine.*

4. Kesk-Aasia

■

- a) *Esmajoones jätkusuutliku ja kaasava majandus- ja sotsiaalse arengu, sotsiaalse ühtekuuluvuse ning demokraatia edendamine;*
- b) *kohalike elanike jaoks toiduga kindlustatuse, jätkusuutliku energiajulgeoleku ning veevarustuse ja kanalisatsiooni kättesaadavuse toetamine; loodusõnnetusteks valmisoleku ja kliimamuutustega kohanemise edendamine ja toetamine;*
- c) *esindavate ja demokraatlikult valitud parlamentide toetamine, hea valitsemistava ja demokratiseerimisprotsesside edendamine ja toetamine, riigi rahanduse usaldusväärne juhtimine, hästi toimivate institutsioonide, inimõiguste tegeliku austamise ja soolise võrdõiguslikkusega õigusriigi ning aktiivse, hästikorraldatud ja sõltumatu kodanikuühiskonna toetamine ja sotsiaalse dialoogi edendamine sotsiaalpartnerite toetamise teel;*
- d) *Kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu edendamine, sotsiaalse ning regionaalse ebavõrdsuse vähendamine ja ■ innovatsiooni, tehnoloogia■ , inimväärse töö■ , põllumajanduse ja maaelu arengu toetamine, **MVKEde toetamise teel majanduse mitmekesistamise soodustamine**, elavdades samal ajal reguleeritud sotsiaalse turumajanduse arengut, **avatud ja õiglast** kaubandust ja investeringuid, sealhulgas regulatiivseid reforme■ ;*

- e) töhusa piirihalduse ja piiriülese koostöö toetamine, et edendada säästvat majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengut piirialadel; võitlemine organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku kaubanduse kõikide vormidega (sealhulgas võitlus ebaseadusliku uimastitootmise ja -tarbimise ja selle negatiivsete mõjude, sealhulgas HIVi/AIDSiga), võttes arvesse arengu ja julgeoleku vahelist seost;
- f) Kahepoolse ja regionaalse koostöö, dialoogi ning integratsiooni edendamine, sealhulgas riikidega, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendit ning muid Euroopa Liidu rahastamisvahendeid, et toetada poliitikareforme, ■ sealhulgas *vajaduse korral* institutsioonide tugevdamise, tehnilise abi (nt TAIEX), teabevahetuse ning mestimisvahendite kaudu ning oluliste investeeringutega asjakohaste mehhanismide kaudu, et rakendada ■ rahalisi vahendeid haridus-, keskkonna- ja energiasektoris, ■ heitkoguste vähendamise / kliimamuutuste mõjule vastupanuvõime valdkonnas ■ ;
- g) *suutlikkuse suurendamine, et võimaldada kvaliteetsete põhiliste sotsiaalteenuste üldist kättesaadavust iseäranis tervishoiu ja hariduse valdkonnas; elanike, eriti noorte ja naiste juurdepääsu toetamine tööhõivele, muu hulgas üld-, kutse- ja kõrghariduse parandamise toetamise teel.*

5. Lähis-Ida

- a) *Demokratiseerimise* ja valitsemistava (sealhulgas maksuvaldkonnas), *õigusriigi*, inimõiguste, *soolise võrdõiguslikkuse*, *põhivabaduste* ja poliitilise võrdõiguslikkusega seotud probleemide lahendamine, *et ergutada poliitilisi reforme, võidelda korrupsiooni vastu, tagada kohtumõistmise läbipaistvus* ja luua õiguspäraseid, demokraatlikke, tõhusaid ja oma tegevuse eest vastutavaid avaliku sektori institutsioone ning aktiivset, *sõltumatut* ja hästikorraldatud kodanikuühiskonda; *sotsiaalse dialoogi tõhustamine sotsiaalpartnerite toetamise teel*;
- b) *kodanikuühiskonna toetamine võitluses põhivabaduste, inimõiguste ja demokraatia põhimõtete eest*;
- c) *kaasava majanduskasvu*, sotsiaalse ühtekuuluvuse *ja arengu*, eeskätt *uute töökohtade loomise*, sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste ning meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine; *suutlikkuse suurendamine, et pakkuda põhiliste sotsiaalteenuste üldist kättesaadavust iseäranis tervishoiu ja hariduse valdkonnas; vajaduse korral ebavõrdsuse ning tööalase ja päritolul põhineva diskrimineerimise, eeskätt kastipõhise diskrimineerimise probleemiga tegelemine*;
- d) *kodanikukultuuri arengu toetamine iseäranis laste, noorte ja naiste koolitamise, harimise ja osalemise kaudu*;

- e) jätkusuutliku majandusreformi ja majanduse mitmekesistamise, *avatud ja õiglaste* kaubandussuhete, reguleeritud ja jätkusuutliku sotsiaalse turumajanduse arendamise, põhisektoritesse (nt energia, *rõhuga* taastuvenergiat) tehtavate tootlike ja jätkusuutlike investeeringute edendamine ■ ;
- f) *heanaaberlike suhete*, piirkondliku koostöö, dialoogi ja integratsiooni edendamine, sealhulgas riikidega, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendit, ning Pärsia lahe riikidega, kelle suhtes kohaldatakse partnerluse rahastamisvahendit ning muid ELi rahastamisvahendeid ■ piirkonnasisese integreerimistegevuse toetamise kaudu, näiteks majanduse, energeetika, vee, transpordi ja põgenike küsimustes;
- g) *veeressursside säästva ja õiglase majandamise edendamine ning veeressursside kaitse*;
- h) käesoleva rahastamisvahendi alusel kasutatavate vahendite täiendamine sidusa töö ja toetusega muude ELi rahastamisvahendite *ja poliitikavaldkondade* kaudu, mis võivad olla suunatud *liidu siseturule juurdepääsu hõlbustamisele, tööjõu liikuvuse suurendamisele ja laiemale piirkondlikule integratsioonile*;
- i) võitlus ebaseadusliku uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubandusega, *võttes arvesse arengu ja julgeoleku vahelist seost*;
- j) rände haldamine ning ümberasunute ja pagulaste abistamine, võttes arvesse ■ arengu *ja rände* vahelist seost ■ .

6. Muud riigid

- a) Demokraatliku ühiskonna, hea valitsemistava, *inimõiguste austamise, soolise võrdõiguslikkuse* ja õigusriigi põhimõtteid järgiva riigi tugevdamise *toetamine* ning stabiilsuse ja integratsiooni soodustamine regioonis ja mandril; aktiivse, *hästikorraldatud ja sõltumatu kodanikuühiskonna toetamine ning sotsiaalse dialoogi tõhustamine sotsiaalpartnerite toetamise teel;*
- b) eri vabakaubanduspiirkondade loomisega käivitunud kohanemismeetmete toetamine;
- c) ■ vaesuse, ebavõrdsuse ja tõrjutuse vastase võitluse toetamine, sealhulgas ■ ebasoodsas olukorras olevate kogukondade põhivajaduste rahuldamise *ning sotsiaalse ühtekuuluvuse ja ebavõrdsust vähendava ümberjaotuspoliitika edendamise*ga;
- d) *suutlikkuse suurendamine üldise juurdepääsu võimaldamiseks põhilistele sotsiaalteenustele (iseäranis tervishoiu- ja haridussektoris);*
- e) *elu- ja töötingimuste parandamine, rõhuga eeskätt ILO inimväärse töö tegevuskava edendamisel;*

- f) majandusliku haavatavuse *vähendamine* ja ümberstruktureerimise *soodustamine*, asetades rõhu inimväärsele tööhõivele *jätkusuutliku* ja kaasava majanduskasvu ning *energiatõhusa, taastuvenergiaga põhineva vähese CO₂-heitega majanduse abil, kehtestades tugevad partnerlussidemed, mis toetuvad õiglastele kaubandussuhetele, tootlikele investeeringutele arvukamate ning paremate rohelise ja kaasava majanduse töökohtade loomiseks, teadmussiirdele ja koostööle teadustegevuses, innovatsioonile ja tehnoloogiale, ning edendades säästvat ja kaasavat arengut kõikides selle valdkondades, pöörates erilist tähelepanu rändevoogudele, eluasemetele, toiduga kindlustatusele (sealhulgas säästev põllumajandus ja kalandus), kliimamuutustele, säästvale energeetikale ning bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste (sealhulgas vee ja mulla) kaitsmisele ja seisundi parandamisele;*
- g) tegelemine seksuaalse ja soopõhise vägivalla ning tervishoiuküsimustega, sealhulgas HIV/AIDSiga ja selle mõjuga ühiskonnale.

V LISA

TEMAATILISTE PROGRAMMIDE KOHASED **KOOSTÖÖ**VALDKONNAD

A. ÜLEILMSETE AVALIKE HÜVEDE JA PROBLEEMIDE ALANE PROGRAMM

Artiklis 6 sätestatud tingimuste alusel on üleilmsete avalike hüvede ja probleemide alase programmi eesmärk tugevdada koostööd, teadmuse ja kogemuste vahetamist ning partnerriikide suutlikkust *aidata kaasa vaesuse kaotamisele, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja säästvale arengule*. Programm *hõlmab* järgmisi koostöövaldkondi, tagades nende tugeva seotuse tõttu nende võimalikult suure koostoimega .

Keskkond ja kliimamuutused

- a) *Panustamine ELi keskkonna- ja kliimamuutuste alase poliitika välismõõtme arendamisse, pidades täiel määral kinni poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõttest ja muudest aluslepingutes sätestatud põhimõtetest;*
- b) tulevikku suunatud töö arengumaade abistamiseks, et aidata neil järgida aastatuhande arengueesmärke *või mistahes muid edasisi raamistikke, milles liit ja selle liikmesriigid kokku lepivad*, mis on seotud loodusvarade säästva kasutamise ja keskkonnasäästlikkusega.

- c) Euroopa Liidu algatuste ja rahvusvahelisel ning regionaalsel tasandil kokkulepitud ja/või piiriülese iseloomuga kohustuste **rakendamine**, eeskätt kliimamuutuste valdkonnas, kliimamuutustele vastupanu tõstmist käsitlevate **vähese süsinikuheitega** arengu strateegiate kaudu, tähtsustades eelkõige selliseid strateegiaid, millega edendatakse bioloogilist mitmekesisust, **ökosüsteemide ja loodusvarade kaitset, ookeanide, maa, vee- ja kalavarude ning metsa säästvat majandamist (näiteks selliste mehhanismide abil nagu FLEGT)**, kõrbestumise vastu võitlemist, veevarude integreeritud majandamist, arukat **kemikaalide-** ja jäätmekäitlust, ressursitõhusust ning rohelist majandust;
- d) Kliimamuutuste- ja keskkonnanäesmärkide ELi **arengu**koostöösse integreerimise ning süvalaiendamise tõhustamine – **nii arenguriike käsitleva kui ka arenguriikides või arenguriikide tehtava koostöö osas** – meetodilise töö ja teadustegevuse (sh järelevalve, aruandlus- ning kontrollimehhanismide, ökosüsteemide kaardistamise, hindamise ja väärtuse määramise, keskkonnateadmiste baasi täiendamise ning uuenduslike meetmete ja poliitikasidususe edendamise) toetamise kaudu;

- e) keskkonnajuhtimise tugevdamine ja rahvusvahelise poliitikaarengu toetamine, et **parandada** säästva arengu *üleilmsel* tasandil juhtimise sidusust **ja tõhusust** regionaalse ja rahvusvahelise keskkonnajärelevalve ning -hindamise abistamisega ning *arenguriikides* tulemuslike vastavus- ning jõustamismeetmete soodustamisega mitmepoolsete keskkonnalepingute puhul ;
- f) *katastroofiohu juhtimise ja kliimamuutustega kohanemise arvestamine arengukavades ja investeerimisel; katastroofiohtu vähendada püüdvate, näiteks ökosüsteemide kaitse ja märgalade taastamise strateegiate rakendamise edendamine;*
- g) *põllumajanduse ja loomakasvatuse otsustava tähtsuse tunnistamine kliimamuutustega seonduvates poliitikavaldkondades, edendades lõunapoolsetes piirkondades kliimamuutustega kohanemise ja nende tagajärgede leevendamise autonoomsete strateegiatena väikepõllundust ja -loomakasvatust, kuna need on suutelised kasutama loodusvarasid (näiteks vett ja karjamaad) säästvalt.*

Säästev energeetika

- a) Juurdepääsu edendamine *usaldusväärsetele*, turvalistele, taskukohastele, *kliimasõbralikele* ja säästlikele energiateenustele kui olulisele liikumapanevale jõule vaesuse kaotamise ning kaasava majanduskasvu *ja arengu* saavutamisel, asetades rõhu kohalike *ja piirkondlike taastuvate* energiaallikate kasutamisele *ja nende kättesaadavaks tegemisele vaeste jaoks äärepoolsemates piirkondades*;
- b) taastuvenergia tehnoloogiate suurema kasutamise ja *eelkõige detsentraliseeritud lähenemisviiside* soodustamine *ning* energiatõhususe ja *säästva*, vähem süsinikdioksiidiheidet tekitava arengu strateegiate edendamine;
- c) *partnerriikide ja kohalike kogukondade* energiajulgeoleku edendamine, nt allikate ja energiavarustuskanalite mitmekesistamise kaudu, võttes arvesse hinnakõikumisega seotud probleeme ja heitkoguste vähendamise potentsiaali, täiustades turgusid ning soodustades energia- *ja eriti elektrivõrkude* sidumist ja kaubandust.

Inimareng, sealhulgas inimväärne töö, sotsiaalne õiglus ja kultuur

a) Tervis

5. ■

- i) Inimeste tervise ja heaolu parandamine arengumaades, *toetades kaasavat ja üldist* juurdepääsetavust hea kvaliteediga olulistele avaliku sektori tervishoiurajatistele, *-kaupadele ja -teenustele* ning nende *võrdsetel* alustel kasutamise võimalust, *pakkudes järjekindlat hoolt alates ennetustööst ning lõpetades taastusraviga ning pöörates erilist tähelepanu ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse ja haavatavatesse rühmadesse kuuluvate isikute vajadustele;*
- ii) partnerriikidele otsest olulist kasu toovate üleilmsete algatuste poliitikakava toetamine ja kujundamine, võttes arvesse orienteeritust tulemustele, abi tulemuslikkust ja mõju tervishoiusüsteemidele, sealhulgas toetades partnerriikide paremat kaasamist kõnealustesse algatustesse;

- iii) selliste algatuste toetamine, eriti regionaalsel ja üleilmsel tasandil, mis tugevdavad tervishoiusüsteeme ja aitavad riikidel arendada ning rakendada arukat, tõenditel põhinevat *ja jätkusuutlikku* tervishoiupoliitikat, ning olulistes valdkondades, *näiteks laste ja emade tervis, sealhulgas immuniseerimine ja ülemaailmsete terviseohtude tõrjumine (nagu HIV/AIDS, tuberkuloos ja malaaria ning muud vaesusega seotud ja unarusse jäänud haigused);*
- iiia) *Pekingi tegevusprogrammi ja rahvusvahelise rahvastiku- ja arengukonverentsi tegevusprogrammi ja nende läbivaatamist käsitlevate konverentside tulemuste täieliku ja tulemusliku rakendamise edendamine ning sellega seoses seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ja -õiguste edendamine;*
- iiib) *vägivalla ohvritele, eriti naistele ja lastele osutatavate peamiste teenuste ja psühholoogilise toe edendamine, pakkumine ja laiendamine.*

I

b) Haridus, teadmised ja oskused

- i) Haridusvaldkonnas rahvusvaheliselt kokkulepitud eesmärkide saavutamise toetamine üleilmsete algatuste ja üleilmse partnerluse kaudu, erilise rõhuasetusega teadmiste, oskuste ja väärtuste edendamisele jätkusuutliku ning kaasava arengu seisukohast;
- ii) kogemuste, hea tava ja innovatsiooni vahetuse edendamine, mis toetub haridussüsteemide arendamisel rakendatavale tasakaalustatud lähenemisviisile;
- iii) haridusele võrdse juurdepääsetavuse ja hariduse kvaliteedi parandamine, *eelkõige* haavatavatesse rühmadesse *kuuluvate isikute, rändajate*, naiste ja tütarlaste, *usuvähemustesse kuuluvate isikute, puudega inimeste ning ebakindlates oludes elavate inimeste jaoks ning* riikides, kes on üleilmsete eesmärkide saavutamisest kõige kaugemal, *ja põhihariduse lõpetamise ning kõrgema taseme haridusele ülemineku toetamine.*

c) Sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine ning naiste ja tütarlaste õiguste kaitsmine

- i) *Riikide, piirkondliku ja kohaliku tasandi programmide toetamine, et edendada naiste ja tütarlaste majandusliku ja sotsiaalse mõjuvõimu suurendamist, nende juhtivatele positsioonidele jõudmist ning võrdset poliitilist osalust;*
- ii) *riiklike, piirkondlike ja üleilmsete algatuste toetamine, et edendada soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamise integreerimist eri poliitikavaldkondadesse, tegevuskavadesse ja eelarvetesse, sealhulgas rahvusvahelistesse, piirkondlikesse ja riiklikesse arengualastesse raamdokumentidesse ja abi tulemuslikkuse kavasse; soopõhiste eelistustega seonduvate tavade kaotamisele kaasa aitamine;*
- iii) *seksuaalse ja soolise vägivalda probleemiga tegelemine ning selle ohvriks sattunute toetamine.*

d) Lapsed ja noored

- i) *Võitlemine lastekaubanduse, igasuguse lastevastase vägivalga, laste kuritarvitamise, igasuguse lapstööjõu kasutamise ning laste abieludega; sellise poliitika edendamine, mille puhul peetakse silmas noorte ja laste erilist haavatavust ja potentsiaali, nende õiguste ja huvide kaitset (sh lapse sünni registreerimine), haridust, tervishoidu ja elatist, alustades nende kaasamise ja neile mõjuvõimu andmisega;*
- ii) *arenguriikide tähelepanu suunamine noorte ja laste jaoks kasulike poliitikasuundade väljatöötamisele, nende sellekohase suutlikkuse suurendamine ning laste ja noorte osatähtsuse rõhutamine arengu edasiviimisel;*
- iii) *konkreetsete strateegiate ja sekkumiste väljatöötamise toetamine, et tegeleda noori ja lapsi mõjutavate konkreetsete probleemide ja väljakutsetega (eelkõige tervishoiu, hariduse ja tööhõive valdkondades), võttes kõikides asjaomastes meetmetes arvesse nende huve.*

e) Mittediskrimineerimine

- i) *Kohaliku, piirkondliku, riikliku ja ülemaailmse tasandi algatuste toetamine, et edendada võitlust soo, soolise identiteedi, rassilise või etnilise päritolu, kastikuuluvuse, usutunnistuse või veendumuste, puuete, haiguste, vanuse ja seksuaalse sättumuse alusel toimuva diskrimineerimisega, aidates sellel eesmärgil kujundada poliitikat, kavasid ja eelarveid ning vahetades häid tavasid ja kogemusi;*
- ii) *laiema diskrimineerimisvastase arutelu toetamine ning inimõiguste kaitsjate kaitsmine;*

f) Tööhõive, oskused, sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus

- i) *Tootliku ja inimväärse tööhõive kõrge taseme toetamine, eelkõige aruka haridus- ja tööhõivepoliitika ja -strateegia, kohaliku tööturu vajaduste ja perspektiivide seisukohast olulist töökonkurentsivõimet tagava kutsekoolituse, töötingimuste (sh mitteametlikus majanduses), Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni põhilistele tööstandarditele vastava inimväärse töö (sh lapstööjõu kasutamise vastu võitlemine) ning sotsiaalse dialoogi ja tööjõu liikuvuse toetamisega, austades ja edendades samas rändajate õigusi;*

- ii) *sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamine, eeskätt jätkusuutlike sotsiaalkaitsesüsteemide (sh vaesuses elavatele isikutele mõeldud sotsiaalkindlustusskeemid) rajamise ja tugevdamise ning eelarvereformi abil, suurendades maksusüsteemide suutlikkust ning võideldes pettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastu, et aidata seeläbi kaasa võrdsuse suurendamisele ja jõukuse ühtlasemale jaotumisele;*
- iii) *sotsiaalse kaasatuse ja soolise võrdõiguslikkuse tugevdamine koostöö abil sellistes valdkondades nagu võrdsusel alustel juurdepääs põhiteenustele, kõikide juurdepääs tööhõivele, konkreetsete rühmade (eriti rändajad, lapsed ja noored, puuetega inimesed, naised, põliselanikud ning vähemusrühmadesse kuulujad) mõjuvõimu suurendamine ja nende õiguste austamine, et need rühmad saaksid osaleda ja osaleksid jõukuse ja kultuurilise mitmekesisuse loomisel ning saaksid sellest kasu.*

g) *Majanduskasv, töökohad ja erasektori kaasamine*

- i) *Selliste meetmete edendamine, mille eesmärk on luua juurde rohkem ja paremaid töökohti, arendades kohalike mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ja kohanemisvõimet ja nende integreerimist kohalikkusse, piirkondlikku ja üleilmsesse majandusse; arengumaade abistamine piirkondlikesse ja mitmepoolsetesse kaubandussüsteemidesse integreerumisel;*

- ii) *kohalikku kultuuripärandit alalhoidva kohaliku käsitööstuse arendamine;*
- iii) *sotsiaalselt ja keskkonnaalaselt vastutustundliku kohaliku erasektori arendamine ja ettevõtluskeskkonna parandamine;*
- iv) *sellise tõhusa majanduspoliitika edendamine, millega toetatakse kohaliku majanduse ja kohaliku tööstuse arenemist rohelise ja kaasava majanduse, ressursitõhususe ja säästva tarbimise ning säästvate tootmisprotsesside suunas;*
- v) *elektroonilise side kui kõikides sektorites vaeseid toetavat majanduskasvu soodustava vahendi kasutamise edendamine, et ületada arengu- ja tööstusriikide vaheline ning arenguriikidesisene digitaalne lõhe, töötada selles valdkonnas välja asjakohane poliitiline ja reguleeriv raamistik ning edendada vajaliku taristu väljaarendamist ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevate teenuste ja rakenduste kasutamist;*
- vi) *rahalise kaasamise edendamine, toetades mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ja majapidamiste, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate ja haavatavate rühmade juurdepääsu sellistele finantsteenustele nagu mikrokrediit ja säästmine, mikrokindlustus ja maksete ülekanded ning nimetatud teenuste tõhusat kasutamist.*

h) Kultuur

- i) Kultuuridevahelise dialoogi, kultuurilise mitmekesisuse ja kõikide kultuuride võrdse väärikuse edendamine;*
- ii) rahvusvahelise koostöö edendamine, et stimuleerida kultuuritööstuse poolt arengumaade majanduskasvu antavat panust, et täielikult ära kasutada selle potentsiaali vaesuse vastu võitlemisel, tegeledes muu hulgas turule juurdepääsu ja intellektuaalomandi õiguste küsimustega;*
- iii) põlisrahvaste ja vähemuste sotsiaalsete, kultuuriliste ja vaimsete väärtuste austamise edendamine, et väärtustada paljurahvuselistes ühiskondades võrdsust ja õiglast kohtlemist vastavalt universaalsetele inimõigustele, millele on igaihel õigus, sealhulgas põlisrahvastel ja vähemustel;*
- iv) kultuuri kui majandusarengu ja -kasvu seisukohast paljulubava majandusharu toetamine.*

Toiduga kindlustatus ja toitumisalane kindlustatus ning säästev põllumajandus

Programmiga tugevdatakse koostööd, teadmiste ja kogemuste vahetust ning partnerriikide suutlikkust seoses toiduga kindlustatuse nelja tugisambaga, **rakendades sootundlikku lähenemisviisi**: toidu kättesaadavus (tootmine), juurdepääsetavus (sh **maa, infrastruktuur toiduainete transportimiseks nendest piirkondadest, kus esineb toodangu ülejääki, piirkondadesse, kus esineb toidupuudust, turud, kohalike toiduvarude loomine ning turvavõrgustikud**), **kasutamine** (toitumisalaste meetmete võtmine sotsiaalselt teadlikul viisil) ning stabiilsus, **tähtsustades** samas **viit** mõõdet: väikepõllundus **ja loomakasvatus, toidu käitlemine lisaväärtuse loomiseks**, hea valitsemistava, regionaalne integratsioon ja haavatava elanikkonna abistamise mehhanismid. **Selles käsitletakse ka õiglast kaubandust**

- a) Jätkusuutliku väikepõllunduse **ja loomakasvatuse** arengu edendamine, võimaldades ökosüsteemidel põhinevat, vähese CO₂-heittega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelist turvalist juurdepääsu tehnoloogiale (sh info- ja kommunikatsioonitehnoloogia), **tunnustades, edendades ja tugevdades kohalikke ja autonoomseid kliimamuutustega kohanemise strateegiaid** ning võimaldades juurdepääsu teabelevi- ja tehnilistele teenustele, maaelu arendamise kavadele, tootlikele **ja vastutustundlikele** investeerimismeetmetele, **vastavalt rahvusvahelistele suunistele, säästvale** maa ja loodusvarade haldamisele, **igasuguste elanikkonna õiguste kaitsele seoses maaga ja kohaliku elanikkonna maale juurdepääsuga** ning geneetilise mitmekesisuse kaitsele soodsas majanduskeskkonnas;

- b) asjaomaste sektorite keskkonna suhtes ja sotsiaalselt *vastutustundliku* poliitikakujundamise ning valitsemistava toetamine, avaliku sektori roll ja valitsusväliste osalejate toetamine selle reguleerimisel ning avalike hüviste kasutamisel, selle organisatsioonilise suutlikkuse, kutseorganisatsioonide ja -institutsioonide toetamine;
- c) toiduga kindlustatuse ja toitumisalase kindlustatuse tugevdamine piisavate meetmete, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kaitse ja kliimamuutusega *kohanemise* meetmete, infosüsteemide ning kriisiennetus- ja -ohje kaudu ning haavatavale elanikkonnale suunatud toitumisstrateegiate kaudu, *mille raames võetakse kasutusele vajalikud ressursid esmaseks sekkumiseks, mille abil on võimalik ära hoida enamik alatoitumisjuhtumeid*;
- d) ohutute ja jätkusuutlike tavade soodustamine toidu ja sööda kogu turustusahelas.

Ränne ja varjupaik

Programmi eesmärk on tõhustada poliitilist dialoogi, koostööd, teadmuse ja kogemuste vahetust ning partnerriikide, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike ametiasutuste suutlikkust, et toetada inimeste liikuvust kui inimarengu olulist osa.

Programmis, mis tugineb õigustepõhisele lähenemisviisile, hõlmates kõiki inimõigusi, nii tsiviil-, poliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid kui ka kultuurilisi õigusi, käsitletakse rändevoogudega, sealhulgas lõuna-lõuna suunalise rändega seotud väljakutseid, haavatavate rändajate (näiteks saatjata alaealised, inimkaubanduse ohvrid, varjupaigataotlejad, naissoost rändajad) olukorda ning rändajatest päritoluriikidesse maha jäänud laste, naiste ja pereliikmete olukorda.

- a) Rände juhtimise edendamine kõikidel tasanditel, *pöörates erilist tähelepanu rände sotsiaalsetele ja majanduslikele tagajärgedele ning tunnustades kodanikuühiskonna organisatsioonide (sh diasporaa) ja kohalike ametiasutuste olulisust rändeküsimustega kui arengustrateegiate üliolulise osaga tegelemisel;*

- b) rändevoogude parema juhtimise tagamine kõikides aspektides, *sealhulgas partnerriikide valitsuste ja teiste asjaomaste sidusrühmade suutlikkuse suurendamise kaudu sellistes valdkondades nagu seaduslik ränne ja liikuvus; ebaseadusliku rände, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse tõkestamine; ebaseaduslike rändajate püsiva tagasipöördumise hõlbustamine ning vabatahtliku tagasipöördumise ja taasintegreerimise toetamine; integreeritud piirihalduse suutlikkus ning rahvusvaheline kaitse ja varjupaik;*
- c) inimeste suurema regionaalse ja üleilmse liikuvuse, *esmajoones hästi juhitud tööjõu liikuvuse arengumõju suurendamine, parandades rändajate integratsiooni sihtkohariikides*, edendades ning kaitstes rändajate *ja nende perekondade* õigusi aruka regionaalse ja riikliku rände- ning varjupaigapoliitika kavandamise ja rakendamise ning rände mõõtme muudesse regionaalsetesse ja riiklikesse poliitikavaldkondadesse integreerimise *ning rändajate organisatsioonide ja kohalike ametiasutuste osalemise toetamise kaudu poliitikakujundamises ja poliitika elluviimise järelevalves;*

- d) rände ja arengu seosest, sh valitsuse poliitika sotsiaalsetest ning majanduslikest tagajärgedest ühise arusaamise parandamine, olgu tegemist siis rände-/varjupaiga- või muu valdkonnaga;
- e) *varjupaiga andmise suutlikkuse ja vastuvõtusuutlikkuse suurendamine partnerriikides.*

Programmi hallatakse tihedas seoses rände- ja varjupaigafondi ning sisejulgeoleku fondiga, võttes täielikult arvesse poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtet.

B. KODANIKUÜHISKONNA ORGANISATSIOONE JA KOHALIKKE AMETIASUTUSI KÄSITLEV PROGRAMM

Kooskõlas *struktureeritud dialoogi algatuse järeldustega ning* ELi toetusega demokraatiale, inimõigustele ja heale valitsemistavale, on *kõnealuse programmi eesmärk tugevdada* kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi *partnerriikides, ja kui see on käesolevas määruses ette nähtud, siis ka liidus, kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides. Selle eesmärk on toetada kodanike osalemist ja kodanikuühiskonna tegutsemist ja* koostööd soodustavat keskkonda, teadmuse ja kogemuste vahetust ning kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike ametiasutuste suutlikkust partnerriikides rahvusvaheliselt kokkulepitud arengueesmärkide toetamisel.

Artiklis 6 sätestatud tingimuste alusel soodustatakse programmiga järgmist:

- a) kaasav ja tugev ühiskond partnerriikides tugevamate kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike ametiasutuste ning abi vajavatele elanikele osutatavate põhiteenuste kaudu;
- b) Euroopa kodanike arengüküsimuste alase teadlikkuse suurendamine ning Euroopa Liidus, kandidaatriikides ning potentsiaalsetes kandidaatriikides partnerriikide vaesuse vähendamise ja jätkusuutliku arengu strateegiatele üldsuse aktiivse toetuse tagamine;

- c) Euroopa ja lõunapoolsete riikide kodanikuühiskonna ning kohalike ametiasutuste võrgustike, *foorumite ja ühenduste* suurem suutlikkus tagada sisuline ja jätkuv poliitikadialoog arenguvaldkonnas *ning edendada demokraatlikku valitsemistava*.

Programmiga toetatav võimalik tegevus hõlmab järgmist:

- a) partnerriikides võetavad meetmed, millega toetatakse haavatavaid ja marginaliseeritud rühmi, põhiteenuste osutamisega kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ametiasutuste kaudu;
- b) sihtrühmade suutlikkuse arendamine, et täiendada toetust, mida antakse riikliku programmi raames, kusjuures meetmete eesmärk on:
- i) *luua kodanike osalemist ja kodanikuühiskonna tegutsemist soodustav keskkond ning* suurendada kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkust osaleda tõhusalt *poliitikakujundamises ja poliitika elluviimise järelevalves*;
 - ii) *soodustada* arenguga seoses kodanikuühiskonna organisatsioonide, *kohalike ametiasutuste*, riigi ja muude osalejate vahelist *paremat dialoogi ja* koostööd;

- iii) **tugevdada** kohalike ametiasutuste suutlikkust osaleda tulemuslikult arenguprotsessis, tunnustades nende erilist rolli ja spetsiifikat;
- c) üldsuse teadlikkuse suurendamine arenguküsimustes, **inimeste mõjuvõimu suurendamine, et nad saaksid hakata aktiivseteks ja vastutustundlikeks kodanikeks**, ning arengut toetava formaalhariduse ja informaalsete hariduse edendamine Euroopa Liidus, kandidaatriikides ning potentsiaalsetes kandidaatriikides, et luua Euroopa ühiskondades arengupoliitikale kindel alus, tagada üldsuse suurem toetus vaesusega võitlemise meetmetele ja arenenud riikide ning arengumaade võrdväärsematele suhetele, suurendada teadlikkust probleemidest ja raskustest, millega arengumaad ning nende rahvad silmitsi seisavad, ja selleks, et edendada **õigust arenguprotsessile, mis teeb võimalikuks kõigi inimõiguste ja põhivabaduste täieliku saavutamise, ning** üleilmastumise sotsiaalset mõõdet;
- d) kodanikuühiskonna ja kohalike ametiasutuste võrgustike koordineerimine, suutlikkuse arendamine ning institutsionaalne tugevdamine nende organisatsioonides ja eri liiki sidusrühmade vahel, kes osalevad arengu üle peetaval Euroopa avalikul arutelul, ning lõunapoolsete riikide kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ametiasutuste ja katusorganisatsioonide tegevuse koordineerimine, suutlikkuse arendamine ja institutsionaalne tugevdamine.

Kodanikuühiskonna organisatsioonid on sõltumatult ja aruandluspõhiselt tegutsevad järgmised valitsusvälised mittetulunduslikud osalejad: valitsusvälised organisatsioonid, põlisrahvaid esindavad organisatsioonid, rahvus- ja/või etnilisi vähemusi esindavad organisatsioonid, *diasporaaorganisatsioonid*, *partnerriikide rändajate organisatsioonid*, kohalikud ettevõtjate liidud ja kodanike rühmitused, ühistud, tööandjate liidud ning ametiühingud (sotsiaalpartnerid), majandus- ja sotsiaalhuve esindavad organisatsioonid, korruptsiooni ja pettuste vastu võitlevad ja head valitsemistava edendavad organisatsioonid, kodanikuõiguste organisatsioonid ja diskrimineerimise vastu võitlevad organisatsioonid, detsentraliseeritud piirkondliku koostöö ja integratsiooniga tegelevad kohalikud organisatsioonid (sealhulgas võrgustikud), tarbijaorganisatsioonid, naiste- ja noorteorganisatsioonid, keskkonna-, õppe-, kultuuri-, uurimis- ja teadusorganisatsioonid, ülikoolid, kirikud ja usuühendused ning kogudused, meedia ning mis tahes valitsusvälised ühendused ja sõltumatud sihtasutused, sealhulgas sõltumatud poliitilised sihtasutused, kes võivad soodustada käesoleva määruse eesmärkide rakendamist.

Kohalikud ametiasutused hõlmavad väga erinevaid piirkondlikke ning kohalikke valitsustasandeid ja -harusid, st omavalitsusüksused, kogukonnad, piirkonnad, maakonnad, provintsid, regioonid jne.

VI LISA

ÜLEAAFRIKALISE PROGRAMMI KOHASED **KOOSTÖÖ**VALDKONNAD

Üleaafrikalise programmiga toetatakse **ELi ja Aafrika strateegilise partnerluse** eesmärke ja üldpõhimõtteid. **Sellega edendatakse inimkeskse partnerluse ja Aafrika tervikuna käsitlemise põhimõtet ning regionaalse ja mandri tasandi sidusust. Programmis keskendutakse piirkondadevahelistele, kogu mandrit või maailma hõlmavatele meetmetele Aafrikas ja Aafrikaga ning toetatakse Aafrika ja ELi ühisalgatusi rahvusvahelisel areenil. Programmiga antakse toetust eelkõige järgmistes partnerluse valdkondades:**

- rahu ja julgeolek,
- demokraatlik valitsemistava ja inimõigused,
- kaubandus, piirkondlik integratsioon ja infrastruktuur (sealhulgas *toorained*),
- *aastatuhande arengueesmärgid ja uued rahvusvaheliselt kokkulepitud 2015. aasta järgsed arengueesmärgid,*
- energia,
- kliimamuutused ja keskkond,
- ränne, liikuvus ja tööhõive,
- teadus, infoühiskond ja kosmos, █
- valdkondadevahelised küsimused.

6. █

7.

VII LISA

RAHAERALDISTE SUUNAV JAOTUS AJAVAHEMIKUKS 2014–2020

(miljonites eurodes)

Kokku		19 662
(1)	Geograafilised programmid	11 809¹
I		
a)	Geograafilise piirkonna kohta	
	<i>Ladina-Ameerika</i>	2500
	<i>Lõuna-Aasia</i>	3813
	<i>Põhja- ja Kagu-Aasia</i>	2870
	<i>Kesk-Aasia</i>	1072
	<i>Lähis-Ida</i>	545
	<i>Muud riigid</i>	251
b)	Koostöövaldkonna kohta	
	<i>Inimõigused, demokraatia ja hea valitsemistava</i>	vähemalt 15 %
	<i>Kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu rakendamine inimarengu teenistusse</i>	vähemalt 45 %

¹ millest 758 miljonit eurot on jaotamata vahendid

(2)	<i>Temaatilised programmid</i>	7 008
a)	<i>Üleilmse tähtsusega avalikud hüved ja probleemid</i>	5 101
	<i>Keskkond ja kliimamuutused ¹</i>	27 %
	<i>Säästev energia</i>	12 %
	<i>Inimareng, sealhulgas inimväärne töö, sotsiaalne õiglus ja kultuur</i>	25 %
	<i><u>millest:</u></i>	
	- <i>Tervis</i>	vähemalt 40 %
	- <i>Haridus, teadmised ja oskused</i>	vähemalt 17,5 %
	- <i>Sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine ning naiste ja tütarlaste õiguste kaitsmine; lapsed ja noored, mittediskrimineerimine; tööhõive, oskused, sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus; majanduskasv, töökohad ja erasektori kaasamine, kultuur</i>	vähemalt 27,5 %

¹ *Põhimõtteliselt jaotatakse rahalised vahendid keskkonna ja kliimamuutuse vahel võrdselt.*

Toiduga kindlustatus ja säästev põllumajandus 29 %

Ränne ja varjupaik 7 %

Vähemalt 50 % OECD metoodikal põhinevate markerite (nn Rio markerite) kasutamisele eelnevatest rahalistest vahenditest täidavad kliimameetmete ja keskkonnaga seotud eesmärged.

b) Kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud ametiasutused 1 907

(3) Üleaaafrikaline programm 845

SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA

STATEMENTS and DECLARATIONS

Draft Statement by the Commission on the strategic dialogue with the European Parliament¹

On the basis of Article 14 TEU, the Commission will conduct a strategic dialogue with the European Parliament prior to the programming of [add the name of the corresponding ENI, DCI, IPA II, EIDHR, ISP, PI Regulation] and after initial consultation of its relevant beneficiaries, where appropriate. The Commission will present to the Parliament the relevant available documents on programming with indicative allocations foreseen per country/region, and, within a country/region, priorities, possible results and indicative allocations foreseen per priority for geographic programmes, as well as the choice of assistance modalities*. The Commission will present to the Parliament the relevant available documents on programming with thematic priorities, possible results, choice of assistance modalities*, and financial allocations for such priorities foreseen in thematic programmes. The Commission will take into account the position expressed by the European Parliament on the matter.

The Commission will conduct a strategic dialogue with the European Parliament in preparing the Mid Term Review and before any substantial revision of the programming documents during the period of validity of this Regulation.

The Commission, if invited by the European Parliament, will explain where Parliament's observations have been taken into consideration in the programming documents and any other follow-up given to the strategic dialogue.

¹ The Commission will be represented at the responsible Commissioner level

CIR, IPA II, ENI, PI, DCI

Draft Statement by the European Parliament on the suspension of assistance granted under the financial instruments

The European Parliament notes that the Regulation establishing a financing instrument for development cooperation, the Regulation establishing a European Neighbourhood Instrument, the Regulation establishing a Partnership Instrument for cooperation with third countries and the Regulation on the Instrument for Pre-accession Assistance do not contain any explicit reference to the possibility of suspending assistance in cases where a beneficiary country fails to observe the basic principles enunciated in the respective instrument and notably the principles of democracy, rule of law and the respect for human rights.

The European Parliament considers that any suspension of assistance under these instruments would modify the overall financial scheme agreed under the ordinary legislative procedure. As a co-legislator and co-branch of the budgetary authority, the European Parliament is therefore entitled to fully exercise its prerogatives in that regard, if such a decision is to be taken.

Draft

DECLARATION BY THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL AND THE COMMISSION ON ARTICLE 5.2(c) OF THE DCI

With regard to the application of Article 5.2.c) of Regulation (EU) Nr. .../xxxx at the time of entry into force of that Regulation, the following partner countries are considered eligible for bilateral cooperation, as exceptional cases, including in view of phasing out development grant aid: Cuba, Colombia, Ecuador, Peru and South Africa.

Draft

DECLARATION BY THE COMMISSION ON ARTICLE 5 OF THE DCI

The Commission will seek the views of the European Parliament before changing the application of Article 5.2.c).

Draft Declaration by the Commission

This Regulation should enable the Union to contribute to fulfilling the joint Union commitment of providing continued support for human development to improve people's lives in line with the MDGs. At least 20% of allocated assistance under this Regulation will be allocated to basic social services, with a focus on health and education, and to secondary education, recognising that a degree of flexibility must be the norm, such as cases where exceptional assistance is involved. Data concerning the respect of this declaration will be included in the annual report referred to in Article 13 of the Common Implementing Regulation.

SELETUSKIRI

1. Taust

7. detsembril 2011 avaldas Euroopa Komisjon ettepaneku luua arengukoostöö rahastamisvahend, mis pani aluse liidu arengupoliitika uue õigusliku aluse loomise menetlusele. Asjaomane ettepanek hõlmas mitmeid uusi aspekte. Kõige tähtsama tegurina võib ehk välja tuua eritelu, st vähim arenenud riikide eristuse nendest riikidest, mis on arenenud keskmisest suurema sissetulekuga riikideks. Sama tähtis on temaatiliste programmide arvu vähendamine viielt kahele, mis lühendab teksti pikkust, ning geograafiliste ja temaatiliste programmide esmatähtsate eesmärkide täpsustamine lisades. Veel üks ettepaneku eesmärk on lihtsustamine, kasutades maksimaalselt ära partnerriikide poliitikakäsituste ühendamise põhieesmärgist saadavat kasu. Kui partnerriigil on olemas oma arengukava, ei ole selle riigi strateegiadokumente enam vaja.

Raportöör toetab komisjoni ettepanekus välja toodud põhimõtteid ja eesmarke, kuid esitab mõned muudatusettepanekud, millest paljud annavad edasi parlamendi eelnevalt väljendatud seisukohti seoses liidu tulevase arengupoliitika ja selle elluviimisega seotud esmatähtsate eesmärkidega.

2. Raporti projektis esitatud peamised seisukohad

a) Koordineerimine ja lisandväärtus

Liidu arengupoliitika käsitused peaksid maksimaalselt ära kasutama ELi lisandväärtuse potentsiaali, ühendama liikmesriikide kaalukuse tegurid ja lisama neile ühise poliitilise tahte, et saavutada liidu maksimaalne finantsvõimendus. See tähendab enam kui pelgalt finantsressursside tõhusa kasutamise küsimust. Töö koordineerimine ja arukas jaotus liikmesriikide ja komisjoni vahel aitab kaasa fondide tõhusamale kasutusele ning peaks seega olema üks prioriteetidest. Sellega seoses kiidab raportöör heaks arengukoostöö rahastamisvahendi ettepaneku sõnastuse, milles on välja toodud „parem vastastikune täiendavus ja koordineerimine, menetluste ühtlustamine partnerriikidega ja koordineerimine nii liidu ja liikmesriikide vahel kui ka suhetes muude rahastajate ning arenguvaldkonnas tegutsejatega”, et vältida kattuvust ja väljajätmist ning tagada kulutõhus abi osutamine. Raportöör soovib näha kõikides valdkondades liidu ja liikmesriikide ühist tegevuse kavandamist.

Liidu roll arenguabi andjana peaks hõlmama midagi enam kui lihtsalt 28ndaks Euroopa abiandjaks olemine ning samuti peaks see olema midagi enam kui lihtsalt koordineerimine. Kõige edukamalt saab liidu potentsiaalset kaalukust ära kasutada poliitilise iseloomuga valdkondades: demokraatia edendamine, hea valitsemistava, õigusriik ja inimõigused.

b) Eritelu

Komisjoni ettepaneku uus oluline aspekt on eritelu. Kuna mõned keskmise sissetulekuga riigid on ühinenud G20-ga (BRIC-riigid) ja osutavad juba ise arenguabi (nt Hiina), näib vajadus nende riikidega kahepoolseid abiprogramme jätkata vähenevat. Kui ELi pakutav

eelarvetoetus moodustab vaid väga väikese osa partnerriigi kogueelarvest, on selle mõju piiratud. Ning kui riigil on piisavalt vahendeid, et ehitada Sahara-tagusesse Aafrikasse teid, peaks ta olema ka suuteline pakkuma oma kodanikele tervishoiuteenuseid. Sellele vaatamata ei saa jätta arvesse võtmata tõsiasi, et ligikaudu 70% maailma vaestest elavad asjaomastes keskmise sissetulekuga riikides ning et ELi arenguabi põhieesmärk on seda vaesust vähendada.

Oma ettepanekus on komisjon valinud õige suuna: suunata eelarvevahendid esmajoones vähim arenenud riikide ja muude väikese sissetulekuga riikide geograafilistesse programmidesse, sest EL peab oma ressursid koondama sinna, kus neid enim vajatakse ja kus need avaldavad suurimat mõju. Seepärast teeb komisjon ettepaneku arvata kahepoolsetest geograafilistest programmidest abi saavate riikide hulgast välja 19 riiki, võttes (üldjoontes) aluseks kogurahvatulu inimese kohta. Teemaatiliste programmide abi jaoks jäävad need riigid siiski jätkuvalt abikõlblikuks.

Kuigi raportöör nõustub põhimõttega, et abi tuleks suunata sinna, kus seda on kõige rohkem tarvis ja kus see avaldab suurimat mõju, ei ole ta nõus sellega, et abisaamise vajaduse üle saab otsustada pelgalt kogurahvatulu kriteeriumi alusel inimese kohta, kuna kogurahvatulu näitajas ei kajastu sotsiaalne ebavõrdsus. Lisaks peaks geograafiliste programmide järkjärguline lõpetamine toimuma paindlikumalt.

Sellest tulenevalt on tehtud järgmised parandused: eritelu esmaseks kriteeriumiks jääb kogurahvatulu inimese kohta, kuid lisaks sellele tuleks arvesse võtta täiendavaid näitajaid, mille abil mõõdetakse vaesust, ebavõrdsust ja inimarengut. Samuti tuleks kõikide keskmise sissetulekuga riikide suhtes kohaldada kvalitatiivseid kriteeriume – kahepoolse abiga tuleks jätkata vaid juhul, kui ELil on piisav finantsvõimenduse mõju ning kui liit saab luua lisandväärtust.

Geograafiliste programmide järkjärgulise lõpetamise muudab võimalikuks see, kui tehakse tihedat koostööd teiste abiandjate ja partnerriikidega. Üleminekuperioodil tuleks keskenduda vaid kindlatele valdkondadele, nagu maksusüsteemid, sotsiaalne ühtekuuluvus, hea valitsemistava ja inimõigused.

c) Lihtsustamine

Komisjoni üks esmatähtsaid eesmärke seoses kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga on lihtsustada õiguskeskkonda. Arengukoostöö rahastamisvahendi jaoks tähendab see seda, et kui vähegi võimalik, ühitab liit partnerriikide riiklikud arengukavad ja nende programmitöö tsükli. Sobiva riikliku arengukava olemasolu korral ei koostata asjaomase partnerriigi jaoks riigistrateegia dokumenti.

Raportöör on sellega nõus. Küll aga ei nõustu raportöör komisjoni ettepanekuga võtta kavandamise aluseks nn ühine raamdokument, kuna nende dokumentide üle puudub parlamentaarne kontroll nii ELi tasandil kui ka partnerriikides.

d) Inimareng

Oma ettepanekus avaldab komisjon, et vähemalt 20% üleilmse tähtsusega avalike hüvede ja probleemide teemaatilise programmi toetusest peaks minema sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu toetamiseks. Raportöör on seisukohal, et inimarengu ja sotsiaalse kaasatuse

määratlus on liiga ebatäpne. Raportöör teeb seega ettepaneku tugevdada asjaomast sihttasat järgmise selgitusega: „Vähemalt 20% käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatest rahastamisvahenditest tuleks kasutada põhiliste sotsiaalteenuste pakkumise toetamiseks vastavalt ÜRO aastatuhande arengueesmärkide määratlusele”. See aitab tagada ettepaneku kooskõla Euroopa Parlamendi varasema seisukohaga ja praeguse arengukoostöö rahastamisvahendi raames võetud kohustustega.

e) Poliitikavaldkondade arengusidusus

Raportööri üllatas see, et komisjoni ettepanekus ei olnud mainitud poliitikavaldkondade arengusidusust. Osutatud oli ainult ELi toimimise lepingu artiklile 21, mis käsitleb ELi välistegevuse üldist järjepidevust. Seetõttu on tekstis mitmetes kohtades osutatud konkreetselt poliitikavaldkondade arengusidususele, et rõhutada selle nõude tähtsust: muud liidu meetmed ei tohiks takistada ELi arengupoliitika põhieesmärgi – vaesuse vähendamine – saavutamist.

f) Hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamine

Peamiseks probleemiks jääb endiselt humanitaar- ja arenguabi ning hädaolukordade ja pikaajaliste meetmete lahusus. Neil kahel käsitusel on erinevad perspektiivid ja erinevad menetlused ning nende paremaks ühendamiseks on vaja tugevat poliitilist pühendumust. Komisjon näitab seda pühendumust küll üles, aga uues arengukoostöö rahastamisvahendis on vaja selget märki hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamise kohta. Komisjon on pühendanud oma ettepanekus asjaomasele küsimusele eraldi artikli (12), mida raportöör on natuke täiendanud. Lisatud on kriisi määratlus ning märke loodusõnnetuste ja inimeste vastupanuvõime tugevdamise kohta.

g) Kliimamuutustega kohanemine ja kliimamuutuste leevendamine

Ettepanek toetab komisjoni eesmärki eraldada vähemalt 20% ELi eelarvest vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele ühiskonnale. Raportöör lisas siiski omalt poolt viite, et EL ja liikmesriigid on võtnud omale kohustuse pakkuda lisaks oma 0,7%-lisele kogurahvatulu suurusele ametlikule arenguabile ka vahendeid kliimamuutuste leevendamise ja kohanemismeetmete rahastamiseks, sest arengukoostöö rahastamisvahendist kliimamuutustega seotud tegevuse rahastamine ei tohiks vähendada või takistada vaesuse vastu võitlemist.

h) Üleaafrikaline programm

Ettepaneku uus osa on üleaafrikaline programm, mis toetab Aafrika ja ELi ühisstrateegia rakendamist piirkondlikul, mandri ja üleilmsel tasandil. Raportöör küll mõistab selle programmi vajadust, kuid täiendavuse ja ühtsuse tagamiseks arengukoostöö rahastamisvahendit käsitleva määrusega viidi sisse mõned muudatused. Lisaks kaasati Euroopa Parlament ja Üleaafrikaline Parlament.

i) IV lisa

Arengukoostöö rahastamisvahendit käsitleva määruse üldiste eesmärkide seotuse tagamiseks tuleb selgelt määratleda geograafiliste programmide koostöövaldkonnad ning pakkuda partnerriikidega peetava dialoogi põhjal esmatähtsate eesmärkide valiku jaoks piisavad võimalused. Seetõttu on komisjoni soovitatud kolme teemat ja alateemat IV lisa veelgi täpsustatud.

3. ELi välistegevuse toetamiseks (2014–2020) ettenähtud rahastamisvahenditega seotud horisontaalsed elemendid

Euroopa Parlament nõuab liidu ambitsioonika, kõikehõlmava ja järjepideva välispoliitika tugeva pooldajana ELi välistegevuse jaoks sidusate rahastamisvahendite kogumit. See peaks tagama liidu niisuguste eesmärkide ja väärtuste edendamise maailmas, mis tuginevad demokraatialle, õigusriigile ja inimõigustele, et saavutada rahu, julgeolek, stabiilsus ja majanduslik heaolu. Komisjoni esildatud geograafilised ja temaatilised rahastamisvahendid aastateks 2014–2020 on selle lähenemisviisi rakendamise jaoks olulised vahendid.

Euroopa Parlament tegutseb vastutustunde alusel, mis tugineb olulisele põhimõttele ning seisneb liidu vastutuses oma kodanike ees vahendite eraldamise ning eesmärkide ja strateegiate valiku osas. Välistegevuse uus raamistik ei peaks olema ainult vahendite seisukohalt tõhus ja tulemuslik, vaid ka demokraatlikult õiguspärane. Seetõttu on ülimalt oluline, et rahastamisvahendite järgmine põlvkond oleks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel nõuetekohaselt rahastatud ja ka kavandatud selliselt, et see kajastaks ja toetaks poliitilisi ambitsioone ja prioriteete iga vahendi ja asjaomase poliitika eripära arvesse võttes.

Lissaboni lepinguga talle antud eesõigusi ja volitusi kasutades soovib Euroopa Parlament kõnealuste vahendite osas kaasseadusandjana ning eelarvapädeva institutsioonina, et:

- kõnealustel vahenditel oleks selge mõju ja need annaksid nähtavaid tulemusi kohapeal, et saavutada poliitilisel tasandil kokkulepitud selged eesmärgid;
- kõnealuseid vahendeid valmistatakse ette, rakendatakse, jälgitakse ja hinnatakse läbipaistval ja kaasaval viisil, kaasates sellesse võimalikult suures ulatuses seal, kus see on vajalik ja asjakohane, partnerriike riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, samuti kodanikuühiskonda;
- kõnealused vahendid tugineksid niisuguse koordineerimise ja koostoime loogikale, mis esineb nende endi vahel ning muude ELi poliitikasuundadega välistegevuse puhul, aga ka ELi liikmesriikide ja rahvusvaheliste rahastajate programmidega, milles käsitletakse samu temaatilisi valdkondi või geograafilisi alasid poliitika ühiste eesmärkide taustal, vältides seega kattuvusi ning vahendite ja jõu raiskamist ning suurendades vastupidiselt liidu programmide positiivset mõju;
- kõnealuste vahenditega pakutaks mehhanismid, mis võimaldavad kiiret reageerimist ettenägematutele muutustele, nt poliitilised üleminekud kolmandates riikides või uute üleilmsete probleemide tekkimine, mis nõuavad piisavat ja õigeaegset Euroopa Liidu poolset reageerimist, tagades samal ajal piisava prognoositavuse partnerriikide hüvanguks.

See üldine lähenemisviis kajastub raporti projektides esitatud muudatusettepanekutes. Eelkõige on raportites tehtud ettepanek, et kaks kaasseadusandjat, st Euroopa Parlament ja nõukogu, delegeerivad komisjonile oma volitused valmistada ette kõik strateegilised programmdokumendid, milles määratletakse eesmärgid, prioriteedid, oodatavad tulemused ja eraldatavad rahalised vahendid üldises plaanis, ning võtta need dokumendid vastu

delegeeritud õigusaktidena, et võimaldada paindlikkust, tagades samal ajal demokraatliku õiguspärasuse ja läbipaistvuse mõlema kaasseadusandja võrdse kaasamisega sellel strateegilisel tasandil.

Need vahendid peaksid jääma kehtima seitsmeks aastaks, mis tähtsustab demokraatlikku kontrolli veelgi. Euroopa Parlamendil on kaasseadusandjana kohustus tagada, et neid vahendeid kavandatakse ja rakendatakse kooskõlas alusaktiga. See ei tähenda mikrojuhtimises osalemist, sest parlament usaldab komisjoni ja Euroopa välisestuse professionaalsust ja kogemusi. Ent selleks, et saavutada Lissaboni lepingu üks peaesmärke, mis on ELi demokraatia puudujäägi probleemi lahendamine, on möödapääsmatult vajalik kaasata Euroopa Parlament delegeeritud õigusaktide menetluse kaudu strateegiliste otsuste kavandamisse.

12.7.2012

VÄLISKOMISJONI ARVAMUS

arengukomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend (COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD))

Arvamuse koostaja: Ana Gomes

LÜHISELGITUS

Lisaks üldisele vaesuse vähendamise eesmärgile on arengukoostöö rahastamisvahend oluline inimõiguste austamise, õigusriigi põhimõtete, läbipaistvuse, demokratiseerimise ja hea valitsemistava edendamisel sellega hõlmatud riikides.

Parlamenti tuleks viivitamata ja täielikult teavitada Euroopa välisteenistuse meetmeist, mis on võetud inimõiguste rikkumise puhul arengukoostöö rahastamisvahendist abi saavates riikides. Inimõiguste süstemaatiline või ränk rikkumine peaks käivitama strateegiadokumendi erakorralise läbivaatamise ning andma võib-olla põhjuse rahastamise ulatuse, prioriteetide ja rahastamiskanalite ümberhindamiseks ning äärmuslikel juhtudel arengukoostöö rahastamisvahendist eraldatava abi peatamise kaalumiseks.

Parlament peaks olema tihedalt seotud otsustega, mis käsitlevad kahepoolseid, geograafilisi ja temaatilisi prioriteete ja seatud eesmärgid, samuti oodatavaid tulemusi ning rahaeralduste liigendust protsentuaalselt iga sektori kohta. Suurema paindlikkuse ja tulemuslikkuse saavutamiseks nende vastuvõtmisel ja läbivaatamisel tuleks komisjonile anda neis küsimustes delegeeritud volitused.

Kodanikuühiskonna organisatsioonid annavad väärtuslikku tagasisidet mitmesuguste üksikisikute rühmade, kohalike kogukondade, erasektori organisatsioonide, ametitühingute ja ühiskonna muude elementide ning rahvusvahelise kodanikuühiskonna vajaduste kohta. Kaasata tuleb ka riikide parlamendid. Nad peaksid kõik olema konsulteerimisega süstemaatiliselt ja tihedalt seotud alates programmide koostamise etapist kuni hindamiste ja läbivaatamiseni.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

(4) Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ja jagamatus ning austamine, inimväärikuse austamine, võrdsuse ja solidaarsuse põhimõtted ning ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete austamine. Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu edendada ning tugevdada neile väärtustele pühendumist partnerriikides ja -piirkondades.

Muudatusettepanek

(4) Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ja jagamatus ning austamine, inimväärikuse austamine, **sooline võrdõiguslikkus**, võrdsuse ja solidaarsuse põhimõtted ning ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete austamine. Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu edendada ning tugevdada neile väärtustele pühendumist partnerriikides ja -piirkondades.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4 a) Liit tunnistab, et inimõiguste ja põhivabaduste austamine, õigusriigi ja demokraatia põhimõtete, läbipaistvuse, hea valitsemistava, rahu ja stabiilsuse edendamine ning sooline võrdõiguslikkus on partnerriikide arenguks olulised ning need küsimused tuleks liidu arengupoliitikas peavoolustada, eelkõige programmitöös ja kokkulepetes partnerriikidega. Liit on otsustanud inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamise tugevamalt seostada programmitöö, riikidele abi andmise korra ja kanalite ning üldise eelarvetoetuse läbivaatamisega.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 5**

Komisjoni ettepanek

(5) Liit seab eesmärgiks ka sidususe tagamise liidu välistegevuse muude valdkondadega. See tuleks tagada liidu **arengukoostöö** poliitika kindlaksmääramisel ja strateegilisel kavandamisel ning meetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek

(5) Liit seab eesmärgiks ka sidususe tagamise liidu välistegevuse muude valdkondadega. See tuleks tagada **eeskätt** liidu **julgeoleku-, kaubandus-, investeerimis-, põllumajandus- ja kalanduspoliitika välismõõtme** kindlaksmääramisel ja strateegilisel kavandamisel ning meetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 5 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5 a) Liit ja liikmesriigid tunnistavad, et arenguabiprogrammidega peavad kaasnema mitmetasandilised ühised jõupingutused, et luua tulemuslik rahvusvaheline õigusraamistik arengumaadest lähtuvate ebaseaduslike rahavoogude vastu võitlemiseks, mehhanismid rahvusvaheliste äriühingute poolt arengumaadele tehtavate maksete avalikustamiseks, teabevahetuseks ning võitluseks pangasaladusega kaitstud jurisdiktsioonide vastu, mis soodustavad korruptsiooni ja pärsivad arengumaade siseressursside kasutamist arengu rahastamiseks. Arenguprogrammid peaksid seepärast hõlmama algatusi või neid peaksid täiendama algatused, mille eesmärk on tugevdada rahapesuvastaseid meetmeid, võidelda maksudest kõrvalehoidumisega, luua õigusraamistikke ja institutsioonilist korda ebaseaduslike varade avastamiseks, külmutamiseks ja tagasinõudmiseks nii rahastajariikides kui ka partnerriikides.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5 b) Pidades silmas arengupoliitikat, on oluline, et liidu välispoliitika kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 208 ei takistaks arenguriikide jõupingutusi aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7) Liidu abi peaks toetama Aafrika ja ELi ühisstrateegiat ja sellest tulenevaid tegevuskavasid, mis moodustab strateegilise partnerluse raames laialdase ja vastastikku kasuliku koostöö raamistiku, mida iseloomustab ühiste eesmärkide taotlemine võrdsetel alustel.

(7) Liidu abi peaks toetama Aafrika ja ELi ühisstrateegiat ja sellest tulenevaid tegevuskavasid, mis moodustab strateegilise partnerluse raames laialdase ja vastastikku kasuliku koostöö raamistiku, mida iseloomustab ühiste eesmärkide taotlemine võrdsetel alustel.

Mitmepoolsete institutsioonide ja mitmepoolse valitsemise tugevdamine on tähtis tegur püüdlustes tugevdada liidu ning partnerriikide ja -piirkondade rolli ja kohta maailmas.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8) Liit ja selle liikmesriigid peaksid parandama oma arengukoostöö poliitika järjepidevust **ja** vastastikust täiendavust,

(8) Liit ja selle liikmesriigid peaksid parandama oma arengukoostöö poliitika järjepidevust, vastastikust täiendavust **ja**

eelkõige järgides partnerriikide ja -piirkondade prioriteete riiklikul ning piirkondlikul tasandil. Selleks et tagada, et liidu ja liikmesriikide arengukoostöö poliitika üksteist täiendaks ja tugevdaks, on asjakohane näha ette ühise kavandamise menetlused, mida tuleks rakendada igal võimalikul ja asjakohasel juhul.

tõhusust eelkõige järgides partnerriikide ja -piirkondade prioriteete riiklikul ning piirkondlikul tasandil. Selleks et tagada, et liidu ja liikmesriikide arengukoostöö poliitika üksteist täiendaks ja tugevdaks, on asjakohane näha ette ühise kavandamise menetlused, mida tuleks rakendada igal võimalikul ja asjakohasel juhul.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, kaasa arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu **ja** selle liikmesriikide heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Muudatusettepanek

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, kaasa arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu, selle liikmesriikide **ja Euroopa Parlamendi** heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Liit peaks edendama ühist lähenemisviisi kriisile ja suurõnnetustele reageerimisel ning konfliktidest mõjutatud ja ebakindlates olukordades, kaasa arvatud üleminekuolukorrad. Sealjuures tuleks eelkõige toetuda nõukogu järeldustele julgeoleku ja arengu kohta, ELi meetmete kohta ebakindlates olukordades ja konfliktiennetuse kohta ning nende põhjal

Muudatusettepanek

(10) Liit peaks edendama ühist lähenemisviisi kriisile ja suurõnnetustele reageerimisel ning konfliktidest mõjutatud ja ebakindlates olukordades, kaasa arvatud üleminekuolukorrad. Sealjuures tuleks eelkõige toetuda nõukogu järeldustele julgeoleku ja arengu kohta, ELi meetmete kohta ebakindlates olukordades ja konfliktiennetuse kohta ning nende põhjal

tehtud asjakohastele järeldustele. See peaks tagama vajalikud lähenemisviisid, reageeringud ja vahendid, tagades eelkõige nõuetekohase tasakaalu turvalisusele suunatud, arengu- ning humanitaarabi käsitlevate lähenemisviiside vahel ning sidudes lühiajalise reageeringu pikaajalise toetusega.

tehtud asjakohastele järeldustele. See peaks tagama vajalikud lähenemisviisid, reageeringud ja vahendid, tagades eelkõige nõuetekohase tasakaalu turvalisusele suunatud, arengu- ning humanitaarabi käsitlevate lähenemisviiside vahel ning sidudes lühiajalise reageeringu pikaajalise toetusega. ***Iga riigi kohta tehtav analüüs ja kavandustöö peaks hõlmama konfliktianalüüsi.***

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele probleemidele, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng ning demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja õigusriigi edendamine üleilmselt, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö on suunatud partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel keskendutaks kahepoolset kavandamist sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetel põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju.

Muudatusettepanek

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele probleemidele, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng, ***keskkonna kaitsmine, kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine***, demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja õigusriigi edendamine üleilmselt, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö on suunatud partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel keskendutaks kahepoolset kavandamist sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetel põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju. ***Liidu abi***

võimalikult suure mõju tagamiseks maailmas tuleks käesoleva määruse rakendamine rangelt kooskõlastada programmide ja meetmetega, mida rahastatakse välispoliitilisi rahastamisvahendeid kehtestavate teiste määruste alusel, milleks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [.../...], millega kehtestatakse stabiliseerimisvahend, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [.../...] rahastamisvahendi loomise kohta demokraatia ja inimõiguste edendamiseks kogu maailmas ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [.../...], millega luuakse partnerluse rahastamisvahend koostööks kolmandate riikidega.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Käesolev määrus peaks andma kavandamise raamistiku, võimaldades liidu poliitikavaldkondade tõhusamat *sidusust*, kasutades kavandamise alusena ühist raamdokumenti. See peaks võimaldama partnerriikide ja -piirkondade täielikku vastavusse viimist, toetudes vajaduse korral riiklikele arengukavadele või samaväärsetele laiaulatuslikele arengudokumentidele, ning rahastajate, eelkõige liidu ja liikmesriikide, paremat koordineerimist ühise kavandamise kaudu.

Muudatusettepanek

(12) Käesolev määrus peaks andma kavandamise raamistiku, võimaldades liidu poliitikavaldkondade tõhusamat *arengusidusust*, kasutades kavandamise alusena ühist raamdokumenti. See peaks võimaldama partnerriikide ja -piirkondade täielikku vastavusse viimist, toetudes *võimaluse* korral riiklikele arengukavadele või samaväärsetele laiaulatuslikele arengudokumentidele, *mille partnerriikide või partnerpiirkondade parlamendid on pärast konsulteerimist kodanikuühiskonnaga vastu võtnud*; ning võimaldama rahastajate, eelkõige liidu ja liikmesriikide paremat koordineerimist ühise kavandamise kaudu.

Muudatusettepanek 12

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16**

Komisjoni ettepanek

(16) Komisjoni teatises „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” kavandatakse sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu pidevat toetamist vähemalt 20 % ulatuses liidu arenguabist. Sellele kaasaitamiseks peaks vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest sellesse arenguvaldkonda minema.

Muudatusettepanek 13

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17**

Komisjoni ettepanek

(17) Käesoleva määruse kohaseid partnerriikide loetelusid tuleks kohandada vastavalt võimalikele muudatustele OECD arenguabi komitee määratud staatuses, samuti inimarengus, abist sõltuvuses, kriisiolukordades, haavatavuses ja muudes aspektides, sealhulgas arenguprotsessi dünaamilisuses, toimunud muudatuste alusel. Sellised ajakohastused, kahepoolse arenguabi saamise tingimustele vastavate partnerriikide läbivaatamine ja muudatused konkreetsete koostöömeetmete ja tegevuse määratluses ning programmi rahaeraldiste suunava jaotuse kohandamine on käesoleva määruse mitteolemuslikud osad. Sellest tulenevalt, et kohandada määruse reguleerimisala kolmandate riikide kiiresti areneva tegelikkusega, tuleks komisjonile anda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaselt volitused ajakohastada käesoleva määruse lisasid, mis hõlmavad liidult rahaliste vahendite saamise tingimustele vastavate partnerriikide ja -piirkondade loetelusid, geograafiliste ja

Muudatusettepanek

(16) Komisjoni teatises „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” kavandatakse sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu pidevat toetamist vähemalt 20 % ulatuses liidu arenguabist. Sellele kaasaitamiseks peaks vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest minema sellesse arenguvaldkonda, *kusjuures põhitähelepanu tuleks pöörata tervishoiule ja põhiharidusele.*

Muudatusettepanek

(17) Käesoleva määruse kohaseid partnerriikide loetelusid tuleks kohandada vastavalt võimalikele muudatustele OECD arenguabi komitee määratud staatuses, samuti inimarengus, abist sõltuvuses, kriisiolukordades, haavatavuses ja muudes aspektides, sealhulgas arenguprotsessi dünaamilisuses, toimunud muudatuste alusel. Sellised ajakohastused, kahepoolse arenguabi saamise tingimustele vastavate partnerriikide läbivaatamine ja muudatused konkreetsete koostöömeetmete ja tegevuse määratluses ning programmi rahaeraldiste suunava jaotuse kohandamine on käesoleva määruse mitteolemuslikud osad. Sellest tulenevalt, et kohandada määruse reguleerimisala kolmandate riikide kiiresti areneva tegelikkusega, tuleks komisjonile anda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaselt volitused ajakohastada käesoleva määruse lisasid, mis hõlmavad liidult rahaliste vahendite saamise tingimustele vastavate partnerriikide ja -piirkondade loetelusid, geograafiliste ja

temaatiliste programmide konkreetsete koostöömeetmete määratlust ning programmi rahaeraldise suunavat jaotust. Eriti oluline on, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, kaasa arvatud ekspertide tasandil. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide ettevalmistamise ja koostamise ajal tagama asjakohaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

temaatiliste programmide konkreetsete koostöömeetmete määratlust ning programmi rahaeraldise suunavat jaotust. Eriti oluline on, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, kaasa arvatud ekspertide tasandil, **ja kaasaks täielikult ja õigeaegselt kodanikuühiskonna organisatsioonide**. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide ettevalmistamise ja koostamise ajal tagama asjakohaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Käesoleva määruse artiklites 11–14 sätestatud **strateegiadokumentide ja mitmeaastaste sihtprogrammidega seotud rakendamisevolituste tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes. Võttes arvesse nimetatud rakendusaktide olemust, eeskätt nende poliitilist orientatsiooni ja mõju eelarvele, tuleks nende vastuvõtmiseks kasutada üldiselt kontrollimenetlust, välja arvatud väikese finantsmahuga meetmete puhul. Komisjon peaks viivitamata võtma vastu kohaldatavad rakendusaktid, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kus Euroopa Liidult oodatakse kiiret reageerimist tungiva kiireloomulisuse tõttu.**

Muudatusettepanek

(19) **Pidades silmas komisjonile antavat õigust võtta vastu delegeeritud õigusakte, tuleks** käesoleva määruse artiklites 11–14 sätestatud **strateegiadokumente ja mitmeaastaseid sihtprogramme pidada määruse mitteolemuslikeks osadeks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 lõike 1 tähenduses.**

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19 a) Käesolevast määrusest tulenevaid rakendamisolulisi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes¹.

¹ *ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.*

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ii) edendada demokraatiat, õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava ja inimõiguste austamist.

ii) edendada demokraatiat, õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava, **läbipaistvust, soolist võrdõiguslikkust** ja inimõiguste austamist.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Nimetatud eesmärkide täitmist mõõdetakse **asjakohaste** näitajatega, eelkõige esimene aastatuhande arengueesmärk punkti a puhul ja 1.–8. aastatuhande arengueesmärk punkti b puhul ning muud näitajad, milles liit ja liikmesriigid kokku leppinud on.

Nimetatud eesmärkide täitmist mõõdetakse **inimarengu** näitajatega, eelkõige esimene aastatuhande arengueesmärk punkti a puhul ja 1.–8. aastatuhande arengueesmärk punkti b puhul ning muud näitajad, milles **ÜRO**, liit ja liikmesriigid on kokku

leppinud.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Euroopa Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu partnerriikide ja -piirkondadega edendada, arendada ja toetada demokraatiat ning õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste põhimõtete austamist, millele liit rajatud on.

Muudatusettepanek

1. Euroopa Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu partnerriikide ja -piirkondadega edendada, arendada ja toetada demokraatiat ning õigusriigi, inimõiguste, *sealhulgas sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste õiguste* ja põhivabaduste põhimõtete austamist, millele liit rajatud on. *See nõuab õigustel põhinevat lähenemisviisi, millega edendatakse eeskätt õigust põhiteenuste üldisele ja mittediskrimineerivale kättesaadavusele, osalemist demokraatlikus protsessis, läbipaistvust ja vastutust.*

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) kohustustel ja tulemusnäitajatel.

Muudatusettepanek

c) kohustustel ja tulemusnäitajatel; *eelkõige kohustusel ja edukusel saavutada kokkulepitud eesmärgid ja prioriteedid inimõiguste, läbipaistvuse ja demokratiseerimise vallas.*

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised

Muudatusettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised

küsimused: inimõiguste edendamine, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine.

küsimused: inimõiguste edendamine, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, **korruptsioonivastane võitlus**, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, **konfliktide ennetamine** ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Erilist tähelepanu tuleb osutada õigusriigi tugevdamisele, õiguskaitse kättesaadavuse parandamisele ning kodanikuühiskonna, kaubanduse ja säästva arengu, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale juurdepääsu, tervishoiu ja toiduga kindlustatuse toetamisele ning dialoogi, ühiskonnas osalemise ja leppimise edendamisele ning institutsioonide loomisele.

Muudatusettepanek

4. Erilist tähelepanu tuleb osutada õigusriigi tugevdamisele, õiguskaitse kättesaadavuse parandamisele ning kodanikuühiskonna, **detsentraliseerimise**, kaubanduse ja säästva arengu, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale juurdepääsu, tervishoiu ja toiduga kindlustatuse toetamisele ning dialoogi, ühiskonnas osalemise ja leppimise edendamisele ning institutsioonide loomisele, **sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil**.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5 a. Eelkõige pööratakse käesoleva määruse kohases kavandamises nõuetekohast tähelepanu liidu koostatavatele, inimõigusi käsitlevatele riigi strateegiadokumentidele, millega kehtestatakse riigipõhised inimõiguste ja demokratiseerimise alased prioriteedid,

*eesmärgid ja võrdluskriteeriumid.
Inimõigusi käsitlevad riigi
strateegiadokumendid integreeritakse
arenguprogrammidesse, seades
eesmärgiks luua ühine ja sidus liidu
lähenemine inimõigustele.*

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 8 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

8. Liit edendab tõhusat koostööd partnerriikide ja -piirkondadega kooskõlas parimate rahvusvaheliste tavadega. Liit viib oma toetuse järk-järgult rohkem vastavusse partnerite riiklike või piirkondlike arengustrateegiatega, reformipoliitika ja -korruga. Liit aitab kaasa partnerriikide valitsuste ja asutuste ning rahastajate vastastikuse vastutuse tugevdamisele ning edendab **kohalikke ekspertteadmisi ning** tööhõivet. Selleks edendab liit:

Muudatusettepanek

8. Liit edendab tõhusat koostööd partnerriikide ja -piirkondadega kooskõlas parimate rahvusvaheliste tavadega. Liit viib oma toetuse järk-järgult rohkem vastavusse partnerite riiklike või piirkondlike arengustrateegiatega, reformipoliitika ja -korruga. Liit aitab kaasa **sellele, et tugevdada vastutust, mis partnerriikidel on oma kodanike ees, samuti** partnerriikide valitsuste ja asutuste ning rahastajate vastastikuse vastutuse tugevdamisele, **parandades kohalike haldusasutuste suutlikkust**, ning edendab **kohalikku** tööhõivet. Selleks edendab liit:

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 8 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) kaasavat ja osalust soodustavat lähenemisviisi arengule ja kõikide ühiskonnaosade laialdast kaasamist arenguprotsessi ning riigisisesse ja kohalikku dialoogi, sealhulgas poliitilisse dialoogi;

Muudatusettepanek

b) kaasavat ja osalust soodustavat lähenemisviisi arengule ja kõikide ühiskonnaosade laialdast kaasamist arenguprotsessi ning riigisisesse ja kohalikku dialoogi, sealhulgas poliitilisse dialoogi; **kõigi ühiskonnaosade kaasamiseks arenguprotsessi peetakse põhjalikke konsultatsioone eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonidega, aga ka riikide parlamentide, kohalike**

asutuste, erasektori ja ametiühingutega, kellel võimaldatakse aegsasti anda oma panus ning saada üksikasjalikku teavet arenguprojektide kohta;

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 10

Komisjoni ettepanek

10. Komisjon vahetab korrapäraselt teavet kodanikuühiskonnaga.

Muudatusettepanek

10. Komisjon vahetab korrapäraselt **ja aegsasti** teavet kodanikuühiskonnaga **ning kohalike ja piirkondlike ametiasutustega**.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Iga konkreetse riigi programmi raames keskendub liit peamiselt kolmes valdkonnas abiandmisele.

Muudatusettepanek

4. Iga konkreetse riigi programmi raames keskendub liit peamiselt abiandmisele kolmes valdkonnas, **mis on kindlaks määratud kodanikuühiskonna osalusel, et abi vastaks riigi ja kogukonna tegelikele vajadustele**.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Arenevaid kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi käsitleva programmi eesmärk on rahastada partnerriikide, liidu, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ametiasutuste poolt või heaks

Muudatusettepanek

1. Arenevaid kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi käsitleva programmi eesmärk on rahastada partnerriikide, liidu, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ametiasutuste poolt või heaks ettenähtud arenguvaldkonna algatusi.

ettenähtud arenguvaldkonna algatusi.

Erilist tähelepanu tuleks pöörata nendele kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes osutavad põhiteenuseid, nagu haridus- ja tervishoiuteenused.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Geograafiliste programmide mitmeaastased sihtprogrammid partnerriikide ja -piirkondade jaoks koostatakse strateegiadokumendi alusel kooskõlas artikliga 11.

Temaatiliste programmide mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse kooskõlas artikliga 13.

Komisjon võtab ühise rakendusmääruse artiklis 2 sätestatud rakendusmeetmed vastu artiklites 11 ja 13 osutatud programmdokumentide alusel. Ühise rakendusmääruse kohaselt võib erakorraliste asjaolude korral liidu abi seisneda ka meetmetes, mis ei ole nimetatud dokumentides ette nähtud.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liit ja liikmesriigid konsulteerivad omavahel ning muude rahastajate ja arenguvaldkonnas tegutsejatega (k.a kodanikuühiskonna esindajad ja piirkondlikud ning kohalikud ametiasutused) kavandamise varases etapis, et edendada oma koostöö vastastikust täiendavust ja järjepidevust. Sellise konsulteerimise tulemus võib olla

Muudatusettepanek

1. Geograafiliste programmide mitmeaastased sihtprogrammid partnerriikide ja -piirkondade jaoks koostatakse strateegiadokumendi alusel kooskõlas artikliga 11.

Temaatiliste programmide mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse kooskõlas artikliga 13.

2. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 18 vastu delegeeritud õigusakte, millega kinnitatakse strateegiadokumendid ning geograafiliste ja temaatiliste programmide mitmeaastased sihtprogrammid. Liit ja liikmesriigid konsulteerivad omavahel ning muude rahastajate ja arenguvaldkonnas tegutsejatega (k.a kodanikuühiskonna

liidu ja liikmesriikide ühine kavandamine.

esindajad ja piirkondlikud ning kohalikud ametiasutused) kavandamise varases etapis, et edendada oma koostöö vastastikust täiendavust ja järjepidevust. Sellise konsulteerimise tulemus võib olla liidu ja liikmesriikide ühine kavandamine.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Eraldised võib jätta jaotamata. Kooskõlas artikli 11 lõikes 5 ja artiklis 13 sätestatud tingimusega, et need hiljem jaotatakse või ümber jaotatakse, otsustatakse selliste eraldiste kasutamine hiljem *ühise rakendusmääruse kohaselt*.

Muudatusettepanek

4. Eraldised võib jätta jaotamata. Kooskõlas artikli 11 lõikes 5 ja artiklis 13 sätestatud tingimusega, et need hiljem jaotatakse või ümber jaotatakse, otsustatakse selliste eraldiste kasutamine hiljem *käesoleva määruse artikli 18 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega*.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Strategiadokumendid on dokumendid, mille on koostanud liit eesmärgiga tagada liidu ja asjaomase partnerriigi või -piirkonna arengukoostöö sidus raamistik, mis on kooskõlas käesoleva määruse reguleerimiseseme ja -ala, eesmärkide ja põhimõtetega ning liidu poliitikaga.

Strategiadokumentide ettevalmistamine ja rakendamine on kooskõlas abi tõhusust käsitlevate põhimõtetega, nagu riigi omalus, partnerlus, koordineerimine, ühtlustamine, abisaajariikide või piirkondade süsteemidega vastavusse viimine, vastastikune vastutus ning keskendumine tulemuste saavutamisele,

Muudatusettepanek

1. Strategiadokumendid on dokumendid, mille on koostanud liit eesmärgiga tagada liidu ja asjaomase partnerriigi või -piirkonna arengukoostöö sidus raamistik, mis on kooskõlas käesoleva määruse reguleerimiseseme ja -ala, eesmärkide ja põhimõtetega ning liidu poliitikaga.

Strategiadokumentide ettevalmistamine ja rakendamine on kooskõlas abi tõhusust käsitlevate põhimõtetega, nagu riigi omalus, partnerlus, koordineerimine, ühtlustamine, abisaajariikide või piirkondade süsteemidega vastavusse viimine, vastastikune vastutus ning keskendumine tulemuste saavutamisele,

nagu see on sätestatud artikli 3 lõigetes 5–8.

Selleks koostatakse strateegiadokumendid üldjuhul liidu ja partnerriigi või -piirkonna dialoogi alusel, kuhu kaasatakse **vajaduse korral** asjaomased liikmesriigid, ning partnerriigi või -piirkonnaga peetava dialoogi alusel, kuhu kaasatakse kodanikuühiskond ning piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, et tagada asjaomase riigi või piirkonna piisav omalus protsessi suhtes ja soodustada riiklike arengustrateegiate, eelkõige vaesuse vähendamise strateegiate toetamist.

nagu see on sätestatud artikli 3 lõigetes 5–8.

Selleks koostatakse strateegiadokumendid üldjuhul liidu ja partnerriigi või -piirkonna dialoogi alusel, kuhu kaasatakse asjaomased liikmesriigid, ning partnerriigi või -piirkonnaga peetava dialoogi alusel, **mille raames konsulteeritakse riikide või piirkondade parlamentidega ning** kuhu kaasatakse kodanikuühiskond ning piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, **kellega põhjalikult konsulteeritakse**, et tagada asjaomase riigi või piirkonna piisav omalus protsessi suhtes ja soodustada riiklike arengustrateegiate, eelkõige vaesuse vähendamise strateegiate toetamist. **See dialoog toimub pärast kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele ja kodanikuühiskonnale mõeldud konsultatsiooni- ja teavitusetappi.**

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse kõigi riikide või piirkondade jaoks, mis käesoleva määruse alusel liidu rahalistest vahenditest suunavaid rahaeraldusi saavad, välja arvatud lõikes 4 osutatud riigid või piirkonnad. Nimetatud dokumendid koostatakse strateegiadokumentide või muude käesolevas artiklis osutatud dokumentide alusel.

Käesoleva määruse kohaldamisel võib lõike 3 punktis b osutatud ühist mitmeaastast programmdokumenti käsitada mitmeaastase sihtprogrammina, juhul kui see vastab kõnealuse lõikega kehtestatud põhimõtetele ja tingimustele, kaasa arvatud suunavad rahaeraldused, ja artiklis 14

Muudatusettepanek

5. Mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse kõigi riikide või piirkondade jaoks, mis käesoleva määruse alusel liidu rahalistest vahenditest suunavaid rahaeraldusi saavad, välja arvatud lõikes 4 osutatud riigid või piirkonnad. Nimetatud dokumendid koostatakse strateegiadokumentide või muude käesolevas artiklis osutatud dokumentide alusel.

Käesoleva määruse kohaldamisel võib lõike 3 punktis b osutatud ühist mitmeaastast programmdokumenti käsitada mitmeaastase sihtprogrammina, juhul kui see vastab kõnealuse lõikega kehtestatud põhimõtetele ja tingimustele, kaasa arvatud suunavad rahaeraldused, ja artiklis 14

sätetatud menetlustele.

Mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu valitud rahastamisprioriteetid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad ja rahaeraldise suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata.

Mitmeaastaseid sihtprogramme tuleb vajaduse korral kohandada, võttes arvesse nende aluseks oleva strateegiadokumendi vaheläbivaatamisi või eriotstarbelisi läbivaatamisi.

Vastastikuse vastutuse põhimõtte kohaselt võib kokkulepitud eesmärkide, kaasa arvatud hea valitsemistava, demokraatia ning inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete austamisega seotud eesmärkide taotlemisel ja täitmiselsuunavaid rahaeraldise läbivaatamise tulemusel suurendada või vähendada, eelkõige selliste erivajaduste kontekstis nagu kriisi-, kriisijärgsest või ebakindlast olukorrast tulenevad vajadused, või juhul, kus tulemus on olnud erandlik või mitterahuldav.

sätetatud menetlustele.

Mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu valitud rahastamisprioriteetid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad, ***inimõiguste ja demokraatlike reformidega seotud kohustused, mida partnerriigid peavad täitma***, rahaeraldise suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa ***ning abi peatamise või rahaliste vahendite ümberpaigutamise tingimused***. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata.

Mitmeaastaseid sihtprogramme tuleb vajaduse korral kohandada, võttes arvesse nende aluseks oleva strateegiadokumendi vaheläbivaatamisi või eriotstarbelisi läbivaatamisi. ***Tõsised ja süstemaatilised inimõiguste rikkumised käivitavad automaatselt strateegiadokumendi eriotstarbelise läbivaatamise. Eriotstarbelistest vaheläbivaatamistest teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning need avalikustatakse ja tehakse kohalikele sidusrühmadele kättesaadavaks.***

Vastastikuse vastutuse põhimõtte kohaselt võib kokkulepitud eesmärkide, kaasa arvatud hea valitsemistava, demokraatia ning inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete austamisega seotud eesmärkide taotlemisel ja täitmiselsuunavaid rahaeraldise läbivaatamise tulemusel suurendada või vähendada, eelkõige selliste erivajaduste kontekstis nagu kriisi-, kriisijärgsest või ebakindlast olukorrast tulenevad vajadused, või juhul, kus tulemus on olnud erandlik või mitterahuldav.

Läbivaatamismenetlus võimaldab konsulteerida kohalike ja rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Sellest teavitatakse täiel määral Euroopa Parlamenti ja nõukogu.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Kriisi-, kriisijärgses või ebakindlas olukorras olevate riikide programmdokumentide koostamisel tuleb arvesse võtta nende haavatavat olukorda, erivajadusi ning asjaomaste riikide või piirkondade tingimusi.

Tähelepanu tuleb pöörata konfliktiennetus-, riigi ülesehitamise ja rahu kindlustamise, konfliktijärgse lepitamise ja taastusmeetmetele.

Juhul kui üks või mitu partnerriiki on vahetult kaasatud kriisi-, kriisijärgsesse või ebakindlasse olukorda või neid mõjutab selline olukord, pööratakse erilist rõhku hädaabi, taastus- ja arenguabi koordineerimise kiirendamisele, et aidata sellistel riikidel hädaolukorrast arenguetappi üle minna. Programmides, mis on kavandatud riikidele või piirkondadele, mis on haavatavas olukorras või kus esineb sageli loodusõnnetusi, nähakse ette suurõnnetuste vältimise ja nendeks valmisoleku ning selliste õnnetuste tagajärgede likvideerimise vahendid.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 12 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Kriisi-, kriisijärgses ja ebakindlas

Muudatusettepanek

1. Kriisi-, kriisijärgses või ebakindlas olukorras olevate riikide programmdokumentide koostamisel tuleb arvesse võtta nende haavatavat olukorda, erivajadusi ning asjaomaste riikide või piirkondade tingimusi.

Tähelepanu tuleb pöörata konfliktiennetus-, riigi ülesehitamise ja rahu kindlustamise, konfliktijärgse lepitamise ja taastusmeetmetele.

Juhul kui üks või mitu partnerriiki on vahetult kaasatud kriisi-, kriisijärgsesse või ebakindlasse olukorda või neid mõjutab selline olukord, pööratakse erilist rõhku hädaabi, taastus- ja arenguabi koordineerimise kiirendamisele, et aidata sellistel riikidel hädaolukorrast arenguetappi üle minna. ***Neid pingutusi kooskõlastatakse liidu ja liikmesriikide muude võimalike algatustega lähtuvalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr [.../...], millega kehtestatakse stabiliseerimisvahend.*** Programmides, mis on kavandatud riikidele või piirkondadele, mis on haavatavas olukorras või kus esineb sageli loodusõnnetusi, nähakse ette suurõnnetuste vältimise ja nendeks valmisoleku ning selliste õnnetuste tagajärgede likvideerimise vahendid.

olukorras või juhtudel, kus demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi või põhivabadusi ähvardavate ohtude korral tuleb liidul viivitamata meetmeid võtta, võib ühise rakendusmääruse artikli 15 lõikes 4 sätestatud kiirmenetlust kasutada artiklis 11 osutatud dokumendi muutmiseks, millega kaasneb konkreetse riigi või piirkonna koostööstrateegia eriotstarbeline läbivaatamine.

Selliste läbivaatamiste tulemusena võidakse kavandada spetsiaalne ja kohandatud strateegia, et tagada üleminek pikaajalisele koostööle ning arengule, edendades humanitaar- ja arenguabi poliitika vahendite paremat koordineerimist ja ühelt teisele üleminekut.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Teemaatiliste programmide mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu strateegia asjaomase valdkonna kohta, liidu valitud

olukorras või juhtudel, kus demokraatiat, **rahu ja stabiilsust**, õigusriiki, inimõigusi või põhivabadusi ähvardavate ohtude korral tuleb liidul viivitamata meetmeid võtta, võib ühise rakendusmääruse artikli 15 lõikes 4 sätestatud kiirmenetlust kasutada artiklis 11 osutatud dokumendi muutmiseks, millega kaasneb konkreetse riigi või piirkonna koostööstrateegia eriotstarbeline läbivaatamine. **Sellest teavitatakse täiel määral Euroopa Parlamenti. Võetavad meetmed ei tohi takistada meetmeid, mida võetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr [.../...], millega kehtestatakse stabiliseerimisvahend, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr [.../...] rahastamisvahendi loomise kohta demokraatia ja inimõiguste edendamiseks kogu maailmas, ning peavad olema nende meetmetega täielikult kooskõlas, nii nagu ka kõigi muude tulevikus liidu poolt võetavate meetmetega demokraatia edendamiseks.**

Selliste läbivaatamiste tulemusena võidakse kavandada spetsiaalne ja kohandatud strateegia, et tagada **võimalike uute osalejate kaasamine partnerrriikides**, üleminek pikaajalisele koostööle ning arengule, edendades **rahu kindlustamise, konfliktide ennetamise**, humanitaar- ja arenguabi poliitika vahendite paremat koordineerimist ja ühelt teisele üleminekut.

Muudatusettepanek

1. Teemaatiliste programmide mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu strateegia asjaomase valdkonna kohta, liidu valitud

rahastamisprioriteetid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad, rahvusvaheline olukord ja peamiste partnerite meetmed. Vajaduse korral sätestatakse üleilmsetes algatustes osaluse vahendid ja sekkumisprioriteetid. Mitmeaastased sihtprogrammid on kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud dokumentidega.

rahastamisprioriteetid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad, **abi peatamise või rahaliste vahendite ümberpaigutamise tingimused**, rahvusvaheline olukord ja peamiste partnerite meetmed. Vajaduse korral sätestatakse üleilmsetes algatustes osaluse vahendid ja sekkumisprioriteetid. Mitmeaastased sihtprogrammid on kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud dokumentidega.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Mitmeaastastes sihtprogrammides esitatakse rahaeraldiste suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa toetusi võib jätta jaotamata. Mitmeaastaseid sihtprogramme tuleb vajaduse korral kohandada poliitika tulemusliku elluviimise tagamiseks, võttes arvesse vaheläbivaatamisi või eriotstarbelisi läbivaatamisi.

Muudatusettepanek

2. Mitmeaastastes sihtprogrammides esitatakse rahaeraldiste suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa toetusi võib jätta jaotamata. Mitmeaastaseid sihtprogramme tuleb vajaduse korral kohandada poliitika tulemusliku elluviimise tagamiseks, võttes arvesse vaheläbivaatamisi või eriotstarbelisi läbivaatamisi.

Vaheläbivaatamistest ja eriotstarbelistest läbivaatamistest teavitatakse Euroopa Parlamenti ja Euroopa Liidu Nõukogu, need avalikustatakse ja tehakse kohalikele sidusrühmadele kättesaadavaks.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Strategiadokumendid kinnitab ja mitmeaastased sihtprogrammid võtab vastu komisjon ühise rakendusmääruse

Muudatusettepanek

1. Komisjonile antakse kooskõlas artikliga 18 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte strategiadokumentide ja

artikli 15 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Nimetatud menetlust kohaldatakse ka sisuliste läbivaatamiste suhtes, mille tagajärjel strateegiat või selle kavandamist märkimisväärselt muudetakse.

Muudatusettepanek 38

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 14 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Lõikes 1 osutatud menetlust ei kohaldata strateegiadokumentide ja mitmeaastaste sihtprogrammide mitteoluliste muudatuste suhtes, mis seisnevad tehnilises kohandamises, assigneeringute ümberjaotamises prioriteetsete valdkondade suunavate rahaeraldiste raames või algsete suunavate rahaeraldiste suurendamises või vähendamises mahus, mis on alla 20 %, juhul kui need muudatused ei mõjuta nimetatud dokumentides sätestatud prioriteetseid valdkondi ja eesmärgi. Sel juhul teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule kohandamistest ühe kuu jooksul.

Muudatusettepanek 39

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16**

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks partnerriikide ja -piirkondadega sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes sisalduvate abi peatamist käsitlevate sätete kohaldamist, kutsub liit juhul, kui partnerriik ei täida artikli 3 lõikes 1 nimetatud põhimõtteid, partnerriiki konsultatsioonidele, välja arvatud eriti kiireloomulistel juhtudel, et

mitmeaastaste sihtprogrammide kinnitamiseks. Nimetatud menetlust kohaldatakse ka sisuliste läbivaatamiste suhtes, mille tagajärjel strateegiat või selle kavandamist märkimisväärselt muudetakse.

Muudatusettepanek

2. Komisjon võib ühise rakendusmääruse artikli 15 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlust järgides teha strateegiadokumentides ja mitmeaastastes sihtprogrammides mitteolulisi muudatusi ja tehnilisi kohandusi, assigneeringuid prioriteetsete valdkondade suunavate rahaeraldiste raames ümber jaotada või algseid suunavaid rahaeraldiseid vähem kui 20% suurendada või vähendada, juhul kui need muudatused ei mõjuta nimetatud dokumentides sätestatud prioriteetseid valdkondi ja eesmärgi. Sel juhul teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule kohandamistest ühe kuu jooksul.

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks partnerriikide ja -piirkondadega sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes sisalduvate abi peatamist käsitlevate sätete kohaldamist, kutsub liit juhul, kui partnerriik ei täida artikli 3 lõikes 1 nimetatud põhimõtteid, partnerriiki konsultatsioonidele, välja arvatud eriti kiireloomulistel juhtudel, et

leida mõlemaid pooli rahuldav lahendus. Kui partnerriigiga peetavad konsultatsioonid ei vii mõlemat poolt rahuldavale lahendusele või kui eriti kiireloomulisel juhul konsultatsioonist keeldutakse, võib nõukogu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 lõikega 1 võtta asjakohaseid meetmeid, mis võivad hõlmata liidu abi täielikku või osalist peatamist.

leida mõlemaid pooli rahuldav lahendus. Kui partnerriigiga peetavad konsultatsioonid ei vii mõlemat poolt rahuldavale lahendusele või kui eriti kiireloomulisel juhul konsultatsioonist keeldutakse, võib nõukogu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 lõikega 1 võtta asjakohaseid meetmeid, mis võivad hõlmata liidu abi täielikku või osalist peatamist. ***Euroopa Parlamendi teavitatakse täiel määral konsultatsioonide alustamisest, käigust ja tulemustest, ning tulemused tuleks avalikustada.***

Muudatusettepanek 40

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – I punkt – alapunkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) Detsentraliseerimine ja kohalik valitsemine

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – II punkt – alapunkt b**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

b) Ettevõtluskeskkond, piirkondlik integratsioon ja ülemaailmsed turud ***ning***

b) Ettevõtluskeskkond, piirkondlik integratsioon ja ülemaailmsed turud

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – II punkt – alapunkt c**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c) Jätkusuutlik põllumajandus ja energeetika.

c) Jätkusuutlik põllumajandus ja

energeetika; *ning*

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – A osa – II punkt – alapunkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) Linna- ja territoriaalne juhtimine ja slummide elukeskkonna parandamine.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – A osa – III punkt – alapunkt c

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c) Üleminek humanitaarabi andmiselt ja kriisiohjamiselt pikaajalisele arengukoostööle.

c) Katastroofijärgne taastamine partneritest arenguriikides, sealhulgas kiire reageerimine ja suurem paindlikkus ning üleminek humanitaarabi andmiselt ja kriisiohjamiselt pikaajalisele arengukoostööle.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – A osa – III punkt – alapunkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) Konfliktide ennetamine.

Muudatusettepanek 46

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – lõik 3 – punkt i a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*i a) Rahu kindlustamise ja konfliktide
ennetamise meetmete toetamine.*

Muudatusettepanek 47

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – lõik 3 – punkt i b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*i b) Inimõiguste ja demokratiseerimise
toetamine.*

Muudatusettepanek 48

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – lõik 4 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*d a) Soolise võrdõiguslikkuse
edendamise.*

Muudatusettepanek 49

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – lõik 4 – punkt d b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*d b) Rahu kindlustamise ja konfliktide
ennetamise meetmete toetamine.*

Muudatusettepanek 50

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – lõik 5 – punkt e a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

e a) Rahu kindlustamise edendamine.

Muudatusettepanek 51

**Ettepanek võtta vastu määrus
V lisa – B osa – lõik 3 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) partnerriikides võetavad meetmed, millega toetatakse haavatavaid ja marginaliseeritud rühmi vähim arenenud riikides, ***põhiteenuste osutamise***ga kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ametiasutuste kaudu;

a) partnerriikides võetavad meetmed, millega toetatakse haavatavaid ja marginaliseeritud rühmi vähim arenenud riikides, ***parandades kohalikku valitsemist ja osutades põhiteenuseid*** kohalike ametiasutuste kaudu ning ***hõlbustades kodanikuühiskonna organisatsioonide kaudu nende rühmade osalemist ja esindatust kohalikus elus ja arenguprotsessis***;

Muudatusettepanek 52

**Ettepanek võtta vastu määrus
V lisa – B osa – lõik 3 – punkt e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

e) kohalike, riiklike ja piirkondlike kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse ja valmisoleku suurendamine konfliktide ennetamiseks ja rahu kindlustamiseks, pöörates erilist rõhku teadmussiirdele, meetoditele ja vahenditele sellistes valdkondades nagu dialoog, vahendamine, lepitamine ja üleminekuperioodi õigusemõistmine.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus
V lisa – B osa – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Kohalikud ametiasutused hõlmavad väga erinevaid piirkondlikke ning kohalikke valitsustasandeid ja -harusid, st omavalitsusüksused, kogukonnad, piirkonnad, maakonnad, provintsid, regioonid *jne*.

Muudatusettepanek

Kohalikud ametiasutused hõlmavad väga erinevaid piirkondlikke ning kohalikke valitsustasandeid ja -harusid, st omavalitsusüksused, kogukonnad, piirkonnad, maakonnad, provintsid, regioonid *ning nende ühendused riigi, piirkondlikul ja üleilmsel tasandil*.

MENETLUS

Pealkiri	Arengukoostöö rahastamisvahendi loomine
Viited	COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	DEVE 17.1.2012
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	AFET 17.1.2012
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Ana Gomes 14.12.2011
Vastuvõtmise kuupäev	10.7.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 55 –: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Pino Arlacchi, Bastiaan Belder, Franziska Katharina Brantner, Elmar Brok, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Takis Hadjigeorgiou, Richard Howitt, Liisa Jaakonsaari, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Ryszard Antoni Legutko, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Francisco José Millán Mon, María Muñiz De Urquiza, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Ria Oomen-Ruijten, Pier Antonio Panzeri, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Tokia Saïfi, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, György Schöpflin, Charles Tannock, Inese Vaidere, Sir Graham Watson
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Jacob Bicep, Reinhard Bütikofer, Andrew Duff, Diogo Feio, Roberto Gualtieri, Barbara Lochbihler, Norbert Neuser, Teresa Riera Madurell, Ivo Vajgl, Luis Yáñez-Barnuevo García, Janusz Władysław Zemke
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Victor Boștinaru, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Lena Kolarska-Bobińska, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Artur Zasada

17.9.2012

RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS

arengukomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend (COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD))

Arvamuse koostaja: Helmut Scholz

LÜHISELGITUS

Euroopa Komisjon teeb ettepaneku võtta vastu uus määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend. Praegune määrus kaotab kehtivuse 31. detsembril 2013. Euroopa Parlamendil tuleb nüüd kaasotsustamismenetluses määratleda ajavahemikuks 2014–2022 ette nähtud ELi kõige mahukama välistegevuse rahastamisvahendi iseloom, eesmärgid ja toimimisvaldkond.

ELi arengupoliitika peamine eesmärk on endiselt aidata aktiivselt kaasa vaesuse vähendamisele ja pikas perspektiivis selle kaotamisele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingus. Seetõttu soovib arvamuse koostaja, et arengukoostöö rahastamisvahend annaks oma panuse ka jätkusuutlikusse ja kaasavasse majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengusse, kaasa arvatud ka korralike töökohtade loomisse, ning aitaks edendada demokraatiat, rahvusvahelisi tööstandardeid, õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava ja inimõiguste austamist. Nendele eesmärkidele tõhusamaks kaasaaitamiseks soovib komisjon teha arengukoostöö rahastamisvahendis mõned muudatused.

Komisjon kavatses viia arengukoostöö rahastamisvahendi kooskõlla arengupoliitika viimase aja rahvusvaheliste suundadega. Arvamuse koostaja pooldab seda suhtumist, kuid soovib, et täitevvõim lähtuks oma tegevuses seadusandliku võimu koostatud või heaks kiidetud dokumentidest (eelkõige arengukonsensus), ja mitte vaid ühepoolset täidesaatva võimu enda koostatud dokumentidest. Et muuta rahastamisvahendi kavandatav kasutus veel selgemaks, soovib arvamuse koostaja kaasseadusandjatel käesoleva määruse IV ja V lisad täpsemaks muuta ning õigusakti lisasid vastavalt muuta.

Komisjon soovib partnerriikide suhtes kasutada diferentseeritud suhtumist ning arvestada nende vajaduste, suutlikkuse, kohustuste ja saavutustega ning võimaliku mõjuga partnerriikidele, võimaldamata üleminekuperioodi. Arvamuse koostaja pooldab

põhimõtteliselt diferentseeritud suhtumist ja suurima tähelepanu koondamist kõige suuremate vajadustega riikidele ja piirkondadele, kuid on arvamusel, et need vajadused tuleb koos partnerriikidega selgeks teha protsessis, millest peavad osa võtma ka parlamendid ja kodanikuühiskond. Arvamuse koostaja leiab, et komisjon läks liiga kaugele sellega, et jättis riigid kahepoolsest arengukoostööst välja ning teeb ettepaneku võtta mitu Ladina-Ameerika riiki uuesti III lisa abikõlblike riikide nimekirja.

Komisjon soovib suurendada rahastamisvahendi rakendamise paindlikkust ja vähendada selle keerukust. Arvamuse koostaja pooldab rahastamisvahendi suurema tõhususe nimel tehtavaid jõupingutusi. Kuid vajadusega suurema paindlikkuse järele ei saa õigustada katset teha lõpp parlamendi kohustusele eelarve täitmist kontrollida. Seetõttu ei ole vastuvõetav komisjoni soov saada selle rahastamisvahendi eelarve osas tegutsemiseks 60% ulatuses vabad käed. Selle asemel tuleks esitada täielik nimekirja selle rahastamisvahendi kaudu toetust saavate arengukoostöö alade kohta. Lisaks soovib arvamuse koostaja jätta mõlemale seadusandjale võimaluse esitada komisjoni ettepanekute kohta vastuväiteid, kui komisjon tahab vahendeid üle teatava piiri ümber paigutada, ning samuti mittetehnilise iseloomuga muudatuste korral ning nõuda, et muudatused tehakse delegeeritud õigusaktide kujul.

Lisaks leiab arvamuse koostaja, et kaubandus võib aidata arengut käivitada. Kuid ei saa jätta tähelepanuta asjaolu, et 2012. aasta OECD eksperthinnangu kohaselt moodustavad kaubanduspoliitika küsimused 25% kõikidest poliitikavaldkondade arengusiduse eesmärgiga seotud probleemidest. EL on seadnud poliitikavaldkondade arengusiduse oma kooskõlastatud võitluses vaesuse vastu keskele kohale. Seetõttu tuleb viia kõnealuse rahastamisvahendi lähenemisviisi kaubandusküsimustele rangelt kooskõlla arengueesmärkidega. Vastasel juhul ei tohiks kaubanduse valdkonna tegevust arengukoostöö rahastamisvahendist toetada. Arvamuse koostaja teeb mitu ettepanekut, kuidas kaubanduse ja majanduse valdkonna eesmäärke saaks arengu raamistikku sobitada.

ELi ja Aafrika ühisstrateegia toetamine arengukoostöö rahastamisvahendist on komisjoni ettepanekus hea uuendus. Nagu järeldub hiljutisest Maailmapanga uuringust, peab Aafrika vaesuse kaotamiseks üle saama oma majanduse ja kaubanduse killustatusest. EL peaks omalt poolt kõigi võimalike vahenditega toetama piirkondade ja kontinentide integratsiooni.

Lõpetuseks avaldab arvamuse koostaja heameelt arengukoostöö rahastamisvahendi rahastuse oluliselt suurendamise üle.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Euroopa konsensus arengupoliitika küsimuses, *komisjoni teatised „Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks” ja „Kolmandatele riikidele antava ELi eelarvetoetuse tulevik” ning ka kõik kavandatavad teatised, millega luuakse liidu arengupoliitika üldsuundumused ja põhimõtted, ning nende põhjal tehtavad järeldused* määravad üldpõhimõtted, suundumused ja põhitelje, millest käesoleva määruse rakendamisel juhindutakse.

Muudatusettepanek

(3) Euroopa konsensus arengupoliitika küsimuses, *Euroopa Liidu leping ja Euroopa Liidu toimimise leping ning eesmärgid, mille liit ja tema ja liikmesriigid on vastu võtnud ÜRO kontekstis ja eriti seoses ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverentsi, ÜRO Arenguprogrammi ja muude pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega,* määravad üldpõhimõtted, suundumused ja põhitelje, millest käesoleva määruse rakendamisel juhindutakse.

Selgitus

Liidu täidesaatev võim peaks saama liidu poliitikavahendite rakendamiseks juhatust dokumentidest, mille kaasautor või vastuvõtja on seadusandlik võim, mitte aga teatistest, mis on välja antud sellesama täidesaatva võimu poolt. Seetõttu ei tohiks õigusaktides viidata dokumentidele, mille koostamisel seadusandja ei ole osalenud, ning eriti tuleks hoiduda vabade käte andmisest stiilis "kõik kavandatavad teatised".

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Liit *seab eesmärgiks ka sidususe tagamise liidu* välistegevuse muude *valdkondadega*. See tuleks tagada *liidu arengukoostöö poliitika* kindlaksmääramisel ja strateegilisel kavandamisel ning meetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek

(5) Liit *on täielikult pühendunud poliitikavaldkondade arengusidususe edendamisele ja ühtsuse tagamisele välistegevuse eri valdkondade ning välistegevuse ja muude poliitikavaldkondade vahel. Liidu arengukoostöö poliitika esmane eesmärk on vaesuse vähendamine ja kaotamine. Liidu välispoliitika toetab arenguriikide kestlikku majanduslikku, sotsiaalset ja*

keskkonnaalast arengut. See hõlmab ka inimõiguste, sotsiaalse õigluse, tööstandardite, õiglaste kaubandussuhete ning keskkonna- ja kliimaga seotud tavade edendamist. Arengukavad, mille eesmärk on kaubandussuhteid täiustada, laiendada, või hõlbustada ning koolitust pakkuda, järgivad samu põhimõtteid. See tuleks tagada strateegilisel kavandamisel ning meetmete rakendamisel. Liidu eesmärk on olemasolevaid vahendeid tulemuslikult kasutada, et nende mõju oleks võimalikult suur.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, kaasa arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu ja selle liikmesriikide heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Muudatusettepanek

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, kaasa arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu ja selle liikmesriikide heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Koostöös ÜRO Tööstusarengu Organisatsiooniga peaks liit aitama arendada põhja-lõuna ja lõuna-lõuna tööstuskoostööd investeringute, suutlikkuse suurendamise, tehnosiirde ja kestliku tööstusarengu kaudu, mis aitaks arenguriikidel globaliseerumisprotsessist kasu saada.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9a) Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmesriigid kohustusid neljandal ministrite konverentsil Dohas integreerima kaubandusküsimused arengustrateegiasse ja andma kaubandusega seotud tehnilist ja suutlikkuse suurendamise abi, ning kordasid seda lubadust WTO seitsmendal ministrite konverentsil.

Selgitus

Toob uuesti sisse kehtivas arengukoostöö määruses leiduva asjakohase põhjenduse.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9b) Siseriikliku ja piirkondadevahelise kaubanduse parandamine on eduka kasvu- ja arengustrateegia võtmelement. Liit peaks suurendama toetust siseriikliku kaubanduse vajaduste katteks ja piirkondliku integratsiooni tarbeks. Ta peaks toetama arengumaade integreerumist maailmamajandusega vastavalt nende soovile ning jääma ise sealjuures arenguriikide jaoks kõige avatumaks turuks, et aidata kaasa selle arengustrateegia edule. Liit peaks viima ellu kaubanduspoliitika mitmepoolsuse toetamise poliitikat ning soodustama arenguriikide läbirääkimisvõime suurendamist.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele probleemidele, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng ning demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja õigusriigi edendamine üleilmselt, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö **on suunatud** partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel **keskendutaks** kahepoolset kavandamist sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetusel põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju.

Muudatusettepanek

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning *toetada üleilmseid eesmärke*, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng **avatud ja õiglase kaubanduse kaudu** ning demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste, **rahvusvaheliste tööstandardite** ja õigusriigi edendamine üleilmselt, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö **tooks suurimat kasu** partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel **tuleks** kahepoolset kavandamist **keskenduda** sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetusel põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju. **Riikidel, kes ei ole enam riigipõhiste geograafiliste programmide raames abikõlblikud, peaks olema võimalik loobuda abist järk-järgult, pöörates erilist tähelepanu eriti haavatavate elanikerühmade vajadustele ning võttes arvesse, et mõned nendest riikidest jäävad ilma ka üldisest soodustuste süsteemist tulenevatest kaubanduslikest eelistest, mistõttu see mõjutab neid kahekordselt.**

Muudatusettepanek 7

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 14**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14) Globaliseerunud maailmas saavad järk-järgult ELi välistegevuse osaks ka sisepoliitikavaldkonnad, nagu keskkond, kliimameetmed, tööhõive (kaasa arvatud inimväärse töö tagamine kõigile), sooline võrdõiguslikkus, energeetika, veepoliitika, transport, tervishoid, haridus, õigusküsimused ja turvalisus, teadustegevus ja innovatsioon, infoühiskond, ränne, põllumajandus ja kalandus. **Komisjoni teatise „Euroopa 2020. aastal – aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” tõstetakse esile liidu kohustust edendada oma sise- ja välispoliitikas arukat, kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu, koondades kolm sammast: majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnaalne.**

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) Suured probleemid, millega liit vastamisi seisab ja kus on tungiv vajadus rahvusvaheliselt tegutseda, on kliimamuutustega võitlemine ja keskkonnakaitse. **Komisjoni 29. juuni 2011. aasta teatise „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” sätestatud eesmärgi kohaselt peaks käesolev määrus aitama kaasa eesmärgile** suunata vähemalt 20 % ELi eelarvest vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise ühiskonna loomiseks ning vähemalt 25 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi rahalistest vahenditest tuleks kasutada kliimamuutuste ja keskkonnaga seotud eesmärkide saavutamiseks. Nendes kahes valdkonnas võetavad meetmed peaksid olema võimaluse korral vastastikku toetavad, et nende mõju

(14) Globaliseerunud maailmas saavad järk-järgult ELi välistegevuse osaks ka sisepoliitikavaldkonnad, nagu keskkond, kliimameetmed, **taastuenergia edendamise**, tööhõive (kaasa arvatud inimväärse töö tagamine kõigile), sooline võrdõiguslikkus, energeetika, veepoliitika, transport, tervishoid, haridus, õigusküsimused ja turvalisus, **kultuur**, teadustegevus ja innovatsioon, infoühiskond, ränne, põllumajandus ja kalandus. **Liidu** aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia **edu oleneb liidu rahvusvaheliste kaubanduspartnerite majanduslikust ja ühiskondlikust edenemisest, mida tuleks tema sise- ja välispoliitikas esile tõsta.**

Muudatusettepanek

(15) Suured probleemid, millega liit **ja kõik tema rahvusvahelised kauplemis- ja kaubanduspartnerriigid ja -piirkonnad vastamisi seisavad** ja kus on tungiv vajadus rahvusvaheliselt tegutseda, on kliimamuutustega võitlemine ja keskkonnakaitse. Käesolev määrus peaks **toetama eesmärki** suunata vähemalt 20 % ELi eelarvest vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise ühiskonna loomiseks ning vähemalt 25 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi rahalistest vahenditest tuleks kasutada kliimamuutuste ja keskkonnaga seotud eesmärkide saavutamiseks, **võttes arvesse ülemaailmse kaubavahetuse ja kaubaveo, eelkõige töötlemata toormaterjalide osa kliimale mõju avaldavate heidete tekitamises.** Nendes

tugevdada.

kahes valdkonnas võetavad meetmed peaksid olema võimaluse korral vastastikku toetavad, et nende mõju tugevdada.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) *Komisjoni teatises „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” kavandatakse* sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu *pidevat toetamist vähemalt 20 % ulatuses liidu arenguabist. Sellele kaasaaitamiseks peaks vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest sellesse arenguvaldkonda minema.*

Muudatusettepanek

(16) *Vähemalt 20 % ulatuses liidu arenguabist peaks olema suunatud* sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu *toetamiseks. See peaks hõlmama põhiliste sotsiaalteenuste osutamist, eelkõige tervishoiu ja hariduse valdkonnas. Vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest peaks minema sellesse arenguvaldkonda.*

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Käesoleva määruse kohaseid partnerriikide loetelusid tuleks kohandada vastavalt võimalikele muudatustele OECD arenguabi komitee määratud staatuses, samuti inimarengus, abist sõltuvuses, kriisiolukordades, haavatavuses ja muudes aspektides, sealhulgas arenguprotsessi dünaamilisuses, toimunud muudatuste alusel. *Sellised* ajakohastused, kahepoolse arenguabi saamise tingimustele vastavate partnerriikide *läbivaatamine* ja muudatused konkreetsete koostöömeetmete ja tegevuse määratluses ning programmi rahaeraldiste suunava jaotuse *kohandamine on* käesoleva määruse *mitteolemuslikud osad. Sellest tulenevalt, et kohandada määruse reguleerimisala*

Muudatusettepanek

(17) Käesoleva määruse kohaseid partnerriikide loetelusid tuleks kohandada vastavalt võimalikele muudatustele OECD arenguabi komitee määratud staatuses, samuti inimarengus, abist sõltuvuses, kriisiolukordades, haavatavuses ja muudes aspektides, sealhulgas arenguprotsessi dünaamilisuses, toimunud muudatuste alusel. *Komisjon peaks esitama* ajakohastused, kahepoolse arenguabi saamise tingimustele vastavate partnerriikide *läbivaatamise* ja muudatused konkreetsete koostöömeetmete ja tegevuse määratluses ning programmi rahaeraldiste suunava jaotuse *kohandamise õigusakti ettepanekute vormis, millega tehakse vajalikud muudatused* käesoleva määruse

kolmandate riikide kiiresti areneva tegelikkusega, tuleks komisjonile anda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaselt volitused ajakohastada käesoleva määruse lisasid, mis hõlmavad liidult rahaliste vahendite saamise tingimustele vastavate partnerriikide ja -piirkondade loetelusid, geograafiliste ja temaatiliste programmide konkreetsete koostöömeetmete määratlust ning programmi rahaeralduste suunavat jaotust. Eriti oluline on, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, kaasa arvatud ekspertide tasandil. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide ettevalmistamise ja koostamise ajal tagama asjakohaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

lisadesse I, III, IV, V, VI ja VII.

Selgitus

Kaasseadusandjad peaksid säilitama kõrgetasemelise kontrolli liidu suurima välisrahastusvahendi kaudu toimuva rahastamise üle.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 18**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(18) Kõnealuse määruse rakendamisel ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendusvolitused.

välja jäetud

Muudatusettepanek 12

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19) Käesoleva määruse artiklites 11–14 sätestatud strateegiadokumentide ja mitmeaastaste sihtprogrammidega seotud

välja jäetud

rakendamisolituse tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisolituste teostamise suhtes. Võttes arvesse nimetatud rakendusaktide olemust, eeskätt nende poliitilist orientatsiooni ja mõju eelarvele, tuleks nende vastuvõtmiseks kasutada üldiselt kontrollimenetlust, välja arvatud väikese finantsmahuga meetmete puhul. Komisjon peaks viivitamata võtma vastu kohaldatavad rakendusaktid, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kus Euroopa Liidult oodatakse kiiret reageerimist tungiva kiireloomulisuse tõttu.

Muudatusettepanek 13

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b – alapunkt ii**

Komisjoni ettepanek

ii) edendada demokraatiat, õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava **ja inimõiguste austamist**.

Muudatusettepanek

ii) edendada, **kindlustada ja toetada** demokraatiat, **sealhulgas ausate ja läbipaistvate valimiste teel, tugevdades inimõigustest kinnipidamist, sotsiaalset õiglust ja rahvusvahelisi tööstandardeid, edendades** õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava **nii avalikus kui erasektoris, õiglasi kaubandussuhteid ning toetades rahvusvahelistest konventsioonidest ja rahvusvahelise õiguse põhimõtetest kinnipidamist seoses sotsiaalsete ja keskkonnastandarditega**.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 2 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) vajadustel;

Muudatusettepanek

(a) arenguvajadustel, mis on määratletud tihedas koostöös partnerriikide ja -piirkondade ning nende parlamentidega, arvestades täielikult sotsiaalmajanduslike sidusrühmade ja kodanikuühiskonna seisukohtadega;

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 2 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) suutlikkusel luua rahalisi vahendeid ja tagada neile juurdepääs ning suutlikkusel abi vastu võtta; ning

Muudatusettepanek

(b) suutlikkusel luua rahalisi vahendeid ja tagada neile juurdepääs ning auditiasel suutlikkusel ja suutlikkusel abi vastu võtta ja auditeid korraldada; ning

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus

II jaotis – artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised küsimused: inimõiguste edendamine, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine.

Muudatusettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised küsimused: inimõiguste edendamine, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus, **inimväärne töö** ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Erilist tähelepanu **tuleb** osutada õigusriigi tugevdamisele, õiguskaitse kättesaadavuse parandamisele ning kodanikuühiskonna, kaubanduse ja säästva arengu, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale juurdepääsu, tervishoiu ja toiduga kindlustatuse toetamisele ning dialoogi, ühiskonnas osalemise ja leppimise edendamisele ning institutsioonide loomisele.

Muudatusettepanek

4. **Piirkondlikul, riiklikul ja kohalikul tasandil tuleb** erilist tähelepanu osutada õigusriigi tugevdamisele, **õigusaktide rakendamisele ja jõustamisele, eelkõige töö- ja keskkonnaõiguse alal**, õiguskaitse kättesaadavuse parandamisele ning kodanikuühiskonna **toetamisele, kaasa arvatud järelevalve tegevuse üle, õiglase** kaubanduse ja säästva arengu, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale **ja avalikele teenustele** juurdepääsu, tervishoiu ja toiduga kindlustatuse toetamisele ning dialoogi, ühiskonnas osalemise ja leppimise edendamisele ning institutsioonide loomisele.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Käesoleva määruse rakendamisel tagatakse kooskõla liidu välistegevuse muude valdkondadega ja muude liidu asjakohaste poliitikasuundadega. Selleks **toetuvad** käesoleva määruse alusel **rahastatavad meetmed**, kaasa arvatud Euroopa Investeeringispanga hallatavad meetmed, **koostööpoliitikatele**, mis on sätestatud sellistes vahendites nagu liidu ning asjaomaste kolmandate riikide ja piirkondade kokkulepped, deklaratsioonid ja tegevuskavad, **ja liidu otsuste, erihuvidete, poliitilistele prioriteetidele ja strateegiatele**.

Muudatusettepanek

5. Käesoleva määruse rakendamisel **ja arvestades poliitika arengusiduse põhimõtet**, tagatakse kooskõla liidu välistegevuse muude valdkondadega, **kaasa arvatud rahvusvaheline kaubandus ja kaubanduspoliitika, ja** muude liidu asjakohaste poliitikasuundadega. Selleks **toetatakse** käesoleva määruse alusel **rahastatavate meetmetega**, kaasa arvatud Euroopa Investeeringispanga hallatavad meetmed, **vajaduse korral koostööpoliitikat**, mis on sätestatud sellistes vahendites nagu liidu ning asjaomaste kolmandate riikide ja

piirkondade kokkulepped,
kaubanduslepingud, deklaratsioonid ja
tegevuskavad.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 8 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) kaasavat ja osalust soodustavat lähenemisviisi arengule ja kõikide ühiskonnaosade laialdast kaasamist arenguprotsessi ning riigisisesse ja kohalikku dialoogi, sealhulgas poliitilisse dialoogi;

Muudatusettepanek

(b) kaasavat ja osalust soodustavat lähenemisviisi arengule ja kõikide ühiskonnaosade **ning partnerriikide ja -piirkondade parlamentide** laialdast kaasamist arenguprotsessi ning riigisisesse ja kohalikku dialoogi, sealhulgas poliitilisse dialoogi;

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 8 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c a) põhja-lõuna ja lõuna-lõuna tööstuskoostööd investeringute, suutlikkuse suurendamise, tehnosiirde ja kestliku tööstusarengu kaudu, mis aitab arenguriikidel globaliseerumisprotsessist kasu saada.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

9 a. EL asub partnerriikidega dialoogi, et edendada nende arengustrateegiates kaubanduspoliitika teemalist konsulteerimist ja suutlikkuse

suurendamist.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 10

Komisjoni ettepanek

10. Komisjon vahetab *korrapäraselt* teavet kodanikuühiskonnaga.

Muudatusettepanek

10. Komisjon *peab korrapäraselt konsultatsioone ja* vahetab teavet *kõikide asjaomaste toimijatega (abi saavate riikide valitsused ja asutused, kodanikuühiskond, ELi delegatsioonid, rahvusvahelised, riiklikud ja eraõiguslikud organisatsioonid), et ühiselt kujundada ja rakendada oma arengustrateegia kaubandusega seotud mõõdet. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti konsultatsioonide tulemustest.*

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

10a. *Käesoleva määruse kohast liidu abi ei kasutata relvade või laskemoona hankimise ega sõjalise või kaitseotstarbega operatsioonide rahastamiseks.*

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõik 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) *kahepoolset* koostööd III lisas loetletud partnerriikidega.

Muudatusettepanek

(b) *riigipõhist* koostööd III lisas loetletud partnerriikidega *ja vajaduse korral üleminekuperioodi kestel teiste I lisas*

nimetatud partnerriikidega.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Geograafilised programmid **võib muu hulgas koostada** Euroopa konsensusel sisalduvates koostöövaldkondades, et saavutada artikli 2 lõikes 1 sätestatud eesmärged.

Ühised koostöövaldkonnad ja iga konkreetse piirkonna spetsiifilised koostöövaldkonnad on esitatud IV lisas.

Muudatusettepanek

3. Geograafilised programmid **koostatakse** Euroopa konsensusel sisalduvates **ning IV lisas loetletud ühistes ja individuaalsetes** koostöövaldkondades, et saavutada artikli 2 lõikes 1 sätestatud eesmärged.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liidu abi eesmärk programmi „Üleilmse tähtsusega avalikud hüved ja probleemid” raames on toetada meetmeid sellistes valdkondades nagu keskkond ja kliimamuutused, säästev energia, inimareng, toiduga kindlustatus ning rände- ja varjupaigameetmed.

Muudatusettepanek

1. Liidu abi eesmärk programmi „Üleilmse tähtsusega avalikud hüved ja probleemid” raames on toetada meetmeid sellistes valdkondades nagu keskkond ja kliimamuutused, säästev energia, inimareng, toiduga kindlustatus, **õiglane kaubandus, inimväärne töö, sotsiaalne õiglus, kultuur** ning rände- ja varjupaigameetmed.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 9 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Üleaafrikalise programmi mitmeaastane sihtprogramm koostatakse Aafrika ja ELi

Muudatusettepanek

3. Üleaafrikalise programmi mitmeaastane sihtprogramm koostatakse Aafrika ja ELi

ühise strateegia ja selle tegevuskavade alusel.

ühise strateegia ja selle tegevuskavade alusel. ***Tagatakse Euroopa Parlamendi, kodanikuühiskonna ning asjaomaste Aafrika riikide parlamentide ja piirkondlike parlamentide aktiivne kaasamine programmi koostamise ja selle rakendamise järelevalvesse.***

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 1 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Selleks koostatakse strateegiadokumendid üldjuhul liidu ja partnerriigi või -piirkonna dialoogi alusel, kuhu kaasatakse vajaduse korral asjaomased liikmesriigid, ning partnerriigi või -piirkonnaga peetava dialoogi alusel, kuhu kaasatakse kodanikuühiskond ning piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, et tagada asjaomase riigi või piirkonna piisav omalus protsessi suhtes ja soodustada riiklike arengustrateegiate, eelkõige vaesuse vähendamise strateegiate toetamist.

Muudatusettepanek

Selleks koostatakse strateegiadokumendid üldjuhul liidu ja partnerriigi või -piirkonna dialoogi alusel, kuhu kaasatakse vajaduse korral asjaomased liikmesriigid, ning partnerriigi või -piirkonnaga peetava dialoogi alusel, kuhu kaasatakse ***siseriiklik ja piirkondlik parlament***, kodanikuühiskond ning piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, et tagada asjaomase riigi või piirkonna piisav omalus protsessi suhtes ja soodustada riiklike arengustrateegiate, eelkõige vaesuse vähendamise strateegiate toetamist.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Strateegiadokumendid ***võivad kuuluda*** vaheläbivaatamisele, vajaduse korral on võimalik rakendada ka eriotstarbelist läbivaatamist kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud partnerriigi või -piirkonnaga sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes.

Muudatusettepanek

2. Strateegiadokumendid ***kuuluvad*** vaheläbivaatamisele, vajaduse korral on võimalik rakendada ka eriotstarbelist läbivaatamist kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud partnerriigi või -piirkonnaga sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes. ***Läbivaatamisprotsessi käigus konsulteeritakse Euroopa Parlamendi vastutavate komisjonide ja***

delegatsioonidega, partnerriikide ja -piirkondade parlamentidega ning ühiste parlamentaarsete struktuuridega. Samuti konsulteeritakse kodanikuühiskonna ning abi saavate riikide sidusrühmade esindajatega.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4. Strateegiadokumente ei ole vaja nende riikide ega piirkondade jaoks, millele liidu rahalistest vahenditest käesoleva määruse alusel jaotatav eraldis ei ületa 2014.–2020.aastal 50 miljonit eurot.

välja jäetud

Selgitus

Ka 50 miljonit eurot on suur summa.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5. Mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse kõigi riikide või piirkondade jaoks, mis käesoleva määruse alusel liidu rahalistest vahenditest suunavaid rahaeraldisi saavad, *välja arvatud lõikes 4 osutatud riigid või piirkonnad*. Nimetatud dokumendid koostatakse strateegiadokumentide või muude käesolevas artiklis osutatud dokumentide alusel.

5. Mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse kõigi riikide või piirkondade jaoks, mis käesoleva määruse alusel liidu rahalistest vahenditest suunavaid rahaeraldisi saavad. Nimetatud dokumendid koostatakse strateegiadokumentide või muude käesolevas artiklis osutatud dokumentide alusel.

Selgitus

Ka 50 miljonit eurot on suur summa.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Strateegiadokumendid kinnitab ja mitmeaastased sihtprogrammid võtab vastu komisjon ***ühise rakendusmääruse artikli 15 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt***. Nimetatud menetlust kohaldatakse ka ***sisuliste*** läbivaatamiste suhtes, mille tagajärjel strateegiat või selle kavandamist märkimisväärselt muudetakse.

Muudatusettepanek

1. Strateegiadokumendid kinnitab ja mitmeaastased sihtprogrammid võtab vastu komisjon ***delegeeritud õigusaktiga***. Nimetatud menetlust kohaldatakse ka ***vahekokkuvõtete ja eriotstarbeliste*** läbivaatamiste suhtes, mille tagajärjel strateegiat või selle kavandamist märkimisväärselt muudetakse.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Lõikes 1 osutatud menetlust ei kohaldata strateegiadokumentide ja mitmeaastaste sihtprogrammide mitteoluliste muudatuste suhtes, mis seisnevad tehnilises kohandamises, assigneeringute ümberjaotamises prioriteetsete valdkondade suunavate rahaeraldiste raames või algsete suunavate rahaeraldiste suurendamises või vähendamises mahus, mis on alla **20 %**, juhul kui need muudatused ei mõjuta nimetatud dokumentides sätestatud prioriteetseid valdkondi ja eesmärke. Sel juhul teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule kohandamistest ühe kuu jooksul.

Muudatusettepanek

2. Lõikes 1 osutatud menetlust ei kohaldata strateegiadokumentide ja mitmeaastaste sihtprogrammide mitteoluliste muudatuste suhtes, mis seisnevad tehnilises kohandamises, assigneeringute ümberjaotamises prioriteetsete valdkondade suunavate rahaeraldiste raames või algsete suunavate rahaeraldiste suurendamises või vähendamises mahus, mis on alla **10 %**, juhul kui need muudatused ei mõjuta nimetatud dokumentides sätestatud prioriteetseid valdkondi ja eesmärke. Sel juhul teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule kohandamistest ühe kuu jooksul.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 17

Komisjoni ettepanek

Komisjonile antakse volitused võtta kooskõlas artikliga 18 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta või täiendada *käesoleva määruse I–VII lisa*.

Muudatusettepanek

Komisjonile antakse volitused võtta kooskõlas artikliga 18 vastu delegeeritud õigusakte, et **võtta vastu**, muuta või täiendada *strategiadokumente ja mitmeaastaseid sihtprogramme*.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 18 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Tähtaeg, mille jooksul tuleb esitada vastuväited, mis käsitlevad I, II ja III lisa vastavusse viimist artikli 1 punktis a kehtestatud abisaajate loetelu läbivaatamist käsitlevate OECD/DCA otsustega, on üks nädal.

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Kõiki käesoleva määruse alusel eraldatavad rahalisi vahendeid auditeerib Euroopa Kontrollikoda (edaspidi kontrollikoda). Kontrollikoda võib konsulteerida abi saavate riikide asjaomaste asutustega, et kaitsta liidu kodanike finantshuve pettuste ja kuritarvituste korral ning tagada käesoleva määruse alusel eraldatavate liidu rahaliste vahendite säästlikkus, tõhusus ja tulemuslikkus.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Artiklites 5–9 osutatud programmidele vahemikus 2014–2020 eraldatavad suunavad miinimumsummad on kindlaks määratud VII lisas. Nimetatud summasid võib programmide vahel ümber jaotada artikli 18 kohase delegeeritud õigusaktiga. ***Üleilmse tähtsusega avalike hüvede ja probleemide programmi raames võib summasid alamrubriikide vahel ümber jaotada komisjoni otsuse põhjal, mis edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühe kuu jooksul alates selle vastuvõtmisest.***

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus III lisa

Komisjoni ettepanek

Partnerriigid ja regioonid, KELLEGA TEHAKSE artikli 5 LÕIKE 2 kohaselt KAHEPOOLSET KOOSTÖÖD

Artikli 5 lõike 2 kohaselt saavad käesoleva määruse alusel kahepoolset arenguabi järgmised partnerriigid:

1. Boliivia
2. Kuuba
3. El Salvador
4. Guatemala
5. Honduras

Muudatusettepanek

2. Artiklites 5–9 osutatud programmidele vahemikus 2014–2020 eraldatavad suunavad miinimumsummad on kindlaks määratud VII lisas. Nimetatud summasid võib programmide vahel ümber jaotada artikli 18 kohase delegeeritud õigusaktiga.

Muudatusettepanek

Partnerriigid ja regioonid, KELLEGA TEHAKSE artikli 5 LÕIKE 2 kohaselt KAHEPOOLSET KOOSTÖÖD

Artikli 5 lõike 2 kohaselt saavad käesoleva määruse alusel kahepoolset arenguabi järgmised partnerriigid:

1. Boliivia
- 1a. Colombia***
- 1b. Costa Rica***
2. Kuuba
- 2a. Ecuador***
3. El Salvador
4. Guatemala
5. Honduras

6. Nicaragua
7. Paraguay
8. Afganistan
9. Bangladesh
10. Bhutan
11. Kambodža
12. Korea Rahvademokraatlik Vabariik
13. Laos
14. Mongoolia
15. Myanmar/Birma
16. Nepal
17. Pakistan
18. Filipiinid
19. Sri Lanka
20. Vietnam
21. Kõrgõzstan
22. Tadžikistan
23. Türkmenistan
24. Usbekistan
25. Iraak
26. Jeemen
27. Lõuna-Aafrika

6. Nicaragua
- 6a. Panama**
7. Paraguay
- 7a. Peruu**
8. Afganistan
9. Bangladesh
10. Bhutan
11. Kambodža
12. Korea Rahvademokraatlik Vabariik
13. Laos
14. Mongoolia
15. Myanmar/Birma
16. Nepal
17. Pakistan
18. Filipiinid
19. Sri Lanka
20. Vietnam
21. Kõrgõzstan
22. Tadžikistan
23. Türkmenistan
24. Usbekistan
25. Iraak
26. Jeemen
27. Lõuna-Aafrika

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus IV lisa – A osa – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Geograafilised programmid **võivad muu hulgas olla** edaspidi **nimetatud** koostöövaldkondade seast, mida ei tohiks võrdsustada sektoritega. Prioriteedid kehtestatakse **kooskõlas komisjoni**

Muudatusettepanek

Geograafilised programmid **nimetatakse Euroopa konsensuse alusel ning** edaspidi koostöövaldkondade seast, mida ei tohiks võrdsustada sektoritega. Prioriteedid kehtestatakse **koostöös vastava partnerriigi**

teatisega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele nimetusega „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” ja sellel põhinevate järeldustega nõukogu institutsioonidelt.

või -piirkonnaga, kaasates kodanikuühiskonda ja parlamente, ning nendes juhitudakse aastatuhande arengueesmärkidest.

Muudatusettepanek 40

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – pealkiri**

Komisjoni ettepanek

I. Inimõigused, demokraatia ja muud hea valitsemistava alused

Muudatusettepanek

I. I. Inimõigused, demokraatia ja muud hea valitsemistava alused *nii avalikus kui ka erasektoris*

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt a**

Komisjoni ettepanek

a) Demokraatia, *inimõigused* ja õigusriik

Muudatusettepanek

a) demokraatia, *sealhulgas õiglased ja läbipaistvad valimised, inimõiguste, nende seas poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste austamine, nagu on sätestatud ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, tööõiguste austamine ja õigusriik*

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt a – taanded (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– toetus demokraatlike õiguste, inimõiguste ja tööõiguste rikkumiste seireks, kaasa arvatud toetus

kodanikuühiskonna organisatsioonidele, ajakirjanikele ning Rahvusvahelisele Tööorganisatsioonile ja muudele eriorganisatsioonidele;

– toetus demokraatlike õigusi, inimõigusi ja tööõigusi käsitlevate õigusaktide rakendamiseks ja jõustamiseks, muu hulgas toetades sotsiaalse dumpingu vastasest võitlust;

– toetus elanikkonna teadlikkuse suurendamiseks olemasolevate demokraatlike õiguste, inimõiguste ja tööõiguste ning vastavate rahvusvaheliste lepingute ja standardite suhtes;

– toetus ametiühingute ja ühistute suutlikkuse suurendamiseks.

Muudatusettepanek 43

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a a) juurdepääs õigusemõistmisele;

– eelkõige Euroopa piiriüleste ettevõtete tegevuse tõttu kannatanutele, kui nimetatud ettevõtted rikuvad töötajate õigusi ja/või kahjustavad keskkonda, lihtsustades meetmete võtmist riigi, piirkonna või Euroopa tasandi kohtutes;

– täiustades edasikaebamise korda ettevõtete tegevuse tõttu kannatanud üksikisikute ja kollektiivide jaoks;

– toetades vajalikke meetmeid sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnaalaste õiguste kaitseks;

Muudatusettepanek 44

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt c**

Komisjoni ettepanek

c) Avalik haldus

Muudatusettepanek

c) Avalik haldus, *sealhulgas finantshaldus, läbipaistvus ja vastutus*

Muudatusettepanek 45

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt d**

Komisjoni ettepanek

d) Maksupoliitika ja -haldus

Muudatusettepanek

d) maksupoliitika ja -haldus, *eelkõige:*
– *rügisestest läbipaistvate, nii üksikisikutele kui ka ettevõtetele mõeldud maksusüsteemide toetamine ning kohaliku tasandi järelevalvesuutlikkuse arendamine;*
– *maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise vastu võitlemine;*
– *rükkide kaupa teostatava aruandluse edendamise.*

Muudatusettepanek 46

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt e**

Komisjoni ettepanek

e) *Korruptsioon*

Muudatusettepanek

e) *Korruptsioonivastased meetmed*

Muudatusettepanek 47

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt f**

Komisjoni ettepanek

f) *Kodanikuühiskond ja kohalikud ametiasutused*

Muudatusettepanek

f) *Valitud kohalikud ametiasutused, sealhulgas vajaduse korral traditsioonilised ja tavaõiguslikud*

Muudatusettepanek 48

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt g**

Komisjoni ettepanek

g) *Loodusvarad* ning

Muudatusettepanek

g) *Loodusvarade, sh tooraine säästev, läbipaistev ja kaasav haldamine*

Muudatusettepanek 49

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt I – punkt g – taanded (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- toetus hea valitsemistava ja toormaterjalide haldamise suutlikkuse suurendamiseks;*
- toetus Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsiooni nr 169 rakendamiseks;*
- toetus ametlikuks ja kodanikuühiskonnal põhinevaks järelevalveks kaevanduse ja metsaraiega tegelevate ettevõtete riigi- ja projektipõhise aruandluse üle;*
- toetus investeerimis- ja kutseõppekavadele toormaterjalide siseriikliku töötlemise valdkonnas;*
- piirkondliku koostöö toetamine piiriüleste toorainereservide haldamisel;*
- toetus tehnoloogilisele koostööle tooraine kaevandamise ja transpordi kõige keskkonnasõbralikumate vormide valdkonnas;*
- toetus loodusvarade kaitse meetmetele, mida võetakse tooraineluure ja -kaevandamise vastu, kaasa arvatud*

Yasuni ITT algatus ja sellega võrreldavad projektid.

Muudatusettepanek 50

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt II – punkt b**

Komisjoni ettepanek

b) Ettevõtluskeskkond, piirkondlik integratsioon *ja ülemaailmsed turud* ning

Muudatusettepanek

b) Ettevõtluskeskkond, piirkondlik integratsioon *ning kauplemine kohalikel, siseriiklikel, piirkondlikel ja ülemaailmsedel turgudel; kohalike tootmissüsteemide kujundamise toetamine, eelkõige edendades kohalikke käsitööstust, VKEsid, mikroettevõtteid, ühistuid ja õiglase kaubanduse põhimõtteid* ning

Muudatusettepanek 51

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt II– punkt b – taanded (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

abi partnerriikidele ja -piirkondadele kaubanduse, investeringute ja piirkondliku integratsiooni vallas, kaasa arvatud tehniline abi ja suutlikkuse suurendamine mõistliku kaubanduspoliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks, eelistades soodustavamate ettevõtluskeskkonda, mõistlikku majandus- ja rahanduspoliitikat ja läbipaistvat maksupoliitikat ning erasektori, eelkõige VKEde arengut, keskendudes kohaliku toodangu turustamisele kohaliku turul, kuid ka siseriiklikul ja piirkondlikel turgudel, samuti seades eesmärgiks partnerriikide

ja -piirkondade kasu sujuvast ja järkjärgulisest integreerumisest maailmamajandusse ning sotsiaalset õiglust ja vaeseid toetavat majanduskasvu edendamise;

– abi arenguriikide kaubandus- ja piirkondlikuks ning maailmajaosiseseks integreerumiseks (kaasa arvatud lõuna-lõuna algatused), soodustades õiglast ja keskkonnasäästlikku majanduskasvu ning levitades kaubanduslääbirääkimiste parimaid tavasid ning sidudes omavahel kaubanduse ja vaesuse vähendamise või muud sarnased strateegiad, samuti muu poliitika sellistes valdkondades nagu turud, infrastruktuur ja piiriülene koostöö selle nimel, et vaestel oleks juurdepääs veele, säästvatele energiale ja inimjulgeolekule;

– kaubanduslääbirääkimiste suutlikkuse parandamine; toetus liitumisele Maailma Kaubandusorganisatsiooniga ja WTO lepingute rakendamisele tehnilise abi ja suutlikkuse suurendamise teel; abi partnerriikidele kaubavahetuse soodustamise vallas;

– majandus- ja kaubanduskoostöö toetamine ja investorisuhete tugevdamine ühenduse ning partnerriikide ja -piirkondade vahel, sealhulgas tegevusega, mille eesmärgiks on tagada, et ettevõtjad, sh kohalikud ja Euroopa ettevõtjad, aitaksid kaasa sotsiaalselt vastutustundlikule ja jätkusuutlikule majandusarengule, kaasa arvatud ILO peamiste tööstandardite täitmine, ning toetaksid kohaliku suutlikkuse tugevdamist;

– toetus arenguriikidega sõlmitavate kaubanduslepingute säästva arengu sätetele, kaasa arvatud sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamine, tagades sellega parema koosmõju kaubanduse, tööhõive ja sotsiaalkaitse vahel;

– õiglase kaubanduse toetamine;

– *inimväärse töö ja vastava töötasu toetamine;*

– *toetus ühistute moodustamisele, eelkõige põllumajanduse ja kalanduse sektoris, kaasa arvatud juhtimissuutlikkuse suurendamine, toetus kavadele masinate, transpordi, ladustamise ja jahutuse ühiseks kasutuseks ning koolituseks ja turustuseks;*

– *koostöö erasektoriga, keskendudes siseriiklike firmade rahastamisele, kaasa arvatud mikrolaenukavad, ning siseriikliku kapitali finantsvõimenduseks, eelkõige MVKEde tasandil, et tõhustada sotsiaalselt vastutustundlikku ja jätkusuutlikku arengut;*

– *toetus kogu elanikkonna jaoks kvaliteetsete ja kaasavate avalike teenuste väljaarendamisele, sh koostöös Euroopa Investeerimispanega ning muude suurte rahvusvaheliste finantsettevõtetega;*

– *arenguriikide toetamine eduka IKT sektori väljatöötamisel, sealhulgas tarkvara arendamine, institutsiooniline toetus traditsiooniliste teadmiste kaitsmiseks ning loovsektori intellektuaalomandiõiguste kaitse, sh loomingulised lahendused nagu patendifondid;*

– *õiglaste majanduslike partnerlussuhete, regulatiivse dialoogi ja ettevõtluskoostöö ülesehitamine, et soodustada partnerriikide majanduse kasvu ja kaotada vaesus.*

Muudatusettepanek 52

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt II – punkt c**

Komisjoni ettepanek

c) Jätkusuutlik põllumajandus ja

Muudatusettepanek

c) jätkusuutlik põllumajandus, *eelkõige*

energeetika.

väikepõllumajandus, ja taastuenergia.

Muudatusettepanek 53

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – A osa – punkt III – punkt b**

Komisjoni ettepanek

b) Ränne ja varjupaik ning

Muudatusettepanek

b) Rände ja varjupaiga toetamine ning

Muudatusettepanek 54

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – sissejuhatav lõik**

Komisjoni ettepanek

Euroopa Liidu abiga toetatakse meetmeid ja sektoripõhist dialoogi, mis on kooskõlas artikliga 5 ning käesoleva määruse üldise reguleerimiseseme ja -ala, eesmärgi ning üldpõhimõtetega. Allpool kirjeldatud valdkondi tuleb kaaluda asjakohaselt, võttes arvesse ühiselt kokkulepitud strateegiaid, partnerlust, koostööd ja **kaubanduslepinguid**. Prioriteedid kehtestatakse kooskõlas teatisega „Muutuste kava” ja sellel põhinevate nõukogu järeldustega.

Muudatusettepanek

Euroopa Liidu abiga toetatakse meetmeid ja sektoripõhist dialoogi, mis on kooskõlas artikliga 5 ning käesoleva määruse üldise reguleerimiseseme ja -ala, eesmärgi ning üldpõhimõtetega. Allpool kirjeldatud valdkondi tuleb kaaluda asjakohaselt, võttes arvesse ühiselt kokkulepitud strateegiaid, partnerlust, koostööd ja **lepinguid avatud ja õiglase kaubanduse edendamiseks**. Prioriteedid kehtestatakse kooskõlas teatisega „Muutuste kava” ja sellel põhinevate nõukogu järeldustega.

Muudatusettepanek 55

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – Ladina-Ameerika – punkt a**

Komisjoni ettepanek

a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ning naiste mõjuvõimu suurendamise edendamine.

Muudatusettepanek

a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, **tööõiguste**, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste, **sh ametiühingute ja ühistute**, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ning naiste mõjuvõimu edendamine.

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – B osa – Ladina-Ameerika – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) Valitsemisprobleemide lahendamine ja poliitikareformide toetamine, eeskätt sotsiaalpoliitika, avaliku sektori finantsjuhtimise ning maksustamise, julgeoleku (sealhulgas uimastid, kuritegevus ja korrupsioon), hea valitsemistava ja avaliku sektori asutuste tugevdamise (sealhulgas uuenduslikud tehnilise koostöö edendamise mehhanismid, nt TAIEX ja mestimisvahendid), inimõiguste (sealhulgas põlisrahvaste ning aafriklastest põlvneajate õigused) kaitsmise, diskrimineerimisvastase võitluse ning uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubanduse vastase võitluse valdkonnas.

Muudatusettepanek

b) Valitsemisprobleemide lahendamine ja poliitikareformide toetamine, eeskätt sotsiaalpoliitika, avaliku sektori finantsjuhtimise ning maksustamise, julgeoleku (sealhulgas uimastid, kuritegevus ja korrupsioon), hea valitsemistava ja avaliku sektori asutuste tugevdamise (sealhulgas uuenduslikud tehnilise koostöö edendamise mehhanismid, nt TAIEX ja mestimisvahendid), inimõiguste (sealhulgas põlisrahvaste ning aafriklastest põlvneajate õigused) kaitsmise, ***Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhiliste töönormide järgimise***, keskkonna, diskrimineerimisvastase võitluse ning uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubanduse vastase võitluse valdkonnas.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – B osa – Ladina-Ameerika – punkt f

Komisjoni ettepanek

f) Majandusliku haavatavuse vähendamine ja ümberstruktureerimise soodustamine ***kaubanduse, investeringute, oskusteabe ja teadustegevuse***, innovatsiooni ning tehnoloogiaga seotud tugeva partnerluse rajamise teel ja säästva ning kaasava majanduskasvu edendamine kõikides selle valdkondades, pöörates erilist tähelepanu rändevoogudele, toiduga kindlustatusele (sealhulgas säästev põllumajandus ja

Muudatusettepanek

f) Majandusliku haavatavuse vähendamine ja ümberstruktureerimise soodustamine ***õiglaste ja avatud kaubandussuhete, arvukamate ja paremate roheline ja kaasava majanduse töökohtade loomiseks vajalike tootlike investeringute, teadustegevuse teadmussirde ja koostöö***, innovatsiooni ning tehnoloogiaga seotud tugeva partnerluse rajamise teel ja säästva ning kaasava majanduskasvu edendamine

kalandus), kliimamuutustele, säästvale energiale, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste (sealhulgas vee ja metsade) kaitsmisele ja seisundi parandamisele **ning tootlikele investeringutele arvukamate ning paremate** töökohtade **loomiseks rohelises majanduses**.

kõikides selle valdkondades, pöörates erilist tähelepanu rändevoogudele, toiduga kindlustatusele (sealhulgas säästev põllumajandus ja kalandus), kliimamuutustele, säästvale energiale, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste (sealhulgas vee, **mulla** ja metsade) kaitsmisele ja seisundi parandamisele; **mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kui kaasava majanduskasvu, arengu ja töökohtade peamise allika toetamine; kaubandusele antava arenguabi soodustamine, tagamaks, et Ladina-Ameerika MVKEd saaksid kasutada rahvusvahelise kauplemise võimalusi.**

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – B osa – Ladina-Ameerika – punkt f a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

f a) Kahjuliku mõju leevendamine, mida üldiste tariifsete soodustuste kavast väljajätmine paljude selle piirkonna riikide majandusele põhjustab.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – B osa – Aasia – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ning naiste mõjuvõimu suurendamise edendamine.

a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, **tööõiguste**, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste, **kaasa arvatud ametiühingute ja ühistute**, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ning naiste mõjuvõimu edendamine.

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – Aasia – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) *Kaubanduse*, investeeringute, *abi*, *rände*, teadustegevuse, innovatsiooni ning tehnoloogiaga seotud kaasava partnerluse *rajamine*.

Muudatusettepanek

b) *Ümberstruktureerimise soodustamine õiglaste kaubandussuhete, arvukamate ning rohelistes ja kaasavas majanduses paremate töökohtade loomiseks vajalike tootlike investeeringute, teadustegevuse teadmussirde ja koostöö, innovatsiooni ning tehnoloogiaga seotud kaasava partnerluse rajamise teel ja säästva ning kaasava majanduskasvu edendamine kõikides selle valdkondades, pöörates erilist tähelepanu rändevõrgudele, toiduga kindlustatusele (sealhulgas säästev põllumajandus ja kalandus), kliimamuutustele, säästvate energiate, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste (sealhulgas vee, mulla ja metsade) kaitsmisele ja seisundi parandamisele.*

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – Aasia – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) Aktiivse ja hästikorraldatud kodanikuühiskonna toetamine *ning avaliku ja erasektori partnerluse soodustamine*.

Muudatusettepanek

d) Aktiivse ja hästikorraldatud kodanikuühiskonna toetamine, *kaasa arvatud ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide sotsiaalse dialoogi tugevdamine*.

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu määrus IV lisa – B osa – Kesk-Aasia – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) Põhiseadusliku reformi ja seadusandliku, regulatiiv- ning haldusraamistiku ELi raamistikuga ühtlustamise edendamine, **sealhulgas edasise demokratiseerimise ja** hästikorraldatud kodanikuühiskonna, õigusriigi **toetamise, hea valitsemistava,** maksusüsteemi ning riiklike institutsioonide ja asutuste (nt valimisorganid, parlamendid, riiklike haldusorganite reformimine ja riiklik finantsjuhtimine) **tugevdamise edendamine.**

Muudatusettepanek

a) Põhiseadusliku reformi ja seadusandliku, regulatiiv- ning haldusraamistiku ELi raamistikuga ühtlustamise edendamine, **keskendudes edasisele demokratiseerimisele, inimõiguste austamisele,** hästikorraldatud kodanikuühiskonna **tugevdamisele, kaasa arvatud ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide sotsiaalse dialoogi tugevdamine,** õigusriigi **toetamisele, heale valitsemistavale,** maksusüsteemi ning riiklike institutsioonide ja asutuste (nt valimisorganid, parlamendid, **sõltumatu kohtusüsteem,** riiklike haldusorganite reformimine ja riiklik finantsjuhtimine) **tugevdamisele.**

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu määrus IV lisa – B osa – Kesk-Aasia – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) Kaasava ja säästva majanduskasvu edendamine, sotsiaalse ning regionaalse ebavõrdsuse vähendamine ja poliitika toetamine sellistes valdkondades nagu haridus, teadustegevus, innovatsioon ja tehnoloogia, tervis, inimväärne töö, säästev energia, põllumajandus ja maaelu areng, **VKEde** soodustamine, elavdades samal ajal turumajanduse arengut, kaubandust ja investeringuid, sealhulgas regulatiivseid reforme ning toetust WTOsse integreerimisele.

Muudatusettepanek

b) Kaasava ja säästva majanduskasvu edendamine, sotsiaalse ning regionaalse ebavõrdsuse vähendamine ja poliitika toetamine sellistes valdkondades nagu haridus, teadustegevus, innovatsioon ja tehnoloogia, tervis, inimväärne töö, säästev energia, põllumajandus ja maaelu areng; **majandusliku mitmekesisuse** soodustamine **MVKEde soodustamise teel,** elavdades samal ajal **sotsiaalse** turumajanduse arengut, **avatud ja õiglast** kaubandust ja investeringuid, sealhulgas regulatiivseid reforme, ning toetust WTOsse integreerimisele.

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu määrus IV lisa – B osa – Kesk-Aasia – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) Jätkusuutliku majandusreformi ja majanduse mitmekesistamise, *kaubanduse*, turumajanduse arendamise, põhisektoritesse (nt energia, *sealhulgas taastuenergia*) tehtavate jätkusuutlike investeeringute, *avaliku ning erasektori partnerluse* ja partnerriikide WTOsse integreerimise edendamine.

Muudatusettepanek

c) Jätkusuutliku majandusreformi ja majanduse mitmekesistamise, *avatud ja õiglaste kaubandussuhete, jätkusuutliku sotsiaalse* turumajanduse arendamise, põhisektoritesse (nt energia, *rõhuga taastuenergiat*) tehtavate jätkusuutlike investeeringute ja partnerriikide *soovi korral nende* WTOsse integreerimise edendamine.

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu määrus IV lisa – B osa – Kesk-Aasia – punkt e

Komisjoni ettepanek

e) Rahastamisvahendi alusel kasutatavate vahendite täiendamine sidusa töö ja toetusega muude ELi rahastamisvahendite kaudu, mis võivad olla suunatud laiemale regionaalsele integratsioonile, edendades *ELi* huve sellistes valdkondades nagu majandus, *energeetika*, teadustegevus, innovatsioon ja tehnoloogia, võitlus uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubandusega, võttes arvesse julgeoleku ja arengu vahelist seost, *ning rände juhtimine* ja põgenike ja pagulaste abistamine, võttes arvesse arengu ja rände vahelist seost.

Muudatusettepanek

e) Rahastamisvahendi alusel kasutatavate vahendite täiendamine sidusa töö ja toetusega muude ELi rahastamisvahendite kaudu, mis võivad olla suunatud laiemale regionaalsele integratsioonile, edendades *vastastikuseid* huve sellistes valdkondades nagu *säästev* majandus, *majanduse taastamine ja kaitse finantskriiside eest, taastuenergia*, teadustegevus, innovatsioon ja tehnoloogia; *toetus usaldusväärsete, kättesaadavate ja kasutajasõbralike rahastamiskanalite arendamiseks, kaasa arvatud Euroopa Investeerimispannga mikrokrediidi ja edasigarantii kavad*; võitlus uimastitootmise, -tarbimise ja -kaubandusega, võttes arvesse julgeoleku ja arengu vahelist seost, *ühtse rändejuhimise ja hästi hallatud liikuvuse edendamine, samuti* põgenike ja pagulaste

abistamine *praktiliste lahendustega*, võttes arvesse arengu ja rände vahelist seost.

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – Lõuna-Aafrika – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) *Eri vabakaubanduspiirkondade loomisega käivitunud kohanemismeetmete* toetamine.

Muudatusettepanek

b) *Piirkondlike kaubandussuhete integratsiooni* toetamine *Lõuna-Aafrika ja tema Lõuna-Aafrika Arenguihenduse (SADC) liikmetest partnerite vahel, võttes arvesse võimalikke tulevasi vabakaubanduspiirkondi nende vahel ning tihenevaid kaubandussidemeid ELiga;*

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – B osa – Lõuna-Aafrika – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) Majandusliku haavatavuse *ületamine* ja ümberstruktureerimise *saavutamise rõhuasetusega* inimväärsele *tööle jätkuva ning* kaasava majanduskasvu, vähese CO₂-heitega rohelise majanduse ning *jätkusuuutliku arengu kaudu* kõikides selle valdkondades (sealhulgas säästev põllumajandus ja kalandus) *ja* bioloogilise mitmekesisuse *ning* ökosüsteemi *teenuste* seisundi *parandamise kaudu*.

Muudatusettepanek

d) Majandusliku haavatavuse *vähendamine* ja ümberstruktureerimise *soodustamine rõhuga* inimväärsele *tööhõivele säästliku ja* kaasava majanduskasvu *ning energiatõhusa, taastuval energial põhineva* vähese CO₂-heitega *majanduse abil, kehtestades tugevad partnerlussidemed, mis toetuvad õiglastele kaubandussuhetele, tootlikele investeeringutele arvukamate ning paremate* rohelise *ja kaasava* majanduse *töökohtade loomiseks, teadmussiirdele ja koostööle teadustegevuses, innovatsioonile ja tehnoloogiale, ning edendades säästvat ja kaasavat arengut* kõikides selle valdkondades, *pöörates erilist tähelepanu rändevoogudele, eluasemetele, toiduga kindlustatusele*

(sealhulgas säästev põllumajandus ja kalandus), *kliimamuutustele, säästvale energiale ning* bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi (*sealhulgas vee ja mulla*) *kaitsmisele ja seisundi parandamisele.*

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu määrus V lisa – A osa – sissejuhatus

Komisjoni ettepanek

Artiklis 6 sätestatud tingimuste alusel on üleilmseid avalikke hüvesid ja probleeme käsitleva programmi eesmärk tugevdada koostööd, teadmuse ja kogemuste vahetamist ning partnerriikide suutlikkust. Programm võib olla *muu hulgas* järgmistest koostöövaldkondadest, kui see tagab nende tugeva seotuse tõttu nende võimalikult suure koostoime.

Muudatusettepanek

Artiklis 6 sätestatud tingimuste alusel on üleilmseid avalikke hüvesid ja probleeme käsitleva programmi eesmärk tugevdada koostööd, teadmuse ja kogemuste vahetamist ning partnerriikide suutlikkust. Programm *koostatakse Euroopa arengukonsensuse põhjal ja see* võib olla järgmistest koostöövaldkondadest, kui see tagab nende tugeva seotuse tõttu nende võimalikult suure koostoime.

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu määrus V lisa – A osa – Säästev energia – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) Energiajulgeoleku edendamine, nt allikate ja energiavarustuskanalite mitmekesistamise kaudu, võttes arvesse hinnakõikumisega seotud probleeme ja heitkoguste vähendamise potentsiaali, täiustades turgusid *ning* soodustades energiavõrkude sidumist ja kaubandust.

Muudatusettepanek

c) Energiajulgeoleku edendamine, nt allikate ja energiavarustuskanalite mitmekesistamise kaudu, võttes arvesse hinnakõikumisega seotud probleeme ja heitkoguste vähendamise potentsiaali, täiustades turgusid *ja* soodustades energiavõrkude sidumist *ning avatud ja õiglast* kaubandust.

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu määrus V lisa – A osa – Inimareng – punkt a

Komisjoni ettepanek

Meetmete edendamine, mille eesmärk on luua juurde paremaid töökohti sellistes valdkondades nagu kohalike mikro-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurents- ning kohanemisvõime arendamine ja nende **integratsioon üleilmseesse majandusse**; arengumaade abistamine **mitmepoolsesse kaubandussüsteemi** integreerumisel; erasektori arendamine ning ettevõtluskeskkonna, tööstusinnovatsiooni ja tehnoloogiapoliitika ning **kaubanduspoliitika ja -lepingute määratlemise ning rakendamise parandamine**; regionaalse integratsiooni toetamine; **ELi ja partnerriikide ning -regioonide investeerimissuhete edendamine**; era- ning avaliku sektori investeringute ja koostöö võimendamine uuenduslike rahastamisvahendite kaudu. **Rohelise majanduse, ressursitõhususe ja säästva tarbimise ning säästvate tootmisprotsesside edendamine**. Elektrooniliste sidevahendite kui kõikides sektorites majanduskasvu toetavate vahendite kasutamise edendamine, et ületada digitaalne lõhe, töötada selles valdkonnas välja asjakohane poliitika ja reguleeriv raamistik ning edendada vajaliku taristu väljaarendamist ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevate teenuste ja rakenduste kasutamist.

Muudatusettepanek

Meetmete edendamine, mille eesmärk on luua juurde paremaid töökohti sellistes valdkondades nagu kohalike mikro-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurents- ning kohanemisvõime arendamine ja nende **pääs kohalikule, riigisisesele, piirkondlikule ja ülemaailmsele turule**; arengumaade abistamine **piirkondlikesse ja mitmepoolsetesse kaubandussüsteemidesse** integreerumisel; **kohaliku käsitöö arendamine, mis aitab säilitada kohalikku kultuuripärandit**, erasektori arendamine, **kaasa arvatud mikrokrediidi kavad**, ning ettevõtluskeskkonna **parandamine, toetades kohaliku majanduse ja kohalike tootmissüsteemide arengut**; tööstusinnovatsiooni ja tehnoloogiapoliitika ning **õiglaste kaubandussuhete määratlemine ja rakendamine, kaubanduslepingute üle läbirääkimise suutlikkuse suurendamine**; regionaalse integratsiooni toetamine; era- ning avaliku sektori investeringute ja koostöö võimendamine uuenduslike rahastamisvahendite kaudu. **Esikohale tuleks seada kaubandus, millel on partnerriikides siseriiklik mõju ning kaubandus, mis toob kasu väikeettevõtjatele ja vaestele, samuti tuleks kaubandusabi paremini suunata, edendada rohelist ja kaasavat majandust, ressursitõhusust ja säästvat tarbimist ning säästvaid tootmisprotsesse**. Elektrooniliste sidevahendite kui kõikides sektorites majanduskasvu toetavate vahendite kasutamise edendamine, et ületada digitaalne lõhe, töötada selles valdkonnas välja asjakohane poliitika ja reguleeriv raamistik ning edendada vajaliku taristu väljaarendamist ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevate teenuste ja rakenduste kasutamist.

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu määrus

V lisa – punkt A – Ränne ja varjupaik – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) Rändevoogude parema juhtimise tagamine kõikides aspektides.

Muudatusettepanek

b) Rändevoogude parema juhtimise tagamine kõikides aspektides **ning rändajate igakülgne parem kaitse, tagades põgenike parema kaitse ja turvalised teed liitu sisenemiseks.**

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu määrus

V lisa – punkt B– lõik 2 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

b a) Euroopa tarbijate teadlikkuse suurendamine õiglase ja jätkusuutliku kaubanduse küsimuses ning õiglase kaubanduse toodete Euroopa turule pääsu soodustamine;

MENETLUS

Pealkiri	Arengukoostöö rahastamisvahendi loomine	
Viited	COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD)	
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	DEVE 17.1.2012	
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	INTA 17.1.2012	
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Helmut Scholz 25.1.2012	
Arutamine parlamendikomisjonis	30.5.2012	11.7.2012
Vastuvõtmise kuupäev	17.9.2012	
Lõpphääletuse tulemus	+: 21 –: 1 0: 2	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	William (The Earl of) Dartmouth, Marielle de Sarnez, Christofer Fjellner, Metin Kazak, Franziska Keller, David Martin, Vital Moreira, Paul Murphy, Helmut Scholz, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Henri Weber, Jan Zahradil	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Amelia Andersdotter, Josefa Andrés Barea, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Silvana Koch-Mehrin, Tokia Saïfi, Jarosław Leszek Wałęsa, Pablo Zalba Bidegain	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Eric Andrieu, Jolanta Emilia Hibner, Gabriel Mato Adrover	

13.7.2012

EELARVEKOMISJONI ARVAMUS

arengukomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend (COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD))

Arvamuse koostaja: Jan Kozłowski

LÜHISELGITUS

EL on maailma suurim arenguabi andja ja koos liikmesriikidega annab liit rohkem kui pool arenguriikidele antavast abist. Peale selle kinnitas EL viimasel aastatuhande arengueesmärkide teemalisel tippkohtumisel uuesti oma kavatsust säilitada arenguabi andmisel juhtpositsioon, lubades täita eesmärgi eraldada aastaks 2015 abina 0,7% kogurahvatulust ja hinnata igal aastal selle eesmärgi täitmist.

Käesolev komisjoni ettepanek võtta vastu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend, annab liidu käsutusse mehhanismid, mis on vajalikud täitmaks liidu kohustusi 2014–2020 mitmeaastase finantsraamistiku raames. Uus arengukoostöö rahastamisvahend jagab selle eelkäija eesmärgi, eriti eesmärgi kaotada vaesus partnerriikides ja -piirkondades. Uue arengukoostöö rahastamisvahendi geograafiline ulatus lähtub senisest ja annab parema õigusliku aluse piirkondadevaheliste algatuste, näiteks Aafrika - ELi ühisstrateegia, rakendamiseks.

Liidu tasandi arenguabi on eriti väärtuslik, sest EL on välisabi andmisel ja liikmesriikide sellesuunaliste jõupingutuste täiendamisel erapooletus seisundis. Kasinuse aegadel on ELi ja liikmesriikide poliitika kavandamisel rohkem kooskõlastatud ja integreeritud lähenemisviis järjest vajalikum, selleks et ülemaailmseid probleeme tulemuslikumalt lahendada ja praeguse komisjoni ettepanekuga püütakse seda koostöövõimet veelgi tugevdada. Peale selle lihtsustatakse järgmiseks programmiperioodiks õiguskeskkonda, mis peaks rahastamise abisaajatele lihtsamalt kättesaadavaks tegema. Arvamuse koostaja soovib rõhutada, et ELi kulutused arenguabile peavad olema mõõdetavad, vastutustundlikud ja kavandatud nii, et nende mõju vaesuse kaotamisele oleks maksimaalne.

Samuti teeb komisjon ettepaneku kasutada liidu abi suunamisel rohkem diferentseeritud lähenemisviisi, suunates abi sinna, kus seda enim vajatakse ja kus selle mõju oleks suurim.

Mõju eelarvele

Komisjon teeb ettepaneku suurendada arengukoostöö rahastamisvahendile kättesaadavaid rahaeraldise järgmises mitmeaastases finantsraamistikus 17,87% võrra (17 474 miljonilt eurolt aastatel 2007–2013 kuni 20 597 miljoni euroni aastatel 2014–2020). Vastupidiselt praegusele rahastamisvahendile nähakse uues määruses ette teatud summade eraldamata jätmist ettenägematute sündmuste ja probleemide puhuks.

Rahaeraldiste suunavad jaotused aastateks 2014–2020 on esitatud määruse ettepaneku VII lisas, mida komisjoni võib delegeeritud õigusaktiga muuta või ajakohastada. Umbes 31,8% arengukoostöö rahastamisvahendi üleilmse tähtsusega avalikele hüvedele ja probleemidele suunatud temaatilistest eraldistest on järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames suunatud keskkonnale ja kliimamuutustele, 12,7% säästva energia meetmetele, 20% on eraldatud inimarengule, 28,4% toiduga kindlustatusele ja säästvale põllumajandusele ja 7% rände- ja varjupaigaküsimustele. Arvamuse koostaja soovib rõhutada, et eraldised kliimamuutustega võitlemisele ei tohiks kahjustada arengukoostöö peamisi ülesandeid ja eesmärke, nimelt vaesuse kaotamist ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamist, samuti demokraatia edendamist, inimõigusi, õigusriigi põhimõtet ja head valitsemistava. Kõik need on eeltingimused arenguriikides toimiva ja stabiilse turumajanduse loomiseks.

Märkimisväärne osa Euroopa arenguabist suunatakse komisjoni kaudu, samas kui enamiku abist jaotavad liikmesriigid otse. Samal ajal võimaldab liidu positsioon tänu mitmeaastases finantsraamistikus ette nähtud mitmeaastasele planeerimisele liikmesriikidega võrreldes paremini pikaajaliselt tagada arenguabi prognoositavust ja eelarvete ning prioriteetsete kulutuste kindlaksmääramist. See konkurentsieelis tuleks ära kasutada ja vältida tuleks igasugust võimalikku kattuvust liikmesriikide ja liidu abi vahel.

Lisaks on ette nähtud kõrghariduse rahastamine programmi “Erasmus kõigile” raames, mis toimub kahe mitmeaastase eraldise kaudu, mis kajastuvad arengukoostöö rahastamisvahendi mitmeaastases suunavas kavandamises. Arvamuse koostaja sooviks selle suunava summa asendada suhtelise protsendimääraga, arvestades ebakindlust, mis valitseb osalevatele välisriikide rahastamisvahenditele eraldatavate lõplike summade suhtes.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Eelarvekomisjon palub arengukomisjonil kui vastutaval komisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Seadusandliku resolutsiooni projekt Lõige 1 a (uus)

Seadusandliku resolutsiooni projekt

Muudatusettepanek

*1 a. juhhib tähelepanu sellele, et õigusakti
ettepanekus esitatud finantsraamistik on*

seadusandjale ainult orientiiriks ja seda ei saa kindlaks määrata enne, kui on saavutatud kokkulepe ettepaneku suhtes võtta vastu määrus, milles on sätestatud mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020;

Muudatusettepanek 2

Seadusandliku resolutsiooni projekt Lõige 1 b (uus)

Seadusandliku resolutsiooni projekt

Muudatusettepanek

1 b. osutab oma 8. juuni 2011. aasta resolutsioonile tulevikku investeerimise ning uue mitmeaastase finantsraamistiku kohta konkurentsivõimelise, jätkusuutliku ja kaasava Euroopa nimel¹; kordab, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus on vaja piisavaid lisavahendeid, et liit saaks ellu viia oma praeguseid poliitilisi prioriteete ja Lissaboni lepingust tulenevaid uusi ülesandeid ning ühtlasi reageerida ootamatutele sündmustele; nõuab, et juhul kui nõukogu ei nõustu sellise lähenemisviisiga, määraks ta selgelt kindlaks, millistest poliitilistest prioriteetidest või projektidest võiks ta loobuda, olenemata nende tõendatud lisandväärtusest Euroopale;

¹Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0266.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1 a) Käesoleva määrusega tuleks sätestada kogu rahastamisvahendi kehtivusajaks finantsraamistik, mis oleks

eelarvapädevatele institutsioonidele iga-aastase eelarvemenetluse käigus peamiseks juhiseks Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelise XX/201Z institutsioonidevahelise kokkuleppe eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta punkti [] tähenduses.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1 b) Rahastamisvahendi eesmärkide saavutamisel peaks juhtpõhimõteteks olema kulutuste rakendamise ja kvaliteedi parandamine, tagades samas rahaliste vahendite optimaalse kasutamise.

Muudatusettepanek 5

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1 c) Tuleb tagada rahastamisvahendi usaldusväärne finantsjuhtimine ja selle rakendamine nii tõhusalt ja kasutajasõbralikult kui võimalik, tagades samas ka õiguskindluse ja rahastamisvahendi kättesaadavuse kõigile osalejatele.

Muudatusettepanek 6

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4) Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel

(4) Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel

nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ja jagamatus ning austamine, inimväärikuse austamine, võrdsuse ja solidaarsuse põhimõtted ning ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete austamine. Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu edendada ning tugevdada neile väärtustele pühendumist partnerriikides ja -piirkondades.

nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ja jagamatus ning austamine, inimväärikuse austamine, *sooline võrdõiguslikkus*, võrdsuse ja solidaarsuse põhimõtted ning ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete austamine. Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu edendada ning tugevdada neile väärtustele pühendumist partnerriikides ja -piirkondades.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Liit seab eesmärgiks ka sidususe tagamise liidu välistegevuse muude valdkondadega. See tuleks tagada liidu arengukoostöö poliitika kindlaksmääramisel ja strateegilisel kavandamisel ning meetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek

(5) Liit seab eesmärgiks ka sidususe tagamise liidu välistegevuse muude valdkondadega, *samuti liidu sisepoliitikaga*. See tuleks tagada liidu arengukoostöö poliitika kindlaksmääramisel ja strateegilisel kavandamisel ning meetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5 a) Pidades silmas poliitikavaldkondade arengusidusust, on oluline, et arenguga mitteseotud poliitikal aitavad kaasa arengumaade poolt aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks tehtavatele jõupingutustele vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 208.

Muudatusettepanek 9

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6 a) Pidades meeles, et väiksema ja keskmise sissetulekuga riikides on vaesuse määr suur, seega tuleks pöörata nende riikidega tehtava arengukoostöö raames kasutatavates temaatilistes ja geograafilistes programmides vaesuse vähendamisele erilist tähelepanu, tagades samas täiendavuse partnerluse rahastamisvahendiga.

Muudatusettepanek 10

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8) Liit ja selle liikmesriigid peaksid parandama oma arengukoostöö poliitika järjepidevust ja vastastikust täiendavust, eelkõige järgides partnerriikide ja -piirkondade prioriteete riiklikul ning piirkondlikul tasandil. Selleks et tagada, et liidu ja liikmesriikide arengukoostöö poliitika üksteist täiendaks ja tugevdaks, on asjakohane näha ette ühise kavandamise menetlused, mida tuleks rakendada igal võimalikul ja asjakohasel juhul.

(8) Liit ja selle liikmesriigid peaksid parandama oma arengukoostöö poliitika järjepidevust, **kooskõlastatust** ja vastastikust täiendavust, eelkõige järgides partnerriikide ja -piirkondade prioriteete riiklikul ning piirkondlikul tasandil. Selleks et tagada, et liidu ja liikmesriikide arengukoostöö poliitika üksteist täiendaks ja tugevdaks, on asjakohane näha ette ühise kavandamise menetlused, mida tuleks rakendada igal võimalikul ja asjakohasel juhul.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, kaasa

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, kaasa

arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu ja selle liikmesriikide heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu ja selle liikmesriikide **ja Euroopa Parlamendi** heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9 a) Euroopa Liit on kindlalt pühendunud soolise võrdõiguslikkuse edendamisele kui inimõigusele, sotsiaalse õiguse osale ja liidu arengupoliitika kesksse väärtusele; sooline võrdõiguslikkus on kõigi aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel keskse tähtsusega; nõukogu on võtnud vastu ELi tegevuskava sugudevahelise võrdsuse küsimustega arvestamiseks arengukoostöö valdkonnas (2010–2015).

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele probleemidele, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng **ning** demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja õigusriigi edendamine üleilmselt, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele probleemidele, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng, demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja õigusriigi edendamine üleilmselt, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll

liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö on suunatud partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel keskendutaks kahepoolset kavandamist sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetele põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju.

liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks **peaks iga riigi analüüs ja programmi koostamine sisaldama konfliktianalüüsi ning** eristamis põhimõtet tuleks kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö on suunatud partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel keskendutaks kahepoolset kavandamist sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetele põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju. **Liidu abi võimalikult suure mõju tagamiseks maailmas tuleks käesoleva määruse rakendamine kooskõlastada rangelt programmide ja meetmetega, mida rahastatakse teiste välispoliitilisi rahastamisvahendeid kehtestavate määruste raames, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [.../...], millega luuakse stabiliseerimise rahastamisvahend, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [.../...] rahastamisvahendi loomise kohta demokraatia ja inimõiguste edendamiseks kogu maailmas ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [.../...] (COM(2011) 843), millega luuakse partnerluse rahastamisvahend koostööks kolmandate riikidega.**

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Käesolev määrus peaks andma

RR\1012725ET.doc

Muudatusettepanek

(12) Käesolev määrus peaks andma

213/264

PE491.264v03-00

kavandamise raamistiku, võimaldades liidu poliitikavaldkondade tõhusamat sidusust, kasutades kavandamise alusena ühist raamdokumenti. See peaks võimaldama partnerriikide ja -piirkondade täielikku vastavusse viimist, toetudes *vajaduse* korral riiklikele arengukavadele või samaväärsetele laiaulatuslikele arengudokumentidele, ning rahastajate, eelkõige liidu ja liikmesriikide, paremat koordineerimist ühise kavandamise kaudu.

kavandamise raamistiku, võimaldades liidu poliitikavaldkondade tõhusamat *poliitilist* sidusust *arenguga*, kasutades kavandamise alusena ühist raamdokumenti. See peaks võimaldama partnerriikide ja -piirkondade täielikku vastavusse viimist, toetudes *võimaluse* korral riiklikele arengukavadele või samaväärsetele *partnerriikide või -piirkondade parlamentide poolt oma kodanikuühiskonnaga konsulteerimise teel vastu võetud* laiaulatuslikele arengudokumentidele, ning rahastajate, eelkõige liidu ja liikmesriikide, paremat koordineerimist ühise kavandamise kaudu.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) Suured probleemid, millega liit vastamisi *seisab* ja kus on tungiv vajadus rahvusvaheliselt tegutseda, on kliimamuutustega võitlemine ja keskkonnakaitse. Komisjoni 29. juuni 2011. aasta teatises „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” sätestatud eesmärgi kohaselt peaks käesolev määrus aitama kaasa eesmärgile suunata *vähemalt 20 % ELi eelarvest* vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise ühiskonna loomiseks ning *vähemalt 25 %* üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi rahalistest vahenditest tuleks kasutada kliimamuutuste ja keskkonnaga seotud eesmärkide saavutamiseks. Nendes kahes valdkonnas võetavad meetmed peaksid olema võimaluse korral vastastikku toetavad, et nende mõju tugevdada.

Muudatusettepanek

(15) Suured probleemid, millega liit *ja arenguriigid* vastamisi *seisavad* ja kus on tungiv vajadus rahvusvaheliselt tegutseda, on kliimamuutustega võitlemine ja keskkonnakaitse. Komisjoni 29. juuni 2011. aasta teatises „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” sätestatud eesmärgi kohaselt peaks käesolev määrus aitama kaasa eesmärgile suunata *ELi eelarvevahendeid* vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise ühiskonna loomiseks ning *osa* üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi rahalistest vahenditest tuleks kasutada kliimamuutuste ja keskkonnaga seotud eesmärkide saavutamiseks. Nendes kahes valdkonnas võetavad meetmed peaksid olema võimaluse korral vastastikku toetavad, et nende mõju tugevdada, *vaatamata asjaolule, et käesoleva rahastamisvahendi peamine eesmärk on saavutada aastatuhande arengueesmärgid, võideldes sealhulgas vaesuse vastu. Nagu EL Kopenhaageni kokkuleppes lubas, tuleb mõju*

*vähendamise ja kohandamise meetmete
arenguriikides eraldada uusi ja
täiendavaid vahendeid.*

Muudatusettepanek 16

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16**

Komisjoni ettepanek

(16) Komisjoni teatises „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” kavandatakse sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu pidevat toetamist vähemalt 20 % ulatuses liidu arenguabist. Sellele kaasaaitamiseks peaks vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest sellesse arenguvaldkonda minema.

Muudatusettepanek

(16) Komisjoni teatises „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” kavandatakse sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu pidevat toetamist vähemalt 20% ulatuses liidu arenguabist. ***Prioriteetsed valdkonda „sotsiaalne kaasatus ja inimareng” tuleb näha valdkonnana, mis hõlmab põhilisi sotsiaalteenuseid, kaasa arvatud tervishoidu ja haridust.*** Sellele kaasaaitamiseks peaks vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest sellesse arenguvaldkonda minema.

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Abi keskendub ka partnerrriikide eelarvepoliitika tugevdamisele ja siseriikliku tulu kasutuselevõtmisele, mis vähendab edaspidi vaesust ja abist sõltuvust, tugevdades ühtlasi ka jätkusuutlikku majanduskasvu ja sotsiaalset arengut.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 2**

Komisjoni ettepanek

Nimetatud eesmärkide täitmist mõõdetakse asjakohaste näitajatega, eelkõige esimene aastatuhande arengueesmärk punkti a puhul ja 1.–8. aastatuhande arengueesmärk punkti b puhul ning muud näitajad, milles liit ja liikmesriigid kokku leppinud on.

Muudatusettepanek

Nimetatud eesmärkide täitmist mõõdetakse asjakohaste näitajatega, **sh inimarengu näitajatega**, eelkõige esimene aastatuhande arengueesmärk punkti a puhul ja 1.–8. aastatuhande arengueesmärk punkti b puhul ning muud näitajad, milles **ÜRO**, liit ja liikmesriigid kokku leppinud on.

Muudatusettepanek 19

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõige 2 – lõik 3**

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks punkti a kohaldamist, peab vähemalt 90 % üleaafrikalise ja temaatiliste programmide raames ettenähtud kuludest vastama OECD arenguabi komitee kehtestatud ametliku arenguabi kriteeriumidele.

Muudatusettepanek

100% üleaafrikalise ja temaatiliste programmide raames ettenähtud kuludest **peab** vastama OECD arenguabi komitee kehtestatud ametliku arenguabi kriteeriumidele.

Muudatusettepanek 20

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

3 a. Eelarvetoetuse abikõlblikkuse kriteeriumid peavad olema selgelt ja objektiivselt määratletud ja nende range kohaldamine peab olema tagatud ning eelarvepädevad institutsioonid peavad seda kontrollima.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised küsimused: inimõiguste edendamine, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine.

Muudatusettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised küsimused: inimõiguste edendamine, **ettevõtlus, töötajate õigused, keskkonnakaitse**, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Käesoleva määruse rakendamisel tagatakse kooskõla liidu välistegevuse muude valdkondadega ja muude liidu asjakohaste **poliitikasuundadega**. Selleks toetuvad käesoleva määruse alusel rahastatavad meetmed, kaasa arvatud Euroopa Investeerimispinga hallatavad meetmed, koostööpoliitikatele, mis on sätestatud sellistes vahendites nagu liidu ning asjaomaste kolmandate riikide ja piirkondade kokkulepped, deklaratsioonid ja tegevuskavad, ja liidu otsustele, erihuvidele, poliitilistele prioriteetidele ja strateegiatele.

Muudatusettepanek

5. Käesoleva määruse rakendamisel tagatakse kooskõla liidu välistegevuse muude valdkondadega, **kaasa arvatud vajaduse korral asjakohase välistegevuse muude rahastamisvahenditega** ja muude liidu asjakohaste **sise- ja välispoliitiliste suundadega**. Selleks toetuvad käesoleva määruse alusel rahastatavad meetmed, kaasa arvatud Euroopa Investeerimispinga hallatavad meetmed, koostööpoliitikatele, mis on sätestatud sellistes vahendites nagu liidu ning asjaomaste kolmandate riikide ja piirkondade kokkulepped, deklaratsioonid ja tegevuskavad, ja liidu otsustele, erihuvidele, poliitilistele prioriteetidele ja strateegiatele.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 6

Komisjoni ettepanek

6. Komisjon ja liikmesriigid vahetavad korrapäraselt ja sagedasti teavet, sealhulgas teiste rahastajatega, ja edendavad rahastajate paremat koordineerimist ja vastastikust täiendavust, töötades mitmeaastase ühise kavandamise suunas, mis tugineb partnerriikide vaesuse vähendamisele või samaväärsetele strateegiatele, kasutades ühiseid rakendusmehhanisme (sh ühisanalüüse), rahastajaid kaasavaid ühiseid missioone ning kaasrahastamise ja delegeeritud koostöö korda.

Muudatusettepanek

6. Komisjon ja liikmesriigid vahetavad korrapäraselt ja sagedasti teavet, sealhulgas teiste **rahvusvaheliste, piirkondlike ja kohalike** rahastajatega, ja edendavad rahastajate paremat **järjepidevust**, koordineerimist ja vastastikust täiendavust, töötades mitmeaastase ühise kavandamise suunas, mis tugineb partnerriikide vaesuse vähendamisele või samaväärsetele strateegiatele, kasutades ühiseid rakendusmehhanisme (sh ühisanalüüse), rahastajaid kaasavaid ühiseid missioone ning kaasrahastamise ja delegeeritud koostöö korda.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 7

Komisjoni ettepanek

7. Liit ja liikmesriigid edendavad oma vastavates pädevusvaldkondades mitmepoolset lähenemisviisi üleilmsetele probleemidele ning vajaduse korral koostööd rahvusvaheliste organisatsioonide ning organitega ja muude kahepoolsete rahastajatega.

Muudatusettepanek

7. Liit ja liikmesriigid edendavad oma vastavates pädevusvaldkondades mitmepoolset lähenemisviisi üleilmsetele probleemidele ning vajaduse korral koostööd **kohalike, riiklike ja** rahvusvaheliste organisatsioonide ning organitega ja muude kahepoolsete rahastajatega.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõik 8 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) ühise rakendusmääruse artiklis 4

Muudatusettepanek

(c) ühise rakendusmääruse artiklis 4

sätetatud tõhusaid ja uuenduslikke koostööviise ja -vahendeid, nagu laenu ning toetuse kombineerimine ja muud riski jaotamise mehhanismid teatud valdkondades ja riikides ning erasektori kaasamine, mis on kooskõlas OECD arenguabi komitee parimate tavadega. Nimetatud viisid ja vahendid kohandatakse iga partnerriigi või -piirkonna konkreetsetele vajadustele, keskendudes programmipõhiste lähenemisviisidele, abi prognoositavale rahastamisele, erasektori vahendite aktiveerimisele, riikide süsteemide arendamisele ja kasutamisele ning arengule suunatud, tulemustel põhinevatele lähenemisviisidele, sealhulgas vajaduse korral rahvusvaheliselt kokku lepitud eesmärkidele ja näitajatele, nagu aastatuhande arengueesmärgid; ning

sätetatud tõhusaid ja uuenduslikke koostööviise ja -vahendeid, nagu laenu ning toetuse kombineerimine ja muud riski jaotamise mehhanismid teatud valdkondades ja riikides ning erasektori kaasamine, mis on kooskõlas OECD arenguabi komitee parimate tavadega **ning liidu vahendeid ja aruandlust käsitlevate liidu ühiste standardite ja parimate tavade alusel, mis on kehtestatud finantseeskirjades ja teistes asjakohastes liidu õigusaktides**. Nimetatud viisid ja vahendid kohandatakse iga partnerriigi või -piirkonna konkreetsetele vajadustele, keskendudes programmipõhiste lähenemisviisidele, abi prognoositavale rahastamisele, erasektori vahendite aktiveerimisele, riikide süsteemide arendamisele ja kasutamisele ning arengule suunatud, tulemustel põhinevatele lähenemisviisidele, sealhulgas vajaduse korral rahvusvaheliselt kokku lepitud eesmärkidele ja näitajatele, nagu aastatuhande arengueesmärgid; ning

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 8 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) poliitika ja kavandamise mõju parandamist rahastajate tegevuse koordineerimise ja ühtlustamise kaudu, et **vähendada** kattumist ning dubleerimist, parandada vastastikust täiendavust ja toetada rahastajate laiaulatuslikke algatusi;

Muudatusettepanek

(d) poliitika ja kavandamise mõju parandamist rahastajate tegevuse koordineerimise, **järjepidevamaks muutmise** ja ühtlustamise kaudu, et **luua koostoimet ja vältida** kattumist ning dubleerimist, parandada vastastikust täiendavust ja toetada rahastajate laiaulatuslikke algatusi;

Muudatusettepanek 27

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 10 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

10 a. Eriti toetab liit abisaajariikide kohalikke ametiasutusi ja kolmanda sektori üksusi.

Muudatusettepanek 28

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 10 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

10 b. Liit kaasab oma riigihangete ja pakkumiskutsete saajate hulka abisaajariikide kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused ning valitsusvälised osalised.

Muudatusettepanek 29

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Samuti tuleb tähelepanu pöörata abisaajariikide erasektori, VKEde ja mikroettevõtete arengu tugevdamisele.

Muudatusettepanek 30

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kooskõlas käesoleva määruse üldise reguleerimiseseme ja -ala, eesmärkide ning üldpõhimõtetega lisavad temaatiliste

Kooskõlas käesoleva määruse üldise reguleerimiseseme ja -ala, eesmärkide ning üldpõhimõtetega lisavad temaatiliste

programmide raames võetud meetmed väärtust geograafiliste programmide alusel rahastatavatele meetmetele ning täiendavad neid.

programmide raames võetud meetmed väärtust geograafiliste programmide alusel rahastatavatele meetmetele ning täiendavad neid. *Sellistele riikidele, kellel on õigus saada geograafilist toetust, ei tohi pakutav temaatiline toetus olla vastuolus kõnealuste riikide jaoks kinnitatud prioriteetsete valdkondadega.*

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõik 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) kõnealused meetmed on suunatud üleilmsetele algatustele, millega toetatakse rahvusvaheliselt kokku lepitud eesmärgi, või üleilmsetele avalikele hüvedele ja probleemidele, mille korral, *erandina ühise rakendusmääruse artiklist 9*, võivad kõnealused meetmed sisaldada liikmesriikide, kandidaatriikide ning potentsiaalsete kandidaatriikide ja muude kolmandate riikide meetmeid, nagu asjaomases temaatilises programmis kavandatud;

Muudatusettepanek

(b) kõnealused meetmed on suunatud üleilmsetele algatustele, millega toetatakse rahvusvaheliselt kokku lepitud eesmärgi, või üleilmsetele avalikele hüvedele ja probleemidele, mille korral võivad kõnealused meetmed sisaldada liikmesriikide, kandidaatriikide ning potentsiaalsete kandidaatriikide ja *erandina ühise rakendusmääruse artiklist 9* muude kolmandate riikide meetmeid, nagu asjaomases temaatilises programmis kavandatud;

Selgitus

Erandiks oleksid ainult kolmandad riigid, kuna ühise rakendusmääruse artiklis 9 on liikmesriigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid juba hõlmatud.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Arenevaid kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi käsitleva programmi eesmärk on rahastada partnerriikide, liidu, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide

Muudatusettepanek

1. Arenevaid kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi käsitleva programmi eesmärk on rahastada partnerriikide, liidu, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide *kohalike*

kodanikuühiskonna organisatsioonide *ning kohalike ametiasutuste* poolt või heaks ettenähtud arenguvaldkonna algatusi.

ametiasutuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide poolt või heaks ettenähtud arenguvaldkonna algatusi.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 1 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Komisjon võtab ühise rakendusmääruse artiklis 2 sätestatud rakendusmeetmed vastu artiklites 11 ja 13 osutatud programmdokumentide alusel. Ühise rakendusmääruse kohaselt võib erakorraliste asjaolude korral liidu abi seisneda ka meetmetes, mis ei ole nimetatud dokumentides ette nähtud.

Muudatusettepanek

Komisjon võtab ühise rakendusmääruse artiklis 2 sätestatud rakendusmeetmed vastu artiklites 11 ja 13 osutatud programmdokumentide alusel. Ühise rakendusmääruse kohaselt võib erakorraliste asjaolude korral liidu abi seisneda ka *üksikutes ja konkreetsetes* meetmetes, mis ei ole nimetatud dokumentides ette nähtud.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liit ja liikmesriigid konsulteerivad omavahel ning muude rahastajate ja arenguvaldkonnas tegutsejatega (k.a kodanikuühiskonna esindajad ja piirkondlikud ning kohalikud ametiasutused) kavandamise varases etapis, et edendada oma koostöö vastastikust täiendavust ja järjepidevust. Sellise konsulteerimise tulemus võib olla liidu ja liikmesriikide ühine kavandamine.

Muudatusettepanek

2. Liit ja liikmesriigid konsulteerivad omavahel ning muude rahastajate ja arenguvaldkonnas tegutsejatega (k.a kodanikuühiskonna esindajad ja piirkondlikud ning kohalikud ametiasutused) kavandamise varases etapis, et edendada oma koostöö *sidusust*, vastastikust täiendavust ja järjepidevust. Sellise konsulteerimise tulemus võib olla liidu ja liikmesriikide ühine kavandamine.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Komisjon *arvestab* mitmeaastaste suunavate rahaeraldiste iga geograafilise programmi raames artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteeriumide põhjal kindlaksmääramisel käesoleva määruse üldpõhimõtteid ning võtab arvesse kriisi- või haavatavas olukorras, ebakindlate, konflikti- või katastroofialdiste riikide või piirkondade konkreetseid raskusi, arvestades samas programmi eripäraga.

Muudatusettepanek

3. *Ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide pädevust, arvestab* komisjon mitmeaastaste suunavate rahaeraldiste iga geograafilise programmi raames artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteeriumide põhjal kindlaksmääramisel käesoleva määruse üldpõhimõtteid ning võtab arvesse kriisi- või haavatavas olukorras, ebakindlate, konflikti- või katastroofialdiste riikide või piirkondade konkreetseid raskusi, arvestades samas programmi eripäraga.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Eraldised võib jätta jaotamata. Kooskõlas artikli 11 lõikes 5 ja artiklis 13 sätestatud tingimusega, et need hiljem jaotatakse või ümber jaotatakse, otsustatakse selliste eraldiste kasutamine hiljem ühise rakendusmääruse kohaselt.

Muudatusettepanek

4. Eraldised võib jätta jaotamata. Kooskõlas artikli 11 lõikes 5 ja artiklis 13 sätestatud tingimusega, et need hiljem jaotatakse või ümber jaotatakse, otsustatakse selliste eraldiste kasutamine hiljem ühise rakendusmääruse kohaselt, *ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide eesõiguste kohaldamist.*

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4 a. Arvestades asjaolu, et kulutuste kvaliteedi tagamisel on üks tähtsamaid tegureid abivoogude prognoositavus ja et

see võimaldab partnerriikidel kulusid pikaajaliselt planeerida ja muuta edasimineku poliitikavaldkondades kestvaks, peab sellist edasiminekut toetama partnerriikide eelarvepoliitika ja riigisisese tulu kasutuselevõtmine, mis pikas perspektiivis vähendab sõltuvust abist.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 5 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu valitud rahastamisprioriteedid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad ja rahaeraldise suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata.

Muudatusettepanek

Mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu valitud rahastamisprioriteedid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, *selged, konkreetsed ja läbipaistvad* tulemusnäitajad ja, *ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide eesõiguste kohaldamist, nähakse ette* rahaeraldise suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Teemaatiliste programmide mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu strateegia asjaomase valdkonna kohta, liidu valitud rahastamisprioriteedid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad, rahvusvaheline olukord ja peamiste partnerite meetmed. Vajaduse korral sätestatakse üleilmsetes algatustes osaluse

Muudatusettepanek

1. Teemaatiliste programmide mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu strateegia asjaomase valdkonna kohta, liidu valitud rahastamisprioriteedid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, *selged, konkreetsed ja läbipaistvad* tulemusnäitajad, rahvusvaheline olukord ja peamiste partnerite meetmed. Vajaduse korral

vahendid ja sekkumisprioriteedid.
Mitmeaastased sihtprogrammid on
kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud
dokumentidega.

sätetatakse üleilmsetes algatustes osaluse
vahendid ja sekkumisprioriteedid.
Mitmeaastased sihtprogrammid on
kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud
dokumentidega.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Mitmeaastastes sihtprogrammides
esitatakse rahaeraldiste suunav jaotus nii
üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade
kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud
jaotuse esitada summade vahemikuna
ja/või osa toetusi võib jätta jaotamata.
Mitmeaastaseid sihtprogramme tuleb
vajaduse korral kohandada poliitika
tulemusliku elluviimise tagamiseks, võttes
arvesse vaheläbivaatamisi või
eriotstarbelisi läbivaatamisi.

Muudatusettepanek

2. ***Ilma et see piiraks eelarvepädevate
institutsioonide eesõiguste kohaldamist,
esitatakse*** mitmeaastastes
sihtprogrammides rahaeraldiste suunav
jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete
valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib
nimetatud jaotuse esitada summade
vahemikuna ja/või osa toetusi võib jätta
jaotamata. Mitmeaastaseid sihtprogramme
tuleb vajaduse korral kohandada poliitika
tulemusliku elluviimise tagamiseks, võttes
arvesse vaheläbivaatamisi või
eriotstarbelisi läbivaatamisi.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Lõikes 1 osutatud menetlust ei kohaldata
strateegiadokumentide ja mitmeaastaste
sihtprogrammide mitteoluliste muudatuste
suhtes, mis seisnevad tehnilises
kohandamises, assigneeringute
ümberjaotamises prioriteetsete
valdkondade suunavate rahaeraldiste
raames või algsete suunavate rahaeraldiste
suurendamises või vähendamises mahus,
mis on ***alla 20 %***, juhul kui need
muudatused ei mõjuta nimetatud
dokumentides sätestatud prioriteetseid

Muudatusettepanek

2. Lõikes 1 osutatud menetlust ei kohaldata
strateegiadokumentide ja mitmeaastaste
sihtprogrammide mitteoluliste muudatuste
suhtes, mis seisnevad tehnilises
kohandamises, assigneeringute
ümberjaotamises prioriteetsete
valdkondade suunavate rahaeraldiste
raames või algsete suunavate rahaeraldiste
suurendamises või vähendamises mahus,
mis on ***ühise rakendusmääruse artikli 2
lõikes 2 sätestatud vastava piirmäära
raames***, juhul kui need muudatused ei

valdkondi ja eesmärke. Sel juhul teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule kohandamistest ühe kuu jooksul.

mõjuta nimetatud dokumentides sätestatud prioriteetseid valdkondi ja eesmärke. Sel juhul teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule kohandamistest ühe kuu jooksul.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 14 a

Liidu abi sidusus ja vastastikune täiendamine

- 1. Käesoleva määruse rakendamisel tagatakse sidusus muude valdkondade ja liidu välistegevuse rahastamisvahenditega, samuti liidu muu asjaomase poliitikaga.*
- 2. Liit ja liikmesriigid kooskõlastavad oma vastavaid abiprogramme, et suurendada abi andmise ja poliitilise dialoogi tulemuslikkust ja tõhusust, vastavalt kindlaks kujunenud põhimõtetele, mis puudutavad välisabi andmise praktika kooskõlastamist ja poliitika ja menetluste ühtlustamist. Kooskõlastamine hõlmab regulaarseid konsultatsioone ja sagedast asjakohase teabe vahetust toetustsükli erinevates etappides.*
- 3. Liit astub koos liikmesriikidega vajalikke samme selleks, et tagada asjakohane kooskõlastamine ja koostöö mitmepoolsete ja piirkondlike organisatsioonide ja üksustega, sh, kuid mitte ainult Euroopa finantseerimisasutustega, rahvusvaheliste finantseerimisasutustega, ÜRO asutustega, fondide ja programmidega, era- ja poliitiliste sihtasutuste ja liiduväliste rahastajatega.*

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 16

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks partnerriikide ja -piirkondadega sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes sisalduvate abi peatamist käsitlevate sätete kohaldamist, kutsub liit juhul, kui partnerriik ei täida artikli 3 lõikes 1 nimetatud põhimõtteid, partnerriiki konsultatsioonidele, välja arvatud eriti kiireloomulistel juhtudel, et leida mõlemaid pooli rahuldav lahendus. Kui partnerriigiga peetavad konsultatsioonid ei vii mõlemat poolt rahuldavale lahendusele või kui eriti kiireloomulisel juhul konsultatsioonist keeldutakse, võib nõukogu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 lõikega 1 võtta asjakohaseid meetmeid, mis võivad hõlmata liidu abi täielikku või osalist peatamist.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Lähtesumma käesoleva määruse rakendamiseks aastatel 2014–2020 on 23 294 700 000 eurot.

Muudatusettepanek 45

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks partnerriikide ja -piirkondadega sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes sisalduvate abi peatamist käsitlevate sätete kohaldamist, kutsub liit juhul, kui partnerriik ei täida artikli 3 lõikes 1 nimetatud põhimõtteid, partnerriiki konsultatsioonidele, välja arvatud eriti kiireloomulistel juhtudel, et leida mõlemaid pooli rahuldav lahendus. Kui partnerriigiga peetavad konsultatsioonid ei vii mõlemat poolt rahuldavale lahendusele või kui eriti kiireloomulisel juhul konsultatsioonist keeldutakse, võib nõukogu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 lõikega 1 võtta asjakohaseid meetmeid, mis võivad hõlmata liidu abi täielikku või osalist peatamist. ***Euroopa Parlamenti tuleb mis tahes sellega seoses tehtud otsusest täielikult ja viivitamatult teavitada.***

Muudatusettepanek

1. Lähtesumma käesoleva määruse rakendamiseks – ***nagu on määratletud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni XX/201Z eelarvealast koostööd ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punktis 17*** – aastatel 2014–2020 on 23 294 700 000 eurot.

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 20 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Artiklites 5–9 osutatud programmidele vahemikus 2014–2020 eraldatavad suunavad miinimumsummad on kindlaks määratud VII lisas. Nimetatud summasid võib programmide vahel ümber jaotada artikli 18 kohase delegeeritud õigusaktiga. Üleilmse tähtsusega avalike hüvede ja probleemide programmi raames võib summasid alamrubriikide vahel ümber jaotada komisjoni otsuse põhjal, mis edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühe kuu jooksul alates selle vastuvõtmisest.

Muudatusettepanek

2. Artiklites 5–9 osutatud programmidele vahemikus 2014–2020 eraldatavad suunavad miinimumsummad on kindlaks määratud VII lisas. Nimetatud **suunavaid** summasid võib programmide vahel ümber jaotada artikli 18 kohase delegeeritud õigusaktiga. Üleilmse tähtsusega avalike hüvede ja probleemide programmi raames võib **suunavaid** summasid alamrubriikide vahel ümber jaotada komisjoni otsuse põhjal, mis edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühe kuu jooksul alates selle vastuvõtmisest. ***Ilma et piirataks määruse (millega kehtestatakse mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020) ning Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni xxx/201z eelarvealast koostööd ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe sätete kohaldamist, kiidavad eelarvepädevad institutsioonid iga-aastased assigneeringud heaks.***

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 20 – lõige 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

3. Nagu on ette nähtud programmi „Erasmus kõigile” käsitleva määruse artikli 13 lõikega 2, eraldatakse kõrghariduse rahvusvahelise mõõtme edendamiseks õppega seotud liikumisele väljaspool ELi asuvatesse riikidesse või asuvatest riikidest ning nende riikide ametiasutuste/institutsioonide/organisatsioonidega tehtavale koostööle ja peetavale poliitikadialoogile ***erinevatest välisvahenditest*** (arengukoostöö

Muudatusettepanek

3. Nagu on ette nähtud programmi „Erasmus kõigile” käsitleva määruse artikli 13 lõikega 2, eraldatakse kõrghariduse rahvusvahelise mõõtme edendamiseks õppega seotud liikumisele väljaspool ELi asuvatesse riikidesse või asuvatest riikidest ning nende riikide ametiasutuste/institutsioonide/organisatsioonidega tehtavale koostööle ja peetavale poliitikadialoogile ***suunav summa, mis vastab 2%-le osalevatele***

rahastamisvahend, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, ühinemiseelse abi rahastamisvahend, partnerluse rahastamisvahend ja Euroopa Arengufond) **suunav summa** 1 812 100 000 eurot.

rahastamisvahenditele (arengukoostöö rahastamisvahend, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, ühinemiseelse abi rahastamisvahend, partnerluse rahastamisvahend ja Euroopa Arengufond) **kättesaadavatest rahaeraldistest**. Määruse „Erasmus kõigi jaoks” sätteid kohaldatakse kõnealuste rahastute kasutamise suhtes.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 3 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Asjaomased rahalised vahendid eraldatakse kahe mitmeaastase eraldisena, mis esimese eraldise puhul hõlmavad ainult esimest nelja aastat ja teise puhul järelejäänud kolme aastat. Neid vahendeid võetakse arvesse kõnealuste rahastamisvahendite mitmeaastasel suunaval kavandamisel kooskõlas asjaomaste riikide vajaduste ja prioriteetidega. Eraldised võib üle vaadata märkimisväärsete ettenägematute asjaolude või oluliste poliitiliste muutuste korral kooskõlas ELi välistegevuse prioriteetidega.

Muudatusettepanek

Asjaomased rahalised vahendid eraldatakse kahe mitmeaastase eraldisena, mis esimese eraldise puhul hõlmavad ainult esimest nelja aastat ja teise puhul järelejäänud kolme aastat. Neid vahendeid võetakse arvesse kõnealuste rahastamisvahendite mitmeaastasel suunaval kavandamisel kooskõlas asjaomaste riikide vajaduste ja prioriteetidega **ning neid võib eraldada üksnes arenguabiks abikõlblikel esmärkidel**. Eraldised võib üle vaadata märkimisväärsete ettenägematute asjaolude või oluliste poliitiliste muutuste korral kooskõlas ELi välistegevuse prioriteetidega.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu määrus Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt b – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) Sotsiaalse kaasatuse tugevdamine koostöö abil sellistes valdkondades nagu võrdsetel alustel juurdepääs põhiteenustele, kõikide juurdepääs tööhõivele, konkreetsete rühmade (eriti noored, puuetega inimesed, naised ning

Muudatusettepanek

iii) Sotsiaalse kaasatuse **ja soolise võrdõiguslikkuse** tugevdamine koostöö abil sellistes valdkondades nagu võrdsetel alustel juurdepääs põhiteenustele, kõikide juurdepääs tööhõivele, konkreetsete rühmade (eriti noored, puuetega inimesed,

vähemusrühmad) mõjuvõimu suurendamine ja nende õiguste austamine, et kogu elanikkond saaks osaleda jõukuse ja kultuurilise mitmekesisuse loomisel ning sellest kasu saada.

naised ning vähemusrühmad) mõjuvõimu suurendamine ja nende õiguste austamine, et kogu elanikkond saaks osaleda jõukuse ja kultuurilise mitmekesisuse loomisel ning sellest kasu saada.

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt c – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) Riikide tasandi programmide toetamine, et edendada naiste majandusliku ja sotsiaalse mõjuvõimu suurendamist ning poliitilist osalust.

Muudatusettepanek

i) **Kohaliku, piirkondliku ja** riikide tasandi programmide toetamine, et edendada naiste majandusliku ja sotsiaalse mõjuvõimu suurendamist ning poliitilist osalust.

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt c – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) **Riiklike**, regionaalsete ja üleilmsete algatuste toetamine, et edendada **kõnealuse küsimuse integreerimist** abi tulemuslikkuse **kavasse**.

Muudatusettepanek

ii) **Kohalike**, regionaalsete, **riiklike** ja üleilmsete **programmide ja** algatuste toetamine, et edendada **ja rakendada soolist võrdõiguslikkust, naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist** **eelkõige mikrokrediidi abil ning** abi tulemuslikkuse **kava**.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt c – alapunkt ii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ii a) Soopõhise vägivalda ohvritele osutatavate peamiste teenuste ja psühholoogilise toe edendamine, pakkumine ja laiendamine.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt d – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) Inimeste tervise ja heaolu *parandamine* arengumaades hea kvaliteediga oluliste avaliku sektori tervishoiuteenuste juurdepääsetavuse ning nende võrdsetel alustel osutamise suurendamise, konkreetsemalt järgmise kaudu:

Muudatusettepanek

i) *Arvestades Euroopa arengukonsensus*es sätestatud *prioriteete*, inimeste tervise ja heaolu *toetamine* arengumaades hea kvaliteediga oluliste avaliku sektori tervishoiuteenuste juurdepääsetavuse ning nende võrdsetel alustel osutamise suurendamise, konkreetsemalt järgmise kaudu:

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt d – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) partnerriikidele otsest olulist kasu toovate üleilmsete algatuste poliitikakava toetamine ja kujundamine, võttes arvesse orienteeritust tulemustele, abi tulemuslikkust ja mõju tervishoiusüsteemidele, sealhulgas toetades partnerriikide paremat kaasamist kõnealustesse algatustesse;

Muudatusettepanek

ii) partnerriikidele *seoses vaesuse kaotamisega ning tervishoiu ja põhihariduse valdkonnas* otsest olulist kasu toovate üleilmsete algatuste poliitikakava toetamine ja kujundamine, võttes arvesse orienteeritust tulemustele, abi tulemuslikkust ja mõju tervishoiusüsteemidele, sealhulgas toetades partnerriikide paremat kaasamist kõnealustesse algatustesse;

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt d – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) selliste algatuste toetamine, *eriti* regionaalsel ja üleilmsel tasandil, mis tugevdavad tervishoiusüsteeme ja aitavad

Muudatusettepanek

iii) selliste algatuste toetamine *kohalikul*, regionaalsel ja üleilmsel tasandil, mis tugevdavad tervishoiusüsteeme ja aitavad

riikidel arendada ning rakendada arukat, tõenditel põhinevat tervishoiupoliitikat, ning olulistest valdkondades (nt emade tervis ning seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused, pereplaneerimisvõimaluste kasutamine, üleilmsed avalikud hüved, ülemaailmsete terviseohtude tõrjumine)..

riikidel arendada ning rakendada arukat, tõenditel põhinevat tervishoiupoliitikat, ning olulistest valdkondades (nt **laste ja** emade tervis ning seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused, pereplaneerimisvõimaluste kasutamine, üleilmsed avalikud hüved, ülemaailmsete terviseohtude, **nt HIVi/AIDSi, tuberkuloosi ja malaaria ning teiste vaesusega seotud ja tähelepanuta jäetud haiguste** tõrjumine).

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt d – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iii a) vägivalda ohvritele, eriti lastele osutatavate peamiste teenuste ja psühholoogilise toe edendamine, pakkumine ja laiendamine.

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt e – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iii) Hariduse võrdse juurdepääsetavuse ja kvaliteedi ***parandamine, sealhulgas haavatavate rühmade, naiste ja tütarlaste jaoks*** ning ***riikides***, kes on üleilmsete eesmärkide saavutamisest kõige kaugemal.

iii) Hariduse võrdse juurdepääsetavuse ja kvaliteedi ***edendamine, pöörates erilist tähelepanu naistele, tütarlastele ning teistele haavatavatele rühmadele ning riikidele***, kes on üleilmsete eesmärkide saavutamisest kõige kaugemal.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V –osa A – lõik 4 – punkt e – alapunkt e a (uus)

e a) Lapsed ja noored:

i) sellise poliitika edendamine, mis võtab arvesse laste ja noorte erilist haavatavust, nende õiguste, hariduse, tervise ja elatise kaitset, alates kaasamisest ning mõjuvõimu suurendamisest;

ii) sellise poliitika, projektide ja programmide rakendamise ja väljatöötamise edendamine, mis toetavad lapsi ja noori ning tugevdavad laste ja noorte rolli arengu mõjutajatena;

iii) sellise poliitika, projektide ja programmide edendamine ning rakendamise ja väljatöötamise toetamine, mille eesmärk on kaotada lapstööjõu kasutamine, lastekaubandus ning lastevastane vägivald.

MENETLUS

Pealkiri	Arengukoostöö rahastamisvahendi loomine
Viited	COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	DEVE 17.1.2012
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	BUDG 17.1.2012
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Jan Kozłowski 29.2.2012
Vastuvõtmise kuupäev	12.7.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 28 –: 3 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Marta Andreasen, Richard Ashworth, Jean Louis Cottigny, Jean-Luc Dehaene, Isabelle Durant, James Elles, Göran Färm, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazábal Rubial, Salvador Garriga Polledo, Lucas Hartong, Jutta Haug, Anne E. Jensen, Jan Kozłowski, Alain Lamassoure, Giovanni La Via, Barbara Matera, Claudio Morganti, Juan Andrés Naranjo Escobar, Nadezhda Neynsky, Dominique Riquet, Alda Sousa, Helga Trüpel, Derek Vaughan, Angelika Werthmann
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Alexander Alvaro, Bendt Bendtsen, Gerben-Jan Gerbrandy, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Jutta Steinruck, Theodor Dumitru Stolojan, Nils Torvalds
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Leonardo Domenici

5.9.2012

NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS

arengukomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend (COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD))

Arvamuse koostaja: Rodi Kratsa-Tsagaropoulou

MUUDATUSETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Euroopa Liidu arengupoliitika põhieesmärk on jätkuvalt võitlus vaesuse vastu, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu lepingu V jaotise 1. peatükis ja Euroopa Liidu toimimise lepingu 5. osa III jaotise 1. peatükis, kooskõlas aastatuhande arengueesmärkidega või muude eesmärkidega, mille liit ja liikmesriigid on heaks kiitnud.

Muudatusettepanek

(2) Euroopa Liidu arengupoliitika põhieesmärk on jätkuvalt võitlus vaesuse, ***äärmusliku vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse*** vastu, ***sealjuures silmas pidades, et naised, lapsed ja eakad kujutavad endast eriti haavatavaid inimrühmi ning majanduskasv, areng ja vaesuse vähendamine ühelt poolt ja soolise ebavõrdsuse järjepidev vähendamine teiselt poolt on omavahel tihedalt seotud***, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu lepingu V jaotise 1. peatükis ja Euroopa Liidu toimimise lepingu 5. osa III jaotise 1. peatükis, kooskõlas aastatuhande arengueesmärkidega või muude

eesmärkidega, mille liit ja liikmesriigid on heaks kiitnud, *nagu võitlus sotsiaalse ja soolise diskrimineerimise vastu.*

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2 b) Naistel on arengus ja muutmisprotsesside algatamisel väga suur roll, mistõttu tähendab naiste mõjuvõimu suurenemine keskmise pikkusega ja pikaajalist investeringut, tänu millele on võimalik saavutada heaolu, konkurentsivõime ja säästvam areng.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3 a) EL on kinnitanud ELi tegevuskavas soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös (2010–2015), et on kindlalt pühendunud soolise võrdõiguslikkuse kui inimõiguse tagamisele, mis on sotsiaalse õigluse küsimus ja ELi arengupoliitika üks põhiväärtusi.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3 b) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklitele 2 ja 3 ning Euroopa Liidu

toimimise lepingu artiklile 8 on meeste ja naiste võrdõiguslikkus Euroopa Liidu üks põhiväärtusi ja eesmärke ning Euroopa Liit peaks edendama soolist võrdõiguslikkust kõigis oma tegevustes.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

(4) Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ja jagamatus ning austamine, inimväärikuse austamine, **võrdsuse ja solidaarsuse põhimõtted** ning ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete austamine. Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu edendada ning tugevdada neile väärtustele pühendumist partnerriikides ja -piirkondades.

Muudatusettepanek

(4) Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel **ja põhimõtetel** nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ja jagamatus ning austamine, inimväärikuse austamine, **naiste ja meeste võrdõiguslikkus, mittediskrimineerimine ja solidaarsus** ning ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete austamine. Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu edendada ning tugevdada neile väärtustele pühendumist partnerriikides ja -piirkondades.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6 a) Naistevastane vägivald selle kõigis vormides on struktuurne nähtus, mis on seotud ühiskonnas võimu ebaühtlase jaotumisega naiste ja meeste vahel ja mis kujutab endast põhiõiguste rikkumist. Naistevastase vägivalla vastu suunatud meetmete võtmine aitab kaasa naiste ja meeste võrdõiguslikkuse edendamisele ja on käesoleva määruse oluline osa.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse ja nälja kaotamine, kaasa arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu ja selle liikmesriikide heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Muudatusettepanek

(9) Liidu arengukoostöö poliitika ja rahvusvahelised meetmed tuginevad aastatuhande arengueesmärkidele, nagu äärmise vaesuse, **soolise diskrimineerimise** ja nälja kaotamine, **naiste ja meeste võrdõiguslikkuse edendamise, emade ja väikelaste suremuse vähendamise**, kaasa arvatud aastatuhande arengueesmärkide hilisemad muudatused, ning liidu ja selle liikmesriikide heakskiidetud arengueesmärkidele ja -põhimõtetele, pidades eelkõige silmas koostööd, mida nad teevad arengukoostöö valdkonnas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9 a) EL peab soolist võrdõiguslikkust ja naiste mõjuvõimu suurendamist edendama mitte ainult spetsiaalselt seda käsitleva aastatuhande arengueesmärgi saavutamiseks, vaid kõikide aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele kaasaaitamiseks.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Liit peaks edendama ühist lähenemisviisi kriisile ja suurõnnetustele reageerimisel ning konfliktidest mõjutatud ja ebakindlates olukordades, kaasa arvatud üleminekuolukorrad. Sealjuures tuleks eelkõige toetuda nõukogu järeldustele julgeoleku ja arengu kohta, ELi meetmete kohta ebakindlates olukordades ja konfliktiennetuse kohta ning nende põhjal tehtud asjakohastele järeldustele. See peaks tagama vajalikud lähenemisviisid, reageeringud ja vahendid, tagades eelkõige nõuetekohase tasakaalu turvalisusele suunatud, arengu- ning humanitaarabi käsitlevate lähenemisviiside vahel ning sidudes lühiajalise reageeringu pikaajalise toetusega.

Muudatusettepanek

(10) Liit peaks edendama ühist lähenemisviisi kriisile ja suurõnnetustele reageerimisel ning konfliktidest mõjutatud ja ebakindlates olukordades, kaasa arvatud üleminekuolukorrad. Sealjuures **tuleb kasutusele võtta ka läbiv ning vajaduse korral rakendatav sooline mõõde, mis käsitleks naiste ja tüdrukute haavatavat olukorda ning samas edendaks naiste kujutamist ühiskondlikes muutustes osalejatena, kes omavad ressursse ja olulisi oskusi, mis on olulised rahu-, stabiliseerumise, ülesehitamise ja arenguprotsesside mõjutamisel ja suunamisel.** Sealjuures tuleks **ühtlasi** eelkõige toetuda nõukogu järeldustele julgeoleku ja arengu kohta, ELi meetmete kohta ebakindlates olukordades ja konfliktiennetuse kohta ning nende põhjal tehtud asjakohastele järeldustele. See peaks tagama vajalikud lähenemisviisid, reageeringud ja vahendid, tagades eelkõige nõuetekohase tasakaalu turvalisusele suunatud, arengu- ning humanitaarabi käsitlevate lähenemisviiside vahel ning sidudes lühiajalise reageeringu pikaajalise toetusega.

Muudatusettepanek 10

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10 a) Kuna meeste ja naiste palgaerinevuse probleemi käsitlemine on oluline ülemaailmse arengu seisukohalt, tuleb teha koostööd ÜRO ametite ja organitega, nagu Maailmapank ja Euroopa Investeerimispank, et töötada välja eriprogrammid, mille eesmärk on parandada naiste juurdepääsu majanduslikele võimalustele ning vähendada naiste ja meeste sissetulekute

ja tootlikkuse erinevust.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10 a) Kui ühiskonnas valitsevad konfliktid, siis on ühiskonna toimimise tagamine naiste õlul, kuid pärast konfliktiolukorra lõppemist on naised allasurutud, mis tekitab sama ebavõrdse olukorra nagu enne konflikti tekkimist.

Muudatusettepanek 12

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10 b) Arvestades, et meeste ja naiste vahelise diskrimineerimise vastane võitlus töökohtadele juurdepääsul, võrdõiguslikkuse edendamine ametikäigu jooksul ja eri kutsealadel, kutseõppel ning palkade maksmisel ning ÜRO olulisimate organisatsioonidega koostöö tegemine on oluline õigustega tagatud töö edendamiseks ning kollektiivläbirääkimiste õiguste ja ametiühinguõiguste kaitsmiseks.

Muudatusettepanek 13

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele

(11) Liidu abi tuleks suunata sinna, kus sel on suurem mõju, võttes arvesse liidu suutlikkust tegutseda üleilmsel tasandil ning reageerida üleilmsetele

probleemidele, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng ning demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja *õigusriigi* edendamine *üleilmselt*, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö on suunatud partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel keskendutaks kahepoolset kavandamisel sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetal põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek

probleemidele, nagu vaesuse kaotamine, jätkusuutlik ja kaasav areng ning *kogu maailmas* demokraatia, hea valitsemistava, *õigusriigi põhimõtte*, inimõiguste ja *põhiõiguste, naiste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse ning mittediskrimineerimise põhimõtte* edendamine, liidu pikaajaline ja prognoositav arenguabikohustus ning liidu roll liikmesriikidega koordineerimisel. Sellise mõju tagamiseks tuleks eristamis põhimõtet kohaldada mitte ainult vahendite eraldamise, vaid ka kavandamise tasandil, kindlustamaks, et kahepoolne arengukoostöö on suunatud partnerriikidele, kes seda kõige enam vajavad, kaasa arvatud ebakindlas ja ülimalt ebasoodsas olukorras olevad riigid, ja kelle juurdepääs muudele rahastamisallikatele enda arengu toetamiseks on piiratud, võttes arvesse liidu abi võimalikku mõju partnerriikides. Selle tulemusel keskendutaks kahepoolset kavandamisel sellistele riikidele, võttes aluseks nende riikide vajadustel ja võimetal põhinevate objektiivsete kriteeriumide kohaldamise ning ELi abi mõju.

Muudatusettepanek

(11 a) Arenguabi tõhususe ning uute abi andmise viiside – nagu partnerriikidele antav eelarvetoetus ja valdkondlik eelarvetoetus – tähtsuse suurendamine tekitavad soolise võrdõiguslikkuse ning arengukoostöös naiste mõjuvõimu suurendamisel samuti probleeme.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 15 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15 a) Et kliimamuutusel on suur sooline mõõde nii selle mõjude kui ka selle probleemi lahenduste osas, tuleks soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte lisada kõikidesse kliimamuutuse ja keskkonnavalastesse programmidesse ja projektidesse ning seda tuleks järgida kogu programmide ja projektide rakendamise- ja hindamisperioodil, et saada nende meetmete mõju hindamiseks ja parandamiseks faktilist teavet.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16) Komisjoni teatises „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” kavandatakse sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu pidevat toetamist vähemalt 20 % ulatuses liidu arenguabist. Sellele kaasaaitamiseks peaks vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest sellesse arenguvaldkonda minema.

(16) Komisjoni teatises „ELi arengupoliitika mõju suurendamine: muutuste kava” kavandatakse sotsiaalse kaasatuse ja inimarengu, **sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise** pidevat toetamist vähemalt 20 % ulatuses liidu arenguabist. Sellele kaasaaitamiseks peaks vähemalt 20 % üleilmsete avalike hüvede ja probleemide programmi toetusest sellesse arenguvaldkonda minema. **Selle toetuse raames tuleks konkreetsete programmidega keskenduda naiste mõjuvõimu suurendamisele, diskrimineerimise kaotamisele, aastatuhande arengueesmärkide ning soolise võrdõiguslikkuse üldprioriteedi saavutamisele.**

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) temaatilisi programme, et tegeleda üleilmse tähtsusega avalike hüvede ja probleemidega ning toetada **kodanikuühiskonna organisatsioone** ja kohalikke **ametiasutusi** riikides, territooriumidel ja piirkondades, mis on kooskõlas käesoleva määruse I lisaga, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr [.../...], millega luuakse Euroopa naabrusinstrument, ja nõukogu 27. novembri 2001. aasta otsusega 2001/822/EÜ (ülemeremaade ja territooriumide assotsieerimise kohta) geograafiliste programmide alusel liidu rahastamiseks abikõlblikud, ning Cotonous 23. juunil 2000 alla kirjutatud AKV-EÜ koostöölepingule alla kirjutanud Aafrika, Kariibi mere piirkonna ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikides;

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) temaatilisi programme, et tegeleda üleilmse tähtsusega avalike hüvede ja probleemidega ning toetada **kohalikke ametiasutusi** ja kohalikke **kodanikuühiskonna esindajate rühmitusi, eelkõige naiste ühendusi ning soolise võrdõiguslikkusega tegelevaid ühendusi ja naisteküsimustega tegelevaid organisatsioone** riikides, territooriumidel ja piirkondades, mis on kooskõlas käesoleva määruse I lisaga, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr [.../...], millega luuakse Euroopa naabrusinstrument, ja nõukogu 27. novembri 2001. aasta otsusega 2001/822/EÜ (ülemeremaade ja territooriumide assotsieerimise kohta) geograafiliste programmide alusel liidu rahastamiseks abikõlblikud, ning Cotonous 23. juunil 2000 alla kirjutatud AKV-EÜ koostöölepingule alla kirjutanud Aafrika, Kariibi mere piirkonna ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikides;

(b a) temaatilisi programme, mis aitavad edendada ja kaitsta naiste õigusi, soolist võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimise põhimõtet;

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Käesoleva määruse kohaselt antav liidu abi on seotud soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamisega, sest toetatakse piirkondlikke, riigi tasandi ja üleilmseid algatusi ja meetmeid, mille eesmärk on edendada naiste majandusliku ja sotsiaalse mõjuvõimu suurendamist, osalemist juhtimises ja poliitilises tegevuses ning lisada sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine arengupoliitika meetmetesse, tegevuskavadesse ja eelarvesse.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) on käesoleva määruse raames tehtava koostöö põhieesmärk **vähendada ja pikemas perspektiivis** kaotada vaesus;

(a) on käesoleva määruse raames tehtava koostöö põhieesmärk kaotada vaesus **kooskõlas ELi põhiväärtustega, milleks on eelkõige sooline võrdõiguslikkus, tagades arengupoliitika kõigil otsustustasanditel ja kõigis rakendusprotsessides tiheda koostöö kõige vaesematega, et töötada nende kogemuste põhjal välja kroonilise vaesusega tõhusaks võitlemiseks ja sotsiaalse tõrjutuse kaotamiseks vajalikud vahendid ja ressursid. Erilist tähelepanu pööratakse naisi puudutava vaesuse mõju ennetamisele, kuna naised on vaesuse ja diskrimineerimise peamised ohvrid;**

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

(ii) edendada demokraatiat, õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava ja inimõiguste austamist.

Muudatusettepanek

(ii) edendada demokraatiat, õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava, **soolist võrdõiguslikkust, naiste mõjuvõimu suurendamist** ja inimõiguste austamist.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b b) edendades soolist võrdõiguslikkust ja naiste mõjuvõimu suurendamist naiste õiguste ja mittediskrimineerimise põhimõtte edendamise kaudu.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Euroopa Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu partnerriikide ja -piirkondadega edendada, arendada ja toetada demokraatiat ning õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste põhimõtete austamist, millele liit rajatud on.

Muudatusettepanek

1. Euroopa Liit püüab dialoogi ja koostöö kaudu partnerriikide ja -piirkondadega edendada, arendada ja toetada demokraatiat ning õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste põhimõtete, **naiste õiguste ning soolise võrdõiguslikkuse ning mittediskrimineerimise põhimõtete** austamist, millele liit rajatud on.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised küsimused: inimõiguste edendamine, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine,

Muudatusettepanek

3. Kõikidesse programmidesse kaasatakse järgmised valdkondadevahelised küsimused: inimõiguste edendamine, sooline võrdõiguslikkus, naiste mõjuvõimu suurendamine, ***töötingimuste parandamine, töö- ja pereelu parem ühitamine, kõrget kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade saamine võrdse juurdepääsuga koolituskursuste ja võrdse tasuga töö kaudu, õigus stabiilsele ja õigustega tagatud tööle, kõikide soolise vägivalla vormide vastu võitlemine töökohas, perekonnas ja ühiskonnas, õigus elada inimväärset, mitte vaesuses ja sotsiaalses tõrjutuses,*** mittediskrimineerimine, demokraatia, hea valitsemistava, laste ja põliselanike õigused, sotsiaalne kaasatus ning puudega inimeste õigused, keskkonnasäästlikkus, kaasa arvatud kliimamuutuste probleemiga tegelemine, ja HIVi/AIDSi vastu võitlemine, ***rõhutades sealjuures, et nende küsimustega tegeledes on oluline silmas pidada, et naiste, laste ja eakate olukord on eriti haavatav.***

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Erilist tähelepanu tuleb osutada õigusriigi tugevdamisele, õiguskaitse kättesaadavuse parandamisele ning kodanikuühiskonna, kaubanduse ja säästva arengu, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale

Muudatusettepanek

4. Erilist tähelepanu tuleb osutada õigusriigi tugevdamisele, ***soolisele võrdõiguslikkusele,*** õiguskaitse kättesaadavuse parandamisele ning kodanikuühiskonna, ***eriti naiste õigustega tegelevate organisatsioonide toetamisele,***

juurdepääsu, tervishoiu ja toiduga kindlustatuse toetamisele ning dialoogi, ühiskonnas osalemise ja leppimise edendamisele ning institutsioonide loomisele.

võitlusele diskrimineerimise vastu majanduslikele, poliitilistele ja sotsiaalsetele ressursidele juurdepääsul, eelkõige võitlusele naiste diskrimineerimise vastu, kaubanduse ja säästva arengu, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale juurdepääsu, tervishoiu ja toiduga kindlustatuse toetamisele ning dialoogi, ühiskonnas osalemise ja leppimise edendamisele ning institutsioonide loomisele, pidades silmas soolise mõõtme kaasamise lisandväärtust ning naiste rolli edendamist ühiskonnamuutustes osalejatena, sarnaselt meeste rolliga.

Muudatusettepanek 26

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 8 – punkt e a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(e a) tehtud edusamme kirjeldavate ja vajaduse korral soopõhiselt eristatud andmete ja statistika kogumist kord aastas.

Muudatusettepanek 27

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 8 – punkt e a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(e a) soopõhiselt eristatud statistiliste andmete kogumist ja töötlemist ning (kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete) sootundlike näitajate väljatöötamist, millega tagatakse naiste ja meeste osalemine poliitilises ja tehnilises otsustusprotsessis.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 10

Komisjoni ettepanek

10. Komisjon vahetab korrapäraselt teavet kodanikuühiskonnaga.

Muudatusettepanek

10. Komisjon vahetab korrapäraselt teavet kodanikuühiskonnaga, ***eelkõige kohalike rühmade ja naiste õigustega tegelevate organisatsioonidega, ning tagab, et kõik ühiskonna rühmad oleksid kõnealustes teabevahetustes esindatud ning nende seisukohad väljendatud.***

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

10 a. Komisjon peaks arvesse võtma 28. septembril 2010. aastal peetud AKV parlamentaarse ühisassamblee 21. istungil vastu võetud avaldust A (2010) 21584, milles AKV parlamentaarne assamblee nõuab tungivalt, et Euroopa Liit hoiduks katsetest suruda peale oma väärtusi, mida ei soovita jagada.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liidu abi eesmärk programmi „Üleilmse tähtsusega avalikud hüved ja probleemid” raames on toetada meetmeid sellistes valdkondades nagu keskkond ja kliimamuutused, säästev energia, inimareng, toiduga kindlustatus ning rände- ja varjupaigameetmed.

Muudatusettepanek

1. Liidu abi eesmärk programmi „Üleilmse tähtsusega avalikud hüved ja probleemid” raames on toetada meetmeid sellistes valdkondades nagu keskkond ja kliimamuutused, säästev energia, inimareng, toiduga kindlustatus, ***meeste ja naiste võrdõiguslikkus*** ning rände- ja varjupaigameetmed. ***Kõigi kõnealuses raamistikus ette võetud tegevustega***

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Arenevaid kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi käsitleva programmi eesmärk on rahastada partnerriikide, liidu, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ametiasutuste poolt või heaks ettenähtud arenguvaldkonna algatusi.

Muudatusettepanek

1. Arenevaid kodanikuühiskonna organisatsioone ja kohalikke ametiasutusi käsitleva programmi eesmärk on rahastada partnerriikide, liidu, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kodanikuühiskonna organisatsioonide (***eelkõige kohalike rühmade ja naiste organisatsioonide ning soolise võrdõiguslikkuse, naiste mõjuvõimu suurendamise ja mittediskrimineerimisega tegelevate organisatsioonide***) ning kohalike ametiasutuste poolt või heaks ettenähtud arenguvaldkonna algatusi.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liit ja liikmesriigid konsulteerivad omavahel ning muude rahastajate ja arenguvaldkonnas tegutsejatega (k.a kodanikuühiskonna esindajad ja piirkondlikud ning kohalikud ametiasutused) kavandamise varases etapis, et edendada oma koostöö vastastikust täiendavust ja järjepidevust. Sellise konsulteerimise tulemus võib olla liidu ja liikmesriikide ühine kavandamine,

Muudatusettepanek

2. Liit ja liikmesriigid konsulteerivad omavahel ning muude rahastajate ja arenguvaldkonnas tegutsejatega (k.a kodanikuühiskonna, ***eelkõige kohalike rühmade ja naiste õigustega tegelevate organisatsioonide*** esindajad ja piirkondlikud ning kohalikud ametiasutused) kavandamise varases etapis, et edendada oma koostöö vastastikust täiendavust ja järjepidevust. Sellise konsulteerimise tulemus võib olla liidu ja liikmesriikide ühine kavandamine,

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Komisjon arvestab mitmeaastaste suunavate rahaeraldiste iga geograafilise programmi raames artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteeriumide põhjal kindlaksmääramisel käesoleva määruse üldpõhimõtteid ning võtab arvesse kriisi- või haavatavas olukorras, ebakindlate, konflikti- või katastroofialdiste riikide või piirkondade konkreetseid raskusi, arvestades samas programmi eripäraga.

Muudatusettepanek

3. Komisjon arvestab mitmeaastaste suunavate rahaeraldiste iga geograafilise programmi raames artikli 3 lõikes 2 sätestatud kriteeriumide põhjal kindlaksmääramisel käesoleva määruse üldpõhimõtteid ning võtab arvesse **konkreetseid raskusi, millega peavad toime tulema sotsiaalsed rühmad ja eriti naised ning need riigid või piirkonnad, kus valitseb kriisi-, konflikti- või haavatav olukord, ebakindlus ning kus toimub rohkem katastroofe**, arvestades samas programmi eripäraga. **Tuleks ette näha erisätted, et luua teavitamis- ja teadlikkuse tõstmise programm sooküsimuste ning naiste mõjuvõimu suurendamise ja soolise diskrimineerimise kaotamise kohta.**

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3 a. Koostööle ja arengule ette nähtud rahaliste vahendite hindamisel ja eraldamisel peaks komisjon kehtestama ranged vastavuse kriteeriumid, mille puhul võetakse arvesse põhiõiguste ja eelkõige naiste õiguste järgimist.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 1 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Strateegiadokumentides sätestatakse Euroopa Liidu abi andmise strateegia käeoleva määruse alusel, mis põhineb liidu prioriteetidel, rahvusvahelisel kontekstil ja peamiste partnerite tegevusel. Need on kooskõlas käesoleva määruse üldeesmärgi, osaesmärkide, kohaldusala ja põhimõtetega ning neis peaks sisalduma nõue järgida soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõtet nii väljatöötamise, rakendamise kui ka hindamise etapis.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 1 – lõik 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Abi tõhususe põhimõtte raames jälgib EL, et arengueesmärkide saavutamiseks kavandatud strateegiates ei suurendataks olemasolevat diskrimineerimist ressursside jaotamisel, vaid edendataks võitlust igasuguse diskrimineerimise vastu ning soolist võrdõiguslikkust.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Strateegiadokumendid võivad kuuluda vaheläbivaatamisele, vajaduse korral on võimalik rakendada ka eriotstarbelist

2. Strateegiadokumendid võivad kuuluda vaheläbivaatamisele, vajaduse korral on võimalik rakendada ka eriotstarbelist

läbivaatamist kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud partnerriigi või -piirkonnaga sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes.

läbivaatamist kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud partnerriigi või -piirkonnaga sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingutes. ***Kõnealused läbivaatamised peavad sisaldama soolist ja mitte diskrimineerimise mõõdet ning teabe ja andmete jaotust soo järgi.***

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 5 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu valitud rahastamisprioriteedid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad ja rahaeraldise suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata.

Muudatusettepanek

Mitmeaastaste sihtprogrammidega sätestatakse liidu valitud rahastamisprioriteedid, erieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad, ***mis tagavad teabe ja andmete jaotuse soo järgi, ning*** rahaeraldise suunav jaotus nii üldiselt kui ka prioriteetsete valdkondade kaupa. Vajaduse korral võib nimetatud jaotuse esitada summade vahemikuna ja/või osa vahendeid võib jätta jaotamata.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 5 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Vastastikuse vastutuse põhimõtte kohaselt võib kokkulepitud eesmärkide, kaasa arvatud hea valitsemistava, demokraatia ning inimõiguste ja ***õigusriigi*** põhimõtete austamisega seotud eesmärkide taotlemisel ja ***täitmisel suunavaid*** rahaeraldise läbivaatamise tulemusel suurendada või vähendada, eelkõige selliste erivajaduste kontekstis nagu kriisi-, kriisijärgsest või ebakindlast olukorrast tulenevad vajadused, või juhul, kus tulemus on olnud erandlik või mitterahuldav.

Muudatusettepanek

Vastastikuse vastutuse põhimõtte kohaselt võib kokkulepitud eesmärkide, kaasa arvatud hea valitsemistava, demokraatia, ***õigusriigi põhimõtete*** ning inimõiguste ja ***põhivabaduste, naiste õiguste ning soolise võrdõiguslikkuse ja mitte diskrimineerimise*** põhimõtete austamisega seotud eesmärkide taotlemisel ja ***täitmisel suunavaid*** rahaeraldise läbivaatamise tulemusel suurendada või vähendada, eelkõige selliste erivajaduste kontekstis nagu kriisi-, kriisijärgsest või ebakindlast olukorrast tulenevad

vajadused, või juhul, kus tulemus on olnud erandlik või mitterahuldav *sugu käsitlevat lähenemisviisi silmas pidades.*

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Kriisi-, kriisijärgses või ebakindlas olukorras olevate riikide programmdokumentide koostamisel tuleb arvesse võtta *nende* haavatavat olukorda, erivajadusi ning asjaomaste riikide või piirkondade tingimusi.

Tähelepanu tuleb pöörata konfliktiennetus-, riigi ülesehitamise ja rahu kindlustamise, konfliktijärgse lepitamise ja taastusmeetmetele.

Juhul kui üks või mitu partnerriiki on vahetult kaasatud kriisi-, kriisijärgsesse või ebakindlasse olukorda või neid mõjutab selline olukord, pööratakse erilist rõhku hädaabi, taastus- ja arenguabi koordineerimise kiirendamisele, et aidata sellistel riikidel hädaolukorrast arenguetappi üle minna. Programmides, mis on kavandatud riikidele või piirkondadele, mis on haavatavas olukorras või kus esineb sageli loodusõnnetusi, nähakse ette suurõnnetuste vältimise ja nendeks valmisoleku ning selliste õnnetuste tagajärgede likvideerimise vahendid.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 12 – lõige 1 – lõik 1 a (uus)

RR\1012725ET.doc

253/264

PE491.264v03-00

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kriisi-, kriisijärgses või ebakindlas olukorras olevatele riikidele programmdokumente koostades on oluline arvesse võtta selle mõju naiste ja tüdrukute olukorrale, kuna nemad on vägivalda ja seksuaalkuritegude peamised ohvrid.

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 – lõige 1 – lõik 2**

Komisjoni ettepanek

Tähelepanu tuleb pöörata konfliktiennetus-, riigi ülesehitamise ja rahu kindlustamise, konfliktijärgse lepitamise ja taastusmeetmetele.

Muudatusettepanek

Tähelepanu tuleb pöörata konfliktiennetus-, riigi ülesehitamise ja rahu kindlustamise, konfliktijärgse lepitamise ja taastusmeetmetele. ***Seetõttu on oluline kaasata naisi osalema võrdväärselt meestega rahu, stabiliseerumise ning riikide ja institutsioonide ülesehitamise läbirääkimistesse ja algatustesse. Oluline on seega lisada naiste kujutamisele haavatavate ohvritena naiste kuvand kui selgelt eristuvatest ühiskonnas osalejatest, kellel on erilised ressursid, oskused ja prioriteedid ning kes võivad mõjutada ja suunata konfliktide lahendamise protsesse. Lisaks on oluline rõhutada, et sõjajärgsetes ühiskondades peab naiste rolli ja nende panuse mõistmisega kaasnema üldine lähenemisviis, mis edendaks hariduse kesksel rollil naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamisel, et muuta stereotüüpe ja mentaliteeti.***

Muudatusettepanek 43

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 – lõige 1 – lõik 2 a (uus)**

Käesoleva määruse alusel võetavates abimeetmetes võetakse arvesse sellise kriisiolukorra erijooni, kus on tõsiseid puudujääke põhivabaduste vallas, kus inimeste turvalisus on enim ohus või kus inimõigusi kaitsvad organisatsioonid ja üksikisikud tegutsevad kõige raskemates tingimustes. Eriti tuleb tähelepanu pöörata konfliktidele, kus naised puutuvad kokku füüsilise ja psühholoogilise vägivallaga.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 12 – lõige 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Kriisi-, kriisijärgses ja ebakindlas olukorras või juhtudel, kus demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi või **põhivabadusi** ähvardavate ohtude korral tuleb liidul viivitamata meetmeid võtta, võib ühise rakendusmääruse artikli 15 lõikes 4 sätestatud kiirmenetlust kasutada artiklis 11 osutatud dokumenti muutmiseks, millega kaasneb konkreetse riigi või piirkonna koostööstrateegia eriotstarbeline läbivaatamine.

Muudatusettepanek

Kriisi-, kriisijärgses ja ebakindlas olukorras või juhtudel, kus demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi, **põhivabadusi** või **naiste õigusi** ähvardavate ohtude korral tuleb liidul viivitamata meetmeid võtta, võib ühise rakendusmääruse artikli 15 lõikes 4 sätestatud kiirmenetlust kasutada artiklis 11 osutatud dokumenti muutmiseks, millega kaasneb konkreetse riigi või piirkonna koostööstrateegia eriotstarbeline läbivaatamine.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Nagu on ette nähtud programmi „Erasmus kõigile” käsitleva määruse artikli 13 lõikega 2, eraldatakse kõrghariduse rahvusvahelise mõõtme edendamiseks õppega seotud liikumisele väljaspool ELi

Muudatusettepanek

3. Nagu on ette nähtud programmi „Erasmus kõigile” käsitleva määruse artikli 13 lõikega 2, eraldatakse kõrghariduse rahvusvahelise mõõtme edendamiseks õppega seotud liikumisele väljaspool ELi

asuvatesse riikidesse või asuvatest riikidest ning nende riikide ametiasutuste/institutsioonide/organisatsioonidega tehtavale koostööle ja peetavale poliitikadialoogile erinevatest välisvahenditest (arengukoostöö rahastamisvahend, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, ühinemiseelse abi rahastamisvahend, partnerluse rahastamisvahend ja Euroopa Arengufond) suunav summa 1 812 100 000 eurot.

Asjaomased rahalised vahendid eraldatakse kahe mitmeaastase eraldisena, mis esimese eraldise puhul hõlmavad ainult esimest nelja aastat ja teise puhul järelejäänud kolme aastat. Neid vahendeid võetakse arvesse kõnealuste rahastamisvahendite mitmeaastasel suunaval kavandamisel kooskõlas asjaomaste riikide vajaduste ja prioriteetidega. Eraldised võib üle vaadata märkimisväärsete ettenägematute asjaolude või oluliste poliitiliste muutuste korral kooskõlas ELi välistegevuse prioriteetidega.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

asuvatesse riikidesse või asuvatest riikidest ning nende riikide ametiasutuste/institutsioonide/organisatsioonidega tehtavale koostööle ja peetavale poliitikadialoogile erinevatest välisvahenditest (arengukoostöö rahastamisvahend, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, ühinemiseelse abi rahastamisvahend, partnerluse rahastamisvahend ja Euroopa Arengufond) suunav summa 1 812 100 000 eurot. *Kõnealuste vahendite kasutamise suhtes kohaldatakse programmi „Erasmus kõigile” käsitlevat määrust.*

Asjaomased rahalised vahendid eraldatakse kahe mitmeaastase eraldisena, mis esimese eraldise puhul hõlmavad ainult esimest nelja aastat ja teise puhul järelejäänud kolme aastat. Neid vahendeid võetakse arvesse kõnealuste rahastamisvahendite mitmeaastasel suunaval kavandamisel kooskõlas asjaomaste riikide vajaduste ja prioriteetidega. Eraldised võib üle vaadata märkimisväärsete ettenägematute asjaolude või oluliste poliitiliste muutuste korral kooskõlas ELi välistegevuse prioriteetidega. ***Programmis „Erasmus kõigile” osalejate puhul tuleks erilist tähelepanu pöörata soolisele tasakaalule.***

Muudatusettepanek

3 a. Lisaks soolise ebavõrdsuse kaotamisele kõrghariduse tasemel plaanitakse see kaotada hiljemalt 2015. aastaks ka alg- ja keskhariduse ning kõigil muudel haridustasemetel, nagu on sätestatud aastatuhande arengueesmärkide eesmärgis 3.A.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa IV – osa B – lõik 2 „Ladina-Ameerika” – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ning naiste mõjuvõimu suurendamise edendamine.

Muudatusettepanek

a) Sotsiaalse ühtekuuluvuse, eeskätt sotsiaalse kaasatuse, inimväärse töö ja võrdsete võimaluste, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ning naiste mõjuvõimu suurendamise edendamine **ning võitlus seksuaal- ja soopõhise vägivalga ja lähisuhtevägivalga vastu.**

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa IV – osa B – lõik 3 „Aasia” – punkt i a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

i a) Inimõiguste kaitse tugevdamise toetamine ning diskrimineerimise ning seksuaal- ja soopõhise vägivalga ja lähisuhtevägivalga vastane võitlus.

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa IV – osa B – lõik 4 „Kesk-Aasia” – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) Põhiseadusliku reformi ja seadusandliku, regulatiiv- ning haldusraamistiku ELi raamistikuga ühtlustamise edendamine, sealhulgas edasise demokratiseerimise ja hästikorraldatud kodanikuühiskonna, õigusriigi toetamise, hea valitsemistava, maksusüsteemi ning riiklike institutsioonide ja asutuste (nt valimisorganid, parlamendid, riiklike haldusorganite reformimine ja riiklik finantsjuhtimine) tugevdamise

a) Põhiseadusliku reformi ja seadusandliku, regulatiiv- ning haldusraamistiku ELi raamistikuga ühtlustamise edendamine, sealhulgas edasise demokratiseerimise ja hästikorraldatud kodanikuühiskonna, õigusriigi toetamise, hea valitsemistava, maksusüsteemi ning riiklike institutsioonide ja asutuste (nt valimisorganid, parlamendid, riiklike haldusorganite reformimine ja **õiguslik reformimine ning** riiklik finantsjuhtimine)

edendamise.

tugevdamise edendamise.

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa IV – osa B – lõik 4 „Kesk-Aasia” – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) Kaasava ja säästva majanduskasvu edendamine, sotsiaalse ning regionaalse ebavõrdsuse vähendamine ja poliitika toetamine sellistes valdkondades nagu haridus, teadustegevus, innovatsioon ja tehnoloogia, tervis, inimväärne töö, säästev energia, põllumajandus ja maaelu areng, VKEde soodustamine, elavdades samal ajal turumajanduse arengut, kaubandust ja investeringuid, sealhulgas regulatiivseid reforme ning toetust WTOsse integreerimisele.

Muudatusettepanek

b) Kaasava ja säästva majanduskasvu edendamine, sotsiaalse ning regionaalse ebavõrdsuse vähendamine ja poliitika toetamine sellistes valdkondades nagu haridus, teadustegevus, innovatsioon ja tehnoloogia, tervis, inimväärne töö, **sõltumatute ametiühingute loomine**, säästev energia, põllumajandus ja maaelu areng, VKEde soodustamine, elavdades samal ajal turumajanduse arengut, kaubandust ja investeringuid, sealhulgas regulatiivseid reforme ning toetust WTOsse integreerimisele.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa IV – osa B – lõik 4 „Kesk-Aasia” – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) Tõhusa piirihalduse ja piiriülese koostöö toetamine, et edendada säästvat majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengut piirialadel; võitlemine organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku kaubanduse kõikide vormidega (**sealhulgas** võitlus uimastitootmise ja -tarbimise ja selle negatiivsete mõjude, sealhulgas HIVi/AIDSiga), võttes arvesse arengu ja julgeoleku vahelist seost.

Muudatusettepanek

c) Tõhusa piirihalduse ja piiriülese koostöö toetamine, et edendada säästvat majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengut piirialadel; võitlemine organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku kaubanduse kõikide vormidega (**eriti** võitlus **naistega kaubitsemisega ning** uimastitootmise ja -tarbimise ja selle negatiivsete mõjude, sealhulgas HIVi/AIDSiga), võttes arvesse arengu ja julgeoleku vahelist seost.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa IV – osa B – lõik 4 „Kesk-Aasia” – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

d a) Demograafiliste probleemide lahendamiseks sellise arengupoliitika väljatöötamine, mille raames võideldakse mehi soosiva suureneva sugudevahelise ebavõrdsusega ning otsitakse lahendusi sünnieelse soovaliku ning meessoost järglaste tagamiseks sooritatava soopõhise abordi ning laste tapmise vastu.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V – osa A – „Keskkond ja kliimamuutused” – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

d a) Kliimamuutuse mõju leevendamine naiste jaoks ning naiste osa suurendamine kliimamuutusega võitlemisel, meetmed, millega aidatakse arengumaadel kehtestada kliimamuutuse ja keskkonnapoliitikas sooline mõõde, eelkõige poliitikas, mis on seotud loodusõnnetustega, mis avaldavad eelkõige mõju just naistele, juurdepääsuga keskkonnaalasele koolitusele ning, naiste ja naisorganisatsioonide suurema osalemisega keskkonna ja kliimamuutusega seotud arengupoliitika meetmetes.

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V – osa A – lõik 2 „Keskkond ja kliimamuutused” – punkt c

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c) Euroopa Liidu algatuste ja rahvusvahelise ning regionaalsel tasandil kokkulepitud ja/või piiriülese iseloomuga

c) Euroopa Liidu algatuste ja rahvusvahelise ning regionaalsel tasandil kokkulepitud ja/või piiriülese iseloomuga

kohustuste rakendamine, eeskätt kliimamuutuste valdkonnas, kliimamuutustele vastupanu võime strateegiate, eelkõige positiivselt bioloogilist mitmekesisust mõjutavate kohanemisstrateegiate, bioloogilise mitmekesisuse ning ökosüsteemi teenuste, metsa, sealhulgas FLEGTi, kõrbestumise vastu võitlemise, veevarude integreeritud majandamise, loodusvarade majandamise, aruka kemikaalide kasutamise ja jäätmekäitluse, ressursitõhususe ning roheline majanduse edendamise kaudu.

kohustuste rakendamine, eeskätt kliimamuutuste valdkonnas, kliimamuutustele vastupanu võime strateegiate, eelkõige positiivselt bioloogilist mitmekesisust mõjutavate kohanemisstrateegiate, bioloogilise mitmekesisuse ning ökosüsteemi teenuste, metsa, sealhulgas FLEGTi, kõrbestumise vastu võitlemise, veevarude integreeritud majandamise, loodusvarade majandamise, aruka kemikaalide kasutamise ja jäätmekäitluse, ressursitõhususe ning roheline majanduse edendamise kaudu, ***kaasates soolise mõõtme, et edendada naiste osalemist strateegiate kavandamisel ja elluviimisel ning mitte süvendada diskrimineerimist, mille ohvrid nad on, eelkõige ressursidele ligipääsu ja poliitilises elus osalemise valdkonnas.***

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V – osa A – lõik 3 „Säästev energia” – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) Juurdepääsu edendamine turvalistele, taskukohastele, puhastele ja säästlikele energiateenustele kui olulisele liikumapanevale jõule vaesuse likvideerimise ning kaasava majanduskasvu saavutamisel, asetades rõhu kohalike energiaallikate kasutamisele.

Muudatusettepanek

a) ***Kõigile tagatud*** juurdepääsu edendamine turvalistele, taskukohastele, puhastele ja säästlikele energiateenustele (***pöörates tähelepanu diskrimineeritud elanikkonnale, eelkõige naistele***) kui olulisele liikumapanevale jõule vaesuse likvideerimise ning kaasava majanduskasvu saavutamisel, asetades rõhu kohalike energiaallikate kasutamisele.

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V – osa A – „Inimareng” – punkt c – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

i) Riikide tasandi programmide toetamine, et edendada naiste majandusliku ja

Muudatusettepanek

i) Riikide tasandi programmide toetamine, et ***võidelda naiste vastu suunatud***

sotsiaalse mõjuvõimu suurendamist ning poliitilist osalust.

vägivallaga ja edendada naiste majandusliku ja sotsiaalse mõjuvõimu suurendamist ning poliitilist osalust.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V – osa A – lõik 4 „Inimareng” – punkt b – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) Tootliku ja inimväärse tööhõive kõrge taseme toetamine, eelkõige aruka tööhõivepoliitika ja -strateegia, tööturu vajaduste ja perspektiivide seisukohast olulist töökonkurentsivõimet tagava kutsekoolituse, töötingimuste (sh mitteametlikus majanduses), inimväärse töö (sh laste töö vastu võitlemine) ning sotsiaalse dialoogi ja tööjõu liikuvuse toetamisega, austades samas rändajate õigusi.

Muudatusettepanek

i) Tootliku ja inimväärse tööhõive kõrge taseme toetamine, eelkõige aruka tööhõivepoliitika ja -strateegia, tööturu vajaduste ja perspektiivide seisukohast olulist töökonkurentsivõimet tagava kutsekoolituse, töötingimuste (sh mitteametlikus majanduses), **niisama kui ka meeste** inimväärse töö (sh laste töö vastu võitlemine) ning sotsiaalse dialoogi ja tööjõu liikuvuse toetamisega, austades samas rändajate õigusi.

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V – osa A – lõik 4 „Inimareng” – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

e a) Naised ja lapsed

i) Arenguriikide tähelepanu ja suutlikkuse tõhustamine, et töötada välja naistele ja lastele soodne poliitika.

ii) Konkreetsete strateegiate ja sekkumiste propageerimine, et tegeleda naisi ja lapsi mõjutavate konkreetsete probleemide ja ülesannetega, võttes kõikides asjaomastes meetmetes nende huve arvesse.

iii) Ühenduse kui ametliku arenguabi põhilise andjapositsiooni kasutamine rahvusvaheliste organisatsioonide hulgas, et kutsuda mitmepoolseid rahastajaid üles avaldama survet sellise poliitika väljatöötamiseks, mis edendab naiste ja

lastega kaubitsemise ning naiste- ja lastevastase vägivalla, ärakasutamise ja sunnitöö vastu võitlemist ning soodustavad naiste ja laste rolli arengus osalejatena.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa V – osa A – „Ränne ja varjupaik” – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) Inimeste suurema regionaalse ja üleilmse liikuvuse arengumõju suurendamine, edendades ning kaitstes samas rändajate õigusi aruka regionaalse ja riikliku rände- ning varjupaigapoliitika kavandamise ja rakendamise ning rände mõõtme muudesse regionaalsetesse ja riiklikesse poliitikavaldkondadesse integreerimise kaudu.

Muudatusettepanek

c) Inimeste suurema regionaalse ja üleilmse liikuvuse arengumõju suurendamine, edendades ning kaitstes samas rändajate õigusi, **võttes arvesse soolist aspekti ning naissoost rändajate olukorda**, aruka regionaalse ja riikliku rände- ning varjupaigapoliitika kavandamise ja rakendamise ning rände mõõtme muudesse regionaalsetesse ja riiklikesse poliitikavaldkondadesse integreerimise kaudu.

MENETLUS

Pealkiri	Arengukoostöö rahastamisvahendi loomine
Viited	COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	DEVE 17.1.2012
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	FEMM 17.1.2012
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Rodi Kratsa-Tsagaropoulou 25.1.2012
Arutamine parlamendikomisjonis	21.6.2012
Vastuvõtmise kuupäev	3.9.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 20 –: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Edit Bauer, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Mikael Gustafsson, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Angelika Werthmann, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Izaskun Bilbao Barandica, Mariya Gabriel, Gesine Meissner, Antigoni Papadopoulou

MENETLUS

Pealkiri	Arenukoostöö rahastamisvahendi loomine			
Viited	COM(2011)0840 – C7-0493/2011 – 2011/0406(COD)			
EP-le esitamise kuupäev	7.12.2011			
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	DEVE 17.1.2012			
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	AFET 17.1.2012	INTA 17.1.2012	BUDG 17.1.2012	LIBE 17.1.2012
	FEMM 17.1.2012			
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	LIBE 26.1.2012			
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Thijs Berman 5.12.2011			
Arutamine parlamendikomisjonis	9.2.2012	24.4.2012	9.7.2012	24.6.2013
Vastuvõtmise kuupäev	4.12.2013			
Lõpphääletuse tulemus	+: -: 0:	18 0 5		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Thijs Berman, Véronique De Keyser, Nirj Deva, Charles Goerens, Filip Kaczmarek, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Jean Roatta, Michèle Striffler, Alf Svensson, Ivo Vajgl, Anna Záborská			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Philippe Boulland, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Santiago Fisas Ayxela, Enrique Guerrero Salom, Bart Staes			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Marusya Lyubcheva, María Muñoz De Urquiza, Jens Nilsson, Anni Podimata			
Esitamise kuupäev	6.12.2013			